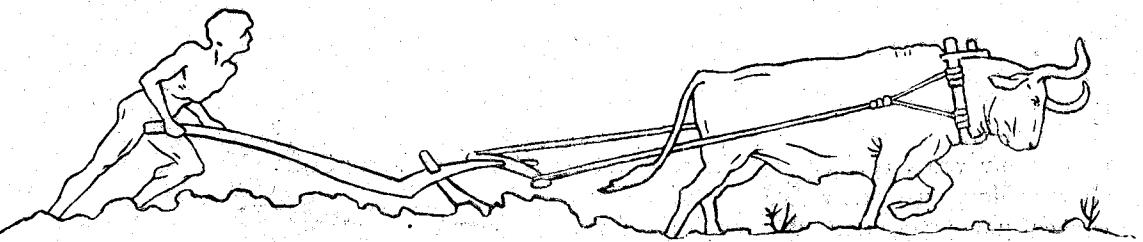

ΕΚ

ΠΑΝΔΟΘΗΝΑΙΔ

ΕΤΟΣ Ε' 15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1905

ΦΡΑΝΤΣ ΓΚΡΙΛΛΠΑΡΤΣΕΡ

«Γκριλλπάρτσερ, όνομα διαβολικόν. Άλλα πρέπει νὰ συνηθίσωμεν νὰ τὸ προφέρωμεν. Ή τραγῳδία εἶνε μεγάλη, ψηλή. Καὶ ποῖος εἶνε ὁ ποιητής; Δὲν τὸν γνωρίζω, ἀλλ' οἱ αἰῶνες θὰ τὸν γνωρίσουν. Ο Γκριλλπάρτσερ εἶνε μεγάλος, ἀρχαιοπρεπής, δχι τόσον ἀπλοῦς ὅσον οἱ ἀρχαῖοι, ἀλλὰ πάλι πολὺ ἀπλοῦς δὲνα μεταγενέστευον, — μ' ἔνα λόγον συγγραφεὺς πλήρης ψήφους καὶ χάριτος».

Αὐτὰ ἔγραφεν δύριον εἰς τὸ ήμερολόγιόν του, τῷ 1818, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς «Σαπφοῦς» ἐν Βενετίᾳ, εἰς ιταλικὴν μετάφρασιν.

Ο ποιητής, τὸν ὅποιον ἡ Ἑλλὰς τόσον ἀργὸν ἐγνώρισε, καὶ τόσον ἀτελῶς ἀπὸ τὴν Προμάμμην, τὸ πρῶτόν του, τὸ ὑπερφωμαντικὸν ἔργον, ἐγενήθη τὸν Ιανουάριον τοῦ 1791 ἐν Βιέννῃ. Ἐμεγάλωσεν εἰς σιωπηλήν καὶ σκοτεινήν οἰκίαν, ὑπὸ τὴν πίεσιν ὑπὲρ τὸ δέον αὐστηρού πατρός. Ἀνθρωποι καὶ πράγματα, καρδίαι καὶ διάδομοι, δλα σκυθρωπά καὶ χωρὶς μειδίαμα φωτός, ἔκαμαν τὸ παιδίον σιωπηλόν, κλεισμένον εἰς ἑαυτό, μὲ ψυχικήν ἐνέργειαν κεντροφερῆ, συγκεντρωμένην εἰς τὴν ἐστίαν τῆς καρδίας.

Άλλὰ τὸ περιβάλλον συνεπλήρωσεν διὰ τὸ εἶχεν ἥδη ἀποθέση μέσα εἰς τὴν ψυχήν του ἡ κληρονομικότης. Η μητέρα του ἔξαιρετικῶς καλλιτεχνικὴ φύσις, ἐμπνευσμένη λάτρις τῆς μουσικῆς, ἀλλὰ νευρασθενής, ἡντοχειριάσθη εἰς σφοδρὰν κρίσιν μυστικοπαθοῦς παραφορᾶς. Ο εἰς ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς του πάσχων ἐκ κλεπτομανίας, ἔρριφθη ἐξ ἀπελπισίας εἰς τὸν Δούναβιν. Ο ἄλλος παραφρονήσας κατήγγειλεν ἑαυτὸν δι' ἔγκλημα ἀνύπαρκτον.

Ο πατήρ του ἦτο σοβαρόν, ἄκρως νηφά-

λιον καὶ θεικὸν πνεῦμα, ἀντίληψιν ἔχον μόνον διὰ τὴν πορεγματικότητα. Ἀπὸ τὴν ἔνωσιν αὐτὴν τῶν ἀντικρυνθέντων στοιχείων: τοῦ ψυχροῦ, αὐστηροῦ, ἐνδομύχως συνεπτυγμένου, καὶ τῆς νοσηρᾶς συναισθηματικῆς ὑπερεξάφεως, τῆς ἀπαιτούσης δρμητικὴν διέξοδον, ἀπετελέσθη δχι μόνον ὁ ἀτομικὸς χαρακτήρας τοῦ Φράντς Γκριλλπάρτσερ — διὰ τοῦ διάλογου εἰς τὴν ἀνήσυχον καὶ ταραγμένην ψυχήν του προήρχετο ἐκ τοῦ πατρός του — ἀλλὰ καὶ ἡ ποιητικὴ ἴδιοφυΐα του. Ή ἐμπνευσίς του φλογερά, ἰσχυρά, δρμητική, διν παραφέρεται ἀτάκτως, ὡς ἡ τῶν συγχρόνων του μὲ τὸ βλέμμα ἄγονυπνον ἡ τέχνη ἐπιτηρεῖ τὰς κινήσεις τῆς καὶ μὲ κειρὰ στιβαρὰν τὰς τιθασεύει εἰς τὰ δρια τῆς ενδυορφιάς. Ως πᾶσα ἀληθῆς καλλιτεχνικὴ ψυχὴ ἡσθάνετο δρμεμφύτως δ Γκριλλπάρτσερ διὰ ταῦτα εἶπεν δ Γκαϊμπελ διὰ τὴν ἴδεα εἶνε ρέον ὕδωρ, ἀλλὰ μόνον δταν περιορισθῆ ὑπὸ τῆς τέχνης γίνεται ἀδάμας ἔξαστράπτων.

Τὴν πνευματικὴν πειθαρχίαν, ἀνευ τῆς δοπίας δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ μεγαλοπράγμων τέχνη, ἀπέδειξε καὶ εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου τῶν ἰδεῶν εἰς τὸν ὅποιον ἔξησε. Ἐν δὲ τὸ σχολεῖον ἡ μόρφωσί του, ὅπως δλων σχεδὸν τῶν παιδιῶν ὅσα ἔχουν ζωηρὰν φαντασίαν, ὑπῆρξεν ἀτακτος, μονομερής καὶ πλήρης χασμάτων, ἔπειτα δ Γκριλλπάρτσερ ἐγεινεν εἰς τῶν πολυμαθεστέρων ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς του· ὅμιλει εὐχερῶς γαλλικά, ἀγγλικά, Ιταλικά, Ισπανικά, καὶ μέχρι βαθέος γήρατος ἀνεγίνωσκεν εἰς τὸ πρωτότυπον τοὺς δυσκολωτέους "Ελληνας καὶ Λατίνους ποιητάς.

Τῷ 1816 ἀσθενικός, ὥχοδς γαλανόφθαλμος νέος παρουσιάσθη δειλὰ εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ θεάτρου τῆς Βιέννης Σραψφόγγελ. Εἶχε μεταφράσῃ σκηνάς τινας τοῦ δράματος τοῦ Καλδερών «ἡ Ζωὴ εἶνε ὄνειρον». Τὴν ἔμμετρον μετάφρασίν του ἔξειθείασεν δὲ τύπος, καὶ διὰ τῆς συγχρίσεως μετέβαλεν εἰς ὁράκος μίαν ἄλλην ψευδώνυμον μετάφρασιν, ήτις εὐρέθη διὰ τοῦ Σραψφόγγελ. Οὐ νέος, δοτὶς μετέβη νὰ διαβεβαιώσῃ διὰ δὲν ἐνείχετο εἰς τὰς ἐπιμέσεις ἑκείνας καὶ νὰ ζητήσῃ συγγνώμην διὰ τὴν ἐπιτυχίαν του, ἥτο δὸς Φράντς Γκριλλπάρτσερ, ἥ δὲ ἐπίσκεψις ἑκείνη ἀπέβη ἀπὸ τὰ κρίσιμα γεγονότα, τὰ δοποῖα ἀποφασίζουν περὶ τῆς τύχης καὶ τοῦ προορισμοῦ μιᾶς ὑπάρξεως. Οὐ Φράντς ἐν τῇ δύμῃ τοῦ λόγου του ἀνέπτυξεν εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ θεάτρου τὸ σχέδιον ἐνὸς δράματος τὸ δοποῖον τὸν ἀπησχόλει. Οὐ Σραψφόγγελ τὸν παρότρυνε θερμῶς νὰ τὸ γράψῃ. Πυρετὸς κατέλαβε τὸν ποιητήν. Τόσον ἰσχυρὸν τὸν συνήρπασεν ἡ ἔμπνευσις ὡστε τὸ εὐπαθὲς σῶμά του συνεκλονίσθη. Ἐν δῷμῃ ποιητικῆς δημιουργίας ταχέως συνετελέσθη τὸ ἔργον. Οταν τὸ ἀνέγνωσεν δὸς Σραψφόγγελ, εἶπε μὲ πεπούνησιν καὶ θερμότητα εἰς τὸν Γκριλλπάρτσερ: — *Εἰσθε ποιητής!* Επέφερε μερικάς τροποποιήσεις καὶ ἡ Προμάμμη ἤρχισε τὸ θριαμβευτικὸν τῆς στάδιον.

Εἰς τὴν «Προμάμμην» δὸς Γκριλλπάρτσερ ἐνέβαλεν δλον τὸν τρόμον, τὸν δοποῖον ἥσθιαντο μυχίως πρὸ τῶν ἀναποδάστων συνεπειῶν τῆς κληρονομικῆς μεταδόσεως τῶν ἀμαρτιῶν τῶν προγόνων.

«Μᾶς ἔρχεται νὰ μειδιάσωμεν,— λέγει διάσημος δραματικὸς κριτικὸς Μπούλτχάουπτ, δοτὶς δὲν συγχωρεῖ εἰς τὸν περιώνυμον θίασον τοῦ Μαΐνιγγεν διὰ τῆς τέχνης του — δταν ἀκούωμεν τὸ δόνομά της. «Ολη ἡ ἀκαλαισθησία καὶ δλα τὰ ράκη τῶν μικρῶν νομάδων σκηνῶν ἐμφανίζονται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας, καὶ βλέπομεν ἐμπρός μας ἀνθρώπους μὲ ἀτακτα μαλλιά, οἱ δοποῖοι μὲ αἷμοχαρῆ φωνὴν ὑποκρίνονται τὸν Γιαρομίδ. Κάτι ὡς πρὸ πολλοῦ περασμένον μᾶς φαίνεται τὸ παράξενον ἔργον, χαλασμένον ἀπὸ μουχλιασμένον ἀέρα, δπως τὸ φοβερὸν φάντασμα τὸ διελαῦνον δι' ὅλων τῶν πρᾶξεων του, καὶ τὸ δοποῖον ὑπῆρξε τόσον ὀλέθριον εἰς τὸν ποιητὴν δσον καὶ εἰς τὸν οἶκον τῶν Βοροτίν.»

Πράγματι, παρ' ὅλην τὴν καλλιτεχνίαν τῆς μορφῆς καὶ τὴν ὑπέροχον ἥδη τέχνην τῆς σκη-

νικῆς οἰκονομίας, ἡ Προμάμμη ἔχει κοινὰ μὲ τὰ ἄγρια ἔργα τῶν Βέρνερ καὶ Μοῦλνερ τοὺς αἵμοιμπτικοὺς ἔρωτας, τοὺς ληστὰς καὶ τὰ φαντάσματα καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς τετραμέτρους ἵσπανικοὺς τροχαίους, καὶ φέρει τὸ στύγμα τῆς Schicksalstragödie.

Τῷ 1817 εἰς τρεῖς ἑβδομάδας ἔγραψε τὴν Σαπφώ.

Οἱ ἀσκητὰ τῆς τέχνης — ἀν· ἔξαιρέσῃ κανεὶς δλίγους ἐν οἷς καὶ τὸν Γκαΐτε — καθίστανται ἀνίκανοι πρὸς ἀπόλαυσιν τῆς χαρᾶς τῆς ζωῆς. «Ἄς συλλογισθῶμεν τὸν Σχύλλερ, τὸν Πλάτεν, τὸν Οὐλανδ, τὸν Κλάιστ, τὸν Καρλάϊλ, τὸν Μυσόσ, τὸν Φλωμπέρ διὰ τὸν δοποῖον ἔγραφον οἱ Γκογκούρ διὰ «ἔφαίνετο φέρων τὴν κόπωσιν τῆς ματάμις ἀναρριχήσεως κάποιου οὐρανοῦ», τὸν Ἰψεν, δοτὶς μὲ τόσον πόνον διεκτραγωδεῖ τὴν θλιβερὰν δυσαρμονίαν τοῦ ποιητοῦ πρὸς τὸν βίον εἰς τὸν πρόλογον τοῦ «Αὐτοκράτορος καὶ Γαλιλαίου». Τὴν σύγκρουσιν ταύτην ἐδραματοποίησεν ἔξοχως εἰς τὴν Σαπφώ δὸς Γκριλλπάρτσερ.

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἡ μεγαλοφυῆς μαθηματικὴ Σοφία Κοβαλέβσκη, καθηγήτρια ἐν Στοκόλμῃ, ἀπέθανεν ἐν μέσῳ τῆς δόξης τῆς ἐκ δίψης ἀγάπης. Οτε τῷ 1888 ἔλαβεν ἐν Παρισίοις τὸ διάδημα τοῦ φραβείον Bordin ἔγραφεν ἐν μέσῳ τοῦ θριάμβου της. «Τὰ συγχαρητήρια ἔχονται βροχήδὸν ἀπὸ παντοῦ, καὶ ἔγω κατὰ παράδοξον εἰρωνείαν τῆς τύχης είμαι δυστυχῆς ὡς σκύλος. Νομίζω ἄλλως διὰ οἱ σκύλοι δὲν εἰμποροῦν νὰ εἴνε τόσον δυστυχεῖς δσον οἱ ἀνθρώποι». Εἰς μόνος ἀνθρώπους ἐμάντευσε τὸν πόνον της, δὸς διάσημος νοερήγιδος μυθιστοριογράφος Ἰωνᾶς Λῆ, καὶ ἡμέραν τινὰ τὴν παρωμοίασε πρὸς μικρὰν κόρην εἰς τὴν δοποῖαν ἡ τύχη ἔδωκεν δλα τὰ χαρίσματα, δὸς βίος δλας τὰς ἀπόλαυσεις, ἀλλ' αὐτὴ ἔξακολονθεῖ νὰ τείνῃ ἀγωνιώδῶς τὴν χειρα: ἐπιθυμεῖ ἐνα πορτοκάλλι, καὶ ἐπειδὴ κανεὶς δὲν σκέπτεται νὰ τῆς τὸ δώσῃ, τίποτε ἔξ δλων τῶν ἄλλων δὲν τὴν εὐχαριστεῖ. Η Κοβαλέβσκη μόδις συνεκράτησε τὰ δάκρυα δταν ἥκουσε τὴν πιστὴν αὐτὴν ἀπεικόνισιν τῆς εἰμαρμένης της.

«Ομοίως καὶ ἡ ἥρω̄ς τοῦ Γκριλλπάρτσερ δλα τὰ ἔχει. Εἶνε ὁραία, εἶνε μεγαλοφυῆς, ἀλλ' ἡ δόξα τῆς δὲν φθάνει μέχρι τῆς καρδίας της. Τί νὰ τὸν κάμη τὸν θαυμασμόν; Ἀγάπην διψῇ. Εἰς τὸν Ὀλυμπιακὸν ἀγῶνας ἐν μέσῳ τῶν ἐπευφημῶν τῶν θαυμαστῶν τῆς διακρί-

Φράντς Γκριλλπάρτσερ.

καὶ διὰ τὴν δραματουργικὴν τῆς τέχνην καὶ διὰ τὴν βαθεῖαν καὶ λεπτὴν ψυχολογίαν της. Ο Γκαΐτε τοποθετήσας τὸν Τάσον εἰς τὸ μέσον αὐλῆς, τῆς δοποίας ἡ ἐθιμοτυπία καταπνίγει τὸ πάδος του καὶ τὸν ἔξοδογίζει. ἔξωράφησε διανυητικὴν κρίσιν, παρημέλησε δὲ ἐντελῶς τὰ ἀτομικὰ χαρακτηριστικά, τὰ δοποία προσδίδουν ζωὴν εἰς τὰ πρόσωπα διὰ τὸ τοῦτο ἐδημιουργησε συμβολικὸν τύπον καὶ δχι πραγματικὸν ἀνθρωπωπόν. Η τάσις αὐτὴ, ἡτις τόσον μεγαλοφυῶς ἔξεδηλωθή πρὸ πάντων εἰς τὸ Φάουστ, ἐπέδρασε χαρακτηριστικῶς ἐπὶ τοῦ γερμανικοῦ καὶ σκανδιναϊκοῦ θεάτρου. Ο Γκριλλπάρτσερ μένει πιστὸς εἰς τὴν ἐλληνικὴν καὶ σαικστήρειον συγχρόνως παράδοσιν. Τὸν ἥρωας του θέλει πρὸ παντὸς ζωντανούς, λαμβάνοντας μέρος εἰς ἐνδιαφέρουσαν πρᾶξιν. Ολίγον τὸν ἐνδιαφέρει δὲν ἔχουν καὶ ἀλληγορικὴν σημασίαν. Φρονεῖ δ, τι ὁραία διετύπωσε βραδύτερον δὸς Φλωμπέρ: «Ἡ τέχνη ἔχει ἐν ἑαυτῇ τὸν λόγον τῆς ὑπάρξεως της καὶ δὲν πρέπει νὰ θεωρηται ὡς μέσον». Ο Γκριλλπάρτσερ εἶνε ἐκ φύσεως δραματικός, ἀριστοτέχνης τῆς δραματουργίας διὰ τὸ τοῦτο ὑπῆρξεν ἐναντίον τῶν ρωμαντικῶν θεωριῶν τοῦ Σλέγγελ καὶ ὑπὲρ τοῦ Εὐριπίδου, τοῦ Μολιέρου καὶ τοῦ Ρακίνα. Αληθῆ βεβήλωσιν τῆς τέχνης του θὰ ἐμέωρει τοὺς ἐπαίνους, διὰ τῶν δοπίων κριτικός τις ἔξαιρει τὸ δραματικὸν ἔργον τοῦ ποιητοῦ τοῦ Μπράντ. «Τὰ δράματα τοῦ Ἰψεν εἶνε μᾶλλον φιλοσοφικὰ δοκίμια πραγματευόμενα τὰ ζωτικὰ ζητήματα τῆς ἀνθρωπότητος παρὰ δραματικὰ προϊόντα. Η δρᾶσις ἔχει δευτερεύουσαν σημασίαν, τὰ ἐπεισόδια εἶνε βεβιασμένα, ἀποσδόκητα, ἀπότομα τὸ κύριον ἐνδιαφέρον ἔγκειται εἰς τὴν σύγκρουσιν τῶν ίδεον. Ο συγγραφεὺς δλίγον φροντίζει περὶ τῆς θεατρικῆς σκηνογραφίας, δὲν λαμβάνει κάν τὸν κόπον νὰ διαγράψῃ εἰκόνων τὰς ἀμοιβαίας θέσεις τῶν ἥρωών του. Ο θεατὴς δὲν παρίσταται εἰς τὰ γεγονότα, εἰς τὰς πράξεις τῶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς προσώπων, ἀλλ' αἱ σκέψεις των, αἱ ίδεις των, αἱ τάσεις των είνε πάντοτε παρόνται καὶ ζωντανοί. Οι χαρακτῆρες των, τὰ πάθη των δὲν διερμηνεύονται διὰ χειρονομιῶν ἡ κινήσεων, ἀλλ' ἀποκαλύπτονται διὰ ψυχοφιλοσοφικῶν ἀναλύσεων».

Τὸν τραγικὸν ἀνταγωνισμὸν τῆς ζωῆς καὶ τῆς τέχνης ἔλαβεν ὡς θέμα καὶ δὸς Γκαΐτε εἰς τὸν Τορκούατον Τάσον του. Αλλ' ἡ Σαπφώ τοῦ Γκριλλπάρτσερ εἶνε ἀσυγκρίτως ὑπερτέρα

[*Ἐπεται τὸ τέλος*] ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΚΟΥΡΤΙΔΗΣ

VICTOR HUGO

ΒΡΑΔΥΝΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

XXVII

Ἐλεγε σήν πεταλοῦδα τὸ λουλούδι πονεμένο.

— Μήν πετᾶς,

Κοίταξε πῶς ξεχωρίζει τὸ γραπτό μας ἐγὼ μένω

Κ' ἐσὺ πᾶς

Ἄγαπώμαστε ὅμως πάλι χώρια ἀπὸ τῶν ἀνθρώπους ζοῦμε

Στὸ χωριό,

Μοιάζομε καὶ σὰ λουλούδια μπορεῖ κάπου νὰ φανοῦμε

Καὶ τὰ δυό.

Μόν' ἐσέν' ἀγέρας παίρνει καὶ εἰμὶ ἐγὼ στὴ φυλακή μου.

Τί ζωή!

Ἡθελα τὸ πέταγμά σου νὰ τὸ μύρων ἡ δικῆ μου

Ἡ πνοή.

Μὰ σὺ φεύγεις πέρα, πέρα! Σ' ἄρδη πᾶς ἀπ' ἑδῶ χάμον

Μακρονά.

Κ' ἐγὼ μένω μοναχό μου νὰ θωρῶ πῶς ἡ σκιά μου

Τριγυρνᾶ.

Φεύγεις καὶ γυρίζεις πάλι, μὰ ξανὰ πᾶς τρελλαμένο

Σ' ἄλλη γῆ.

Αἱ, γιαντό εἶναι ποῦ μὲ βρίσκεις μὲς τὸ δάκρυν μου λουσμένο

Κάθε αὐγή.

Θέλεις ἐμπιστὴν ἀγάπη, βασιλιὰ μου ὅλου τοῦ κόσμου

Σὺ χρονσέ;

Πᾶρε όζει σὰν ἐμένα ἡ φτερὰ καὶ ἐμένα δός μου

Σὰν ἐσέ!

ΣΙΜΟΣ ΜΕΝΑΡΔΟΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΟΣΚΑΡ ΟΥΑΪΛΔ

[Ἐξεδόθησαν τελευταίως εἰς ἔνα τόμον διάφορα ἔργα του Ἀγγλου συγγραφέως Ὀσκάρ Οὐάϊλδ, περὶ τοῦ διποίου τόσσος ἔγινε λόγος πρὸ διάγων ἐτῶν κατὰ τὴν πολύκροτον δίκην καὶ καταδίκην του. Τοῦ βιβλίου αὐτοῦ τὸν πρόλογον ἔγραψε ὁ Ι. Ιωσήφ-Ρενώ. Ὁ συγγραφεὺς ἀφηγεῖται τὴν θλιβερῶν αὐτῆν στοιά, τῆς διποίας τὰ διάφορα ἀνέκδοτα χαρακτηρίζουν τὸν μεγάλον συγγραφέα τῆς Ἀγγλίας. Ἀπὸ τὸν πρόλογον αὐτὸν μεταφράζομεν τὰ κυριώτερα μέρη].

Διὰ νὰ ζωγραφίσω τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν, τὸν τότοσον ὑπέροχον, θὰ ἔχρειάζετο δλόκληρος τόμος. Ο πρόλογος αὐτὸς περιέχει μόνον δλίγιας ἀναμνήσεις μου καὶ σημειώσεις βιογραφικάς.

Τὸν συνήντησα πρώτην φορὰν περὶ τὸ τέλος του 1891 εἰς τὸ γεῦμα τοῦ κυρίου καὶ τῆς κυρίας Λλόϋδ, συγγενῶν τῆς συζύγου του καὶ γνωρίμων μου. Ἡ πρόσκλησις αὐτή, εἰς γεῦμα δπου θὰ ἦτο καὶ ὁ φημισμένος ἄγγλος συγγραφεὺς, μοῦ ἥτον πολὺ εὐχάριστος. Ο Μπουρζέ, ὁ Μπαρρές, ὁ Δωδέ, ὁ Στυάρ Μερόιλ, ὁ Ρολλινά, ὁ Βερλαίν, ὁ Ἀλέξανδρος Παρώδης, ὁ Μορεάς καὶ ἄλλοι ἔγραφαν διὰ τὸν Ὀσκάρ Οὐάϊλδ διάφορα ἀρθρα. Κάθε πρωτὶ αἱ ἐφημερίδες ὀδιλίουν διὰ τὴν τέχνην του, διὰ τὴν χάριν του, διὰ τὰ «λόγια» του, τὰ διποία, δπως ἔγραφε ὁ κ. Ἀρμπορό Σέραρδ «ἔχύνοντο γύρω του ὅπως ἔχύνοντο γύρω τοῦ Βούκιγκαμ, εἰς τὴν γαλλικὴν Αὐλήν, τάκοσμήματα, ἐπίτηδες κακῶς προσηρμόσμενα διὰ νὰ λυθοῦν εἰς δεδομένην στιγμήν».

Μίαν ὥραν ἀργότερα τῆς ὀρισμένης ἥλιθες δ Οὐάϊλδ εἰς τὸ γεῦμα, ὑψηλὸς καὶ παχὺς τζέντελμαν, γένεια καὶ μουστάκια ἔνυσμένα. Ἡ φωνή του μουσικωτάτη· καθαρὰ κυανή, παιδικὴ δλίγον, ἡ λάμψις τοῦ βλέμματός του. Ἐπάνω εἰς τὸν παμμέγιστον λαιμοδέτην του, ἀπὸ πρασινωπὸν μεταξωτόν, ἔχωνται ἔνας ἀμέθυστος τὸ νυσταλέον του φῶς. Τὰ σταχτιὰ χειρόκτιά του, τόσον λεπτὰ ποῦ ἥσαν διαφανῆ σχεδόν, ἐσπέπαζαν χέρια κομψά τὸ ἄνθρος, τὸ διποίον ἐφοροῦσε, εἴχε ἀρχίσει νὰ μαραίνεται. Χωρὶς νὰ προσέξῃ εἰς τὰς παρουσιάσεις ἐκάθισε, καὶ μὲ ὑφος ἀποκαμωμένον, παρεκάλεσε τὴν κυρίαν Λλόϋδ νὰ κλείσουν τὰ παροσθύροφυλλα καὶ ν' ἀνάψουν τὰ κεριά. Ἡ σθάνετο ἀνίσχυρος νὰ ἀτενίσῃ τὸ φῶς τῆς ἥμέρας ..

Εἰς τὸ τραπέζι ἡναγκάσθησαν νὰ ἀναστατώσουν τὸν διάκοσμον τῶν ἀνθέων, διότι τοῦ ἥτο ἀδύνατον ν ἀντικρύζῃ τὸ ὑποκύανον χρῶμα

τῶν. Καὶ τότε ἥρχισε νὰ διμιῇ. Τί ἀποτυχία! Η διμιλία του ἥτο «ἐπιδεικτική», ἀπέτεινε ἔρωτήσεις καὶ δὲν ἐπερίμενε τὴν ἀπάντησιν: «Δὲν εἶδατε ποτὲ φαντάσματα; . . . Ὁχι!! . . . Σεῖς διμιως, κυρία; . . . Α, τὰ μάτια σας φαίνεται πῶς ἔχουν ἴδη φαντάσματα . . .» Καὶ διηγήτο ὅτι μίαν νύκτα, σὲ μιὰ ταβέρνα, τὰ τραπέζια εὑρέθηκαν τακτοποιημένα καὶ καθαρισμένον τὸ πάτωμα, δχι ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας ἀλλὰ ἀπὸ «τοὺς ἀγγέλους τοῦ λυκόφωτος»! . . . Ἡ ἀγγλικὴ προφορά του ἐνθύμιζε τὴν Σάραν Μπερνάρδ . . . Κατόπιν διηγήθη, μὲ χαμηλὴν μυστικὴν φωνὴν, προφέρων μυστηριωδῶς, παραμύθια ἀφελῆ καὶ ποιητικά . . . «τὸν νέο ψαρᾶ ποῦ κάθε βράδυ γυρίζοντας ἀπὸ τὸ ψάρεμα, λέγει πῶς εἰδεῖ σειρῆνες· μιὰν ἥμέρα εἰδεῖ ἀληθινὰ μιὰ—καὶ τὸ βράδυ ἔκεινο δὲν ξαναεῖπε πιὰ πῶς εἰδεῖ σειρῆνες. . .» «τὸν τεχνίτη ποῦ μὲ τὸν χαλκὸ τοῦ αἰώνιου πόνου φτειάνει τὸ ἀγαλμα τῆς χαρᾶς ποὺ μιὰ στιγμὴ μόνο βαστᾷ. » Επειτα ἥρχισε πάλιν τὰς τρομακτιὰς ἀφηγήσεις του.

Ἐνθυμήθημεν τὴν φιλοσκάμμονα ἀναίδειαν τοῦ Μπαδελαΐδ καὶ τοῦ Βιλιέ Δελλί Ἀδάμ. Ἀλλ' ἡ μέθοδος αὐτὴ τοῦ καταπλήττειν ἥτο παλαιὰ πλέον. Ἡ ἐπιτυχία δὲν ἥτο εὔκολος.

Ο ποιητὴς τὸ ἀντελήφθη. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ γεῦματος ἔμεινε οιωπηλός· ἀλλ' ὅταν ἥλθεν ἡ ὥρα τοῦ καφέ, ἐνῷ ἔγινετο λόγος δι' ἔνα κωμειδύλλιον γαλλικὸν τὸ διποίον ἔκαμνε θόρυβον εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Ἀγγλίαν, ἥρχισε σιγαλὰ νὰ λέγῃ ὅτι ἡ μεγάλη ἀγάπη μιᾶς πρὸς τὸ θέατρον ἔξηγεται πολλὰ πρόγματά μιᾶς· ἡ ἔξωτερη πολιτικὴ τῆς Γαλλίας π. χ. εἶναι θεατρική· ἐπιζητεῖ περισσότερον τὴν ὥραιαν στάσιν, τὰ εῦμορφα λόγια, τὴν αἰσθησιν τῶν κινήσεων, παρὰ τὸ πρακτικὸν ὄφελος. Καὶ ἀνέλυσε τὴν ιστορίαν μας ἀπὸ τοῦ Καρόλου Ι ἥσως σήμερον, ὑπὸ τὴν παράδοξον αὐτὴν ὅψιν. Ἐπεδίκνυε τώρα, ὡς διμιλητής, ἔκταπτον πνεῦμα καὶ πολυμάθειαν. Ὁμιλησε διὰ τοὺς ἀνδρας, διὰ τὰ γεγονότα, διὰ τὰς συνθήκας, διὰ τοὺς πολέμους, καὶ τὰ παρουσίασε μὲ νέαν, χαριτωμένην καὶ ἀκριβῆ ὅψιν. Εἰς ὅλα ἔχάριζε τὴν λάμψιν τῆς διμιλίας του δπως δ χρυσοχόος δίδει νέον φῶς εἰς ἔνα κόσμημα. Διαρκῶς μετεχειρίζετο φράσεις· βαθείας καὶ ἐλαφράς καὶ γραφικάς, αἱ διποίαι εἴησαν μίαν ἐποχὴν ἡ μίαν ψυχήν, καλλίτερα παρὰ δέκα βιβλία...

Κατόπιν μιᾶς ἐρωτήσεως μᾶς περιέγραψε τὸν λόρδον Μπήκονσφιλδ, τὸν μεγαλοφυῆ αὐτὸν τυχοδιώκτην, καὶ τὸ σαλόνι τῆς ὡραίας λαίδης Μπλέσιγκτον, ὃπου δὲ μέλλων πρωθυπουργός, δὲ ἀσημος τότε ἐβραῖος Δισράελι, ἀνταγωνίζετο ὡς πρὸς τὴν ἄμεμπτον κομψότητα μὲ τὸν κόμητα Δ' Ὁρσαί. Μᾶς ἔξιγράφισε, μᾶς παρέστησε χαριτολογῶν ζωντανοὺς τοὺς δύο αὐτοὺς κομψευομένους μὲ ἀκρίβειαν εἰς τὰς λεπτομερείας, μὲ τελείαν περιγραφὴν μεγάλου ἴστορικου ὡς πρὸς τὸ σύνολον, μὲ τὴν τέχνην νὰ παρουσιάζῃ τὸ γελοῖον ὡς ὑπέροχος κωμικός, μὲ συγκινητικὰς μεταπτώσεις, μὲ τελειότητα φράσεως μεγάλου θεατρικοῦ συγγραφέως ἀλλὰ καὶ ποιητοῦ. Καὶ τὴν θαυμασίαν αὐτὴν διηγησὶν ἐστόλιζαν ἐδῶ κ' ἐκεὶ παρεκβάσεις καὶ «λόγια» καὶ εἰρωνεία θελκτική. Διὰ νὰ διηγηθῇ τοὺς ἔρωτας τῆς λαίδης Μπλέσιγκτον, ἀνῆκε σιγὰ-σιγὰ εἰς ὕψος λυρισμοῦ δὲ δόποις μεθοῦσε. Ἡ ὡραία του φωνὴ ὠμοίαζε μὲ τραγοῦδι, καὶ ἥχοῦσε συγκινοῦσσα, σὰν βάρβιτος, μέσα εἰς τὴν σιγήν. Ὁ Ἀγγλος αὐτός, δὲ πρὸ δὲ λίγου ἀλλόκοτος, ἀπλοὺς τῷρα, ἔφθασε εἰς τοιαύτην δύναμιν ἐκφράσεως ποὺ μᾶς κατέπληξε. Πολλοὶ ἀπὸ ἡμᾶς ἔκλαυσαν. Δὲν ἐφανταζόμενθα δτὶ δὲ ἀνθρώπινος λόγιος ἥμποροῦσε νὰ προσλάβῃ τόσην λαμπρότητα. Καὶ αὐτὸς εἰς μίαν αἰδούσαν, μὲ τὸν ἀπλοῦν τόνον τῆς διμιλίας. Μία μεγάλη κυρία εἶπε διὰ τὸν Οὐάιλδ: «Οταν διμιλῇ, βλέπω ἔναν φωτοστέφανον γύρω στὸ κεφάλι του».

Μετεχειρίζετο δλα τὰ μέσα διὰ νὰ κατα-
πλήξῃ, καὶ αὐτὴν τὴν μεγαλοφυῖαν του.
Συχνὰ δμως κατέφευγε εἰς ταπεινότερα μέσα.
‘Ο ἄνθρωπος αὐτός, δ ὅποιος δημίλει εἰς τοὺς
συμπατριώτας του διὰ τὴν εὐγένειαν, διὰ τὴν
τέχνην, διὰ τὸ ὠραῖον, δὲν ἡμποροῦσε νὰ ἔφαρ-
μόσῃ τὸ αὐτὸν εἰς τὸν ἔαυτόν του...’ Οταν ἀπέ-
κτησε, ἀδίκως Ἰσως, τὴν κακοφημίαν, τὴν ἀ-
φησε νὰ ἐκταδῆ καὶ νὰ μεγαλώσῃ. Κατόπιν,
ἐνῷ ἡμποροῦσε νὰ φύγῃ, ἐπῆγε εἰς τὸ κάτερ
γον. Καί, ἀπὸ δλα δσα καταπλήττουν, τὸ κοι-
νὲν ἀγαπᾶ περισσότερον, ζωηρότερα, τὸ σκάν-
δαλον.

* * *

‘Ο ‘Οσκάρ ‘Ο-Φλαέρτι Ουνάϊλ (1856-1900) νιὸς ἐνὸς χειρούργου καὶ μιᾶς φημισμένης ἴδιανδῆς ποιητρίας, ἔξεδωκε, εὐθὺς μετὰ τὰς σπουδάς του εἰς τὸ “Οξφορδ, ἔνα τόμον ποιημάτων. Ἡ καταφανής ἐπιδρασις τοῦ Σουΐνμπερν, τοῦ Σέλλεϋ, τοῦ Κήτες, ἡ ὁμόφωνος σχεδὸν αὐστηρὰ κριτική, δὲν ἀνέκοψαν τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ

βιβλίουν. Κατόπιν, κατὰ διαστήματα μακρονά, ἡ-
κολούθησαν δύο δράματα ἡ Βέρα καὶ ἡ Δούκισσα
τῆς Παδούνης, τὰ δύοτα ἔγραψε διὰ τὴν Ἀμερικήν,
ἔνας τόμος Λοξίμια, καὶ τὸ θαυμάσιον μυθι-
στόρημα Ἡ Εἰκὼν τοῦ Δράκων Γκραίη. Μὲ
ῦφος ἀριστοτεχνικὸν ἐκτυλίσσεται φανταστικὸν
καὶ γοητευτικὸν γεγονός. Ἡ ἐπιτυχία του ἦτο
μεγίστη, παρὰ τὰς διαμαρτυρίας τῶν πουρια-
νῶν, καὶ ηὕησε ἀκόμη μὲ τὰς δύο κωμῳδίας
του Ἡ βαντάλια τῆς λαίδης Οὐντεμήρο καὶ
Μιὰ ἀσήμαντη γυναῖκα. Ὁ τύπος καὶ τὸ κοι-
νὸν ἀνευφῆμσαν τὸν νέον διδάσκαλον τοῦ μυ-
θιστορήματος καὶ τῆς σκηνῆς. Ἀνεμένετο ἀπὸ
αὐτὸν ἀληθινὴ φιλολογικὴ ἀγαγέννησις. Καὶ
τὸν περιέβαλλε καὶ ἡ πρὸς τὸ ἄτομον ἐκτίμησις.
Εἰς τὴν κοινωνίαν ἦτο περιζήτητος, δεύτερος
Κριτής τοῦ Θραίκου. Ποτέ, πραγματικῶς, δὲν
διοικούσε πᾶλος τόσον μὲ τὸν Πετρώνιον! Αἱ
δούκισσαι τὸν ἐσυμβούλευντο μετὰ σεβασμοῦ
διὰ τὰς ἐνδυμασίας των. Τὰ «λόγια» του ἐπα-
νελαμβάνοντο ὑπὸ μορφὴν εὐθύμυρον ἐνέκλειον
συεδόν πάντοτε ἔνα ἀξέιδωμα φιλοσοφικόν.

Καὶ αὐτὴ ἡ ἐκκεντρικότης τοῦ ἡτον ἐπιτυχημένη : δοῖοι οἱ γείτονες διεσκέδασαν ὅταν ὁ Οὐδαίλδ παρήγγειλε εἰς τὸν καλλίτερον ράπτην μίαν «ἐνδυμασίαν ἐπαίτου» τεχνητῶς τριψιμένην καὶ σχισμένην δι' ἔνα πτωχὸν ὁ δοποῖς ἐστάθμευε πάντοτε πλησίον τῆς οἰκίας του καὶ τοῦ δοποίου τὸ ἄθλιον ἔξωτερικὸν τὸν δυσαρεστοῦσε . . . Ἐκέρδιζε δὲ διακοσίας χιλιάδας σελίνια κατ' ἕτος .

Αφότου ἐνυμφεύθη τὴν Μίς Κωνσταντίαν
Αλόϋδ, δὲ Οὐάιλδ κατοικοῦσε εἰς τὴν ὁδὸν Τάιτ
ἔνα θελκτικὸν μέγαρον. "Ολος δὲ κόσμος τῶν
γραμμάτων ἐγνώρισε τὸ σπουδαστήριόν του μὲ
τοίχους ἀπὸ λευκὸν ξύλον καὶ πλατειὰ χαμηλὰ
καθίσματα, ὃπου τὴν πρώτην θέσιν εἶχε δὲ Ἐρ-
μῆς τοῦ Πραξιτέλους· τὴν πρασινωπὴν τραπε-
ζαρίαν, τὴν αἴθουσαν τῆς ὑπόδοχης, ὃπου μέσα
εἰς ἄλλοκοτα πλαίσια, πλησίον τῆς ὑψηλῆς ἀπὸ
λευκὰς πλίνθους ἔστιας, ἡ Σάρα Μπεονιάδ ἔρ-
γον τοῦ Λεπάζ, μία γραῖα τοῦ Οὐίσλερ, δὲ
ἀμερικανὸς ποιητῆς Πέτερς ὁσὲ πιερρότος, δὲ
οἰκοδεσπότης μὲ ἔνα φαβδὶ ἔργον τοῦ Ἀρθού-
ρου Πέννιγκτον καὶ ἄλλοι προσέβλεπαν τὴν
ὅραιάν κυρίαν Οὐάιλδ νὰ χύνῃ τὸ τσᾶι ἀπὸ
ἔνα θαυμάσιον δοχεῖον μὲ λαβῆν ἀπὸ μαλα-
χίτην, ἡ νὰ παρουσιάζῃ μὲ χάριν τὰ δύο λα-
τοευτὰ παιδάκια Σύριλ καὶ Βίβιαν. . .

Αἱ αἰ̄θουσαι τοῦ Λονδίνου, ἀπληστοὶ ν̄ ἀ-
πολαύσοντι τὴν θαυμασίαν του ὁμιλίαν, τοῦ
ἀφῆσον πολὺν καιρόν. Εἰργάζετο δὲ λίγον καὶ

ἀμειλῶς. Μὲ περισσοτέραν ἐπιμονὴν εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ μὲ περισσοτέραν περιφρόνησιν πρὸς τὰς αἰδούσας, τί ἔργον θὰ κατέλειπε, ὅχι μόνον ὁραιῶν ἀλλὰ καὶ ὑπέροχον!

“Ολα τοῦ τὰ ἐπέτεραν.. Κατὰ τὴν πρώτην τῆς κωμῳδίας του ‘*H. Bayntalia tῆς λαίδης Οὐντεμήαρ*, τὸ κοινόν, τὸ ἄνθισ τῆς ἀφιστοκρατίας καὶ τῶν καλλιτέρων ἀστῶν, ἀφοῦ ἔκαλεσε εἰς τὴν σκηνὴν δέκα φορδός τοὺς ἡθοποιούς, ἀπήγησε φρενητιωδῶς καὶ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ συγγραφέως. ‘Εκεῖνος, μετὰ πολλά, παρουσιάσθη φοροῦσε ἔνα γαρύφαλλον κ’ ἐκρατοῦσε σιγάρον ἀναμμένον. «Κυρίαι καὶ κύριοι, εἶπε, δὲν ταιριάζει ἵσως πολὺ νὰ καπνίζω ἔμπρός σας, ἀλλά... οὕτε ταιριάζει πολὺ νὰ μοῦ διακόπτετε τὸ κάπνισμά μου!» Καὶ ἔξηκολούθησε μὲ τὸν ἴδιον τόνον! Καὶ ἡ διμιλία ἡ προπετῆς ἥρεσε δόσον καὶ ἡ κωμῳδία.

Δύο νέα ἔργα του δὲ Ἰδεώδης Σύνυγος καὶ προπάντων τὸ Τί ἀξίζει νὰ ἥσαι σοβαρὸς εἶχαν σπανίαν υποδοχήν.

Ολίγον ἔπειτα ἐπῆλθε ή φοιβεὸς πτῶσις.
Ἐνας νέος ποιητὴς εὐγενής, δὲ λόρδος Ἀλφρέδος
Δέγλας, ἵτο ἔνας ἐκ τῶν θαυμαστῶν του ἐκεί-
νων, οἱ δοποῖοι ἀκολουθοῦν καὶ θέλουν, διὰ τὸν
ἔαυτόν των μόνον, κάθε μεγάλην προσωπικό-
τητα. Ὁ πατήρ του μαρκήσιος Κουνίνσπουνον,
φύλος κατ' ἀρχὰς τοῦ Ὀσκάρ Οὐνāιλδ, ἥλθε κα-
τιόπιν εἰς διάστασιν μᾶζῃ του. Ὁ νέος λόρδος
δὲν συνεμερίσθη καθδόλου τὴν μνησικακίαν του.
Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἡ ἀριστοκρατία τολμῷ πολλά.
Ο μαρκήσιος κατεδίωξε τὸν συγγραφέα. Κατὰ
τὴν πρώτην τοῦ Τί ἀξίζει νὰ ἴσαι σοβαρὸς ἢ
ἀστυνομία τὸν ἐμπόδιος νὰ όψη εἰς τὴν σκηνὴν
δέμα ἀπὸ λάχανα. Ἐπειτα ἀπὸ διλίγας ἡμέ-
ρας, ἔχαραξε μὲ τὸ διαμάντι τοῦ δακτυλιοῦ
του ἐπάνω εἰς ἔνα καθόρεπτην μιᾶς τῶν μεγα-
λειτέρων λεσχῶν τοῦ Λονδίνου, τῆς λέσχης Ἀλ-
μπερμάλ, ὑβριστικάς λέξεις κατὰ τοῦ Οὐνāιλδ.
Λέν τὸν κατηγόρει ὅμως οὕτε τὸν κατηγόρησε
ποτὲ δι' ὅτι μαντεύετε, ἀλλ' ὅτι ἥθελε νὰ «ἐπι-
δεικνύεται» μόνον καὶ νὰ βλάπτῃ οὕτω τὸν
υἱόν του ὑποκρινόμενός.

Ο ποιητής τὸν κατῆγγειλε· ἀς παρέλθωμεν τὴν σκοτεινὴν αὐτὴν καὶ οἰκτρὰν δίκην, κατὰ τὴν δοποίαν συνήγεσε εἰς τὸν ὅλεθρον του, διὰ νὰ καταπλέξῃ καὶ πάλιν τὴν Ἀγγλίαν. Ἀναντιρρήτως ἡμποροῦσε νὰ ἀποφύγῃ τὴν καταδίκην διὰ τῆς φυγῆς — οἱ δικασταί, οἱ φίλοι του, ἐπροσπάθησαν νὰ τὸν πείσουν! — καὶ προπάντων ἀρνούμενος καθαρὰ τὴν κατηγορίαν ἡ δοποία. ἦτο πολὺ ἀδριστος. Δὲν ἦθελησε νὰ

ύγη. «Δὲν ἀντέχω εἰς τὸν πειρασμὸν νὰ πάω τὸ κάτεργο» ἔλεγε. Τὸ φοβερὸν αὐτὸ τέλος δὸν εἴλκυσε δπως μᾶς ἐλκύει τὸ βάρανθρον... Καὶ ἀπενοίκαστο εἰς τοὺς δικαστές διάογῶς ἀ-

αι απεκρινετο εις τους οικαστας, οιαυχως α-
τειευσθμενος, ευφυολογων. Οι ξνορκοι έπεφυ-
αξαν εις τὸν ευφυολόγον αὐτὸν τὴν μεγαλε-
έραν αὐστηρότητα.

Ἐάν διέψευδε τὸν κατήγορον, ἔάν ἀπεκρί-
τεο μὲ δλίγην λογικήν, βεβαίως θὰ ἐσώζετο.
Δὲν τὸ ἔκαμε δμως. Μία ἐπιστολή του π. χ.
απερόδος τὸν Αλφρέδον Δέγλας, τὴν ὅποιαν πα-
νουσίασαν εἰς τὸ δικαστήριον, τίποτε τὸ ὕπο-
τον δὲν περιείχε τὸ ὡραῖον ἐν τούτοις ὕφος
ἥγις ἐπιστολῆς ἔκαμε τὸν δικαστὰς διστακτι-
κούς.

— «Αὗτὸς ἡτον δ συνηθισμένος τρόπος ποῦ γράφατε πρὸς τὸν Ἀλφρέδον Δέγλας; » τὸν ἐφώτησαν.

— « Συνηθισμένος; . . Κανείς, ούτε ἔγω ὁ δίος, δὲν ἡμπορῶ νὰ γράφω κάθε μέρα γράμματα σάν αυτό! »

— « Τέλος πάντων, ἡ ἐπιστολὴ αὐτὴ δὲν εί-
ναι συνήθης ἐπιστολή ! »

— « Μα Ἰσα-ἴσα προσπαθῶ, μόνον ἔκτακτα
τούργαματα γὰρ γοράω. »

— Ἀλλοτε πάλιν, ἀφοῦ ἔξηκι βιβόθη ὅτι ὁ συγ-
χραφεὺς ἐνδὲ ἀσέμνου τεύχους δὲν ἦτο ὁ Οὐ-
κίλδ :
— «Ἀναγνωρίζετε ὅμως ὅτι εἶναι ἀνήμι-

— « Κατι γειούτεον : είναι κακογοαμένο. »

— «Κατιρρεύσοντας... εναντίον της απόμενης...»
Νὰ τολμήσῃ νὰ θέσῃ τὸ ψφος ὑψηλότερα
ἀπὸ τὴν ἡμικήν, καὶ μάλιστα εἰς χώραν Δια-
μαρτυρούμενων!... καὶ νὰ δώσῃ καὶ αὐτῆν τὴν
επάγνωσιν:

— « Πῶς ἔξεφράσθητε περὶ τοῦ Θεοῦ; »

— «Είπα διτι γογγίρος θά ἔλθῃ τὸ τέλος
κού κόσμου, διότι οἱ μισοὶ ἀνθρώποι δὲν πι-
τεύουν πλέον εἰς αὐτὸν καὶ οἱ ἄλλοι μισοὶ
δὲν πιστεύουν ἀκόμα εἰς ἐμέ. »

Αὐτὸς ήτο πολὺ ἐπικίνδυνον! Διότι εἶχε ἐναντίον του συνηστισμένους τοὺς φανατικοὺς καλειδινιστὰς καὶ ἐκείνους οἱ διποῖοι ἔζηλευντας τὴν ἀκτακτον δόξαν του. Ἡ δίκη αὐτῆς ἀπεκάλυψε νόνοησίας καὶ ἀχαιριστίας τερατώδεις. Τὸ δικαστήριον, προδιατεθειμένον ἐναντίον τοῦ Οὐδαίλδου, διὰ τὴν ἄρνησίν του τοῦ νὰ καταστεῖῃ τὸ σκάνδαλον διὰ τῆς φυγῆς, καὶ ἔξερεθιζόμενον ὑπὸ χιλιών ἀλλων ἐπιδράσεων, ἐμερολήπτησε τολμή.

⁴ Η φοβερὰ καταδίκη εἰς τὸ κάτεργον διέγραψε τὸν Οὐάιλδ ἀπὸ τὸν κατάλογον τῶν

ζώντων. Ἐπειτα ἀπὸ μίαν ὥραν, κατάδικος πλέον, ἦναγκάσθη νὰ λουσθῇ ἐπὶ δέκα λεπτὰ μέσα εἰς τὸ ἔδιον νερό, τὸ δποῖον εἶχε χρησιμεύσει εἰς ἄλλους ἐπτὰ ἀνθρώπους τοῦ δρόμου. Τοὺς καλλιτέχνας οἱ δεσμοφύλακες δὲν τοὺς ἀγαποῦν.

Πέραν τῆς Μάγχης δὲν συγχωροῦν ποτέ, προπάντων τὸ σκάνδαλον.⁴ Ο Οὐάιλδ, δχι μόνον ἐκλείσθη μέσα εἰς φοβερὰν εἰρητήν, ἀλλ’ ἔσβυσε ἀπὸ τὴν μνήμην τῶν συμπολιτῶν του, τὴν πείσμονα. Τὰ βιβλία του τὰ ἔκαψαν, τὰ ἔργα του διεγράφησαν ἀπὸ τὸ ἀγγλικὸν δραματολόγιον, τὰ καλλιτεχνικὰ ἀντικείμενα, τὰ φορέματα, τὰ ἔπιπλά του, ἐπωλήθησαν εἰς τὸ δημοπρατήριον. Ἡ σύζυγός του κατέλιπε τὴν Ἀγγλίαν μὲ τὰ δύο μικρά της παιδιά. Τὸ πλῆθος ἦτο ἔτοιμον νὰ πυροπολήσῃ τὴν οἰκίαν του καὶ ἐμποδίσθη ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας. Ἐνας χαρτοπώλης εἶχε τολμήσει νὰ ἐκθέσῃ εἰς τὴν προθήκην του τὴν εἰκόνα τοῦ Οὐάιλδ: τὸ πλήθος ἐλιθοβόλησε καὶ κατεθούσαμάτισε τὴν προθήκην.

“Η γαλλικὴ φιλολογία διεμαρτυρήθη κατὰ τῆς ἀπηνοῦς καταστροφῆς ἐνὸς συγγραφέως καὶ ἐνὸς ἔργου. ‘Ο Πῶλος Αδάμ, ὁ Ὁκταβί Μιρμπώ, ὁ Ἀνρί δὲ Ρενιέ, ὁ Ἀνρί Μπάουερ καὶ ἄλλοι μάτην ἔγραψαν ἀρνητικά σφοδρά. ‘Ο Λύνιε-Πόσ εὐρωπαϊκός παραστατικός, τῆς ὁποίας προηγήθη δύμιλία τοῦ Γεωργίου Βανόρ, καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν ἐδόθη ‘Η Βαντάλια τῆς λαϊδης Οὐντεμμάρ, εἰς κακήν μετάφρασιν, καὶ ἡ Σαλώμη. ‘Η Σαλώμη εἶχε γραφῆ ἀπ’ εὐθείας εἰς τὴν γαλλικὴν διὰ τὴν Σάρων Μπερνάρ.

Ἐπειτα δὲ τὰ ἐκάλυψε η σιγή. Ἐδῶ καὶ ἐκεῖ μόνον μᾶς ἐνθύμιζε καμμία ἐφημερὶς διτι ἐκεῖ κάτω, εἰς τὸ Reading, μέσα εἰς τὸ κάτεργον ἐβασανίζετο ἔνας μεγάλος ποιητής. Τὸ δὲ νομά του ἐλησμονήθη εἰς τὴν Ἀγγλίαν· τὸν ἀνόμα λαν «He» ἐμεῖνας.

Εἰς τὸ Λονδῖνον καμμία φωνὴ φιλικὴ δὲν ἥκουσθη υπὲρ αὐτοῦ. Οὐ Αλφρέδος Δέγλας μόνον ἔγραψε ἔνα ποίημα *Tὸ Τραγοῦδι τοῦ Μίσους*, καὶ ἐξυλοχώπτησε τὸ πατέον τού·

* * *

Τὸ κάτερον, διὰ νὰ συμπληρωθῇ ἡ τιμωρία, κατέστρεψε τὸν συγγραφέα καὶ ἐφείσθη τὸν ἄνθρωπον.

Ἐνα βράδυ, εἰς ἓνα παρισινὸν ξυθοπαλεῖον,
ἔνας ἄνθρωπος μετρίου ἔξωτερικοῦ μοῦ ἐζή-
τησε τὴν ἄδειαν νὰ καθῆση εἰς τὸ διπλανόν
μον τραπέζᾳ. Ἡτον δ Ὁνᾶιλ. Ἡ μᾶλλον ἡ
τραγικὴ παρῳδία του! Ὁ κομψεύμενος μὲ τὸ

πράσιγον γαρύφαλλον, ὁ κριτής τοῦ ὥδαιον, ὁ τόσον πλούσιος, ὁ τόσον εὔμορφος, ὁ μεγάλος ποιητής, ὁ ὑπεράνθρωπος διμιητής, ἐφοροῦσε κάτι παλαιὰ χονδροειδῆ φρεμάτα. Τὰ χέρια του παρημελημένα. 'Ανίκανος νὰ γράψῃ, καταβεβλημένος διανοητικῶς, μόνους ἀκροατὰς εἶχε κάθε βράδυ τοὺς θαμῶνας τοῦ ξυνθοπωλείου, οἵ δποιοι περιέργοι νὰ τὸν ἀκούσουν, ἐπλήρωνταν δι' αὐτόν ! 'Απέμενε μόνον ἡ φωνή του ἡ μουσικὴ καὶ τὰ μεγάλα γαλανὰ παιδικά του μάτια.

Τὸν εἶδα συχνὰ εἰς τὸ ἔδιον ζυθοπώλεῖον.
Δὲν εἶχε οὔτε κορήματα, οὔτε ἀληθινοὺς φύλους.

Μερικοί νέοι συγχραφεῖς τὸν ἐβοήθησαν, τὸν ἐνεθάρρυναν. Ἰσως θὰ ἡμποροῦσε νὰ ἀρχίσῃ νέαν ζωὴν... Ἰδού τι γράφει ὁ Ἐρνέστος La Jeunesse διὰ τὴν περίοδον αὐτῆν τῆς ζωῆς του:

« Ἀπὸ τὴν ἡμέραν ὅπου ἐπάτησε τὸ χῶμα τῆς πατρίδος μας, παριστάμεθα εἰς μίαν σκληρὰν τραγῳδίαν : τὴν προσπάθειαν ν' ἀναζήσῃ. Ὁ γίγας αὐτός, τὸν δποῖον δὲν ἡμπόρεσαν νὰ δαμάσουν ἡ ἀύπνια, ἡ καταπόνησις, ἡ ἔλλειψις βιβλίων, ἡ ἔλλειψις τροφῆς καὶ οἶνου, δ γίγας αὐτός, κωροὶς σχεδὸν νὰ λιποψυχήσῃ ἀναζητεῖ εἰς τὴν θάλασσαν κατ' ἀρχάς, κατόπιν εἰς τὸ Παρίσι καὶ εἰς τὴν Νεάπολιν, νέας ἐμπνεύσεις. Ἀλλ' ἀπέτυχε. Σαράντα ἑτῶν, ἀτενίζων μὲ πόθον τὸ μέλλον, δὲν ἡμπορεῖ πλέον τίποτε ἄλλο νὰ κάμη παρὰ ν' ἀνοίξῃ τὴν

ἀνίσχυρον ἀγκάλην του πρὸς τὸ παρελθόν, ν̄ ἀναζητήσῃ ἐκείνους ποῦ τὸ ἐγγνώρισαν. Καὶ πνίγεται μέσα εἰς τὴν πικρὰν ἀνάμνησίν του. Καὶ τὰ θέατρα τῆς Ἀμερικῆς, οἱ ἐκδόται τοῦ ζητοῦντοῦ ἔνα νέον του ἔργου.

«Τὰ βλέφαρά του, βαρειά, ἡτένιζαν δράματα προσφιλῆς ἐβάδιζε μὲ βήματα μικρὰ ἀναπολῶν οὗτω τὸ παρελθόν· ἀγαποῦσε τὴν μόνωσιν εἰς τὴν δόπιαν τὸν ἔγκατέλειπαν, καὶ ἐξούσε. μόνος ἐπὶ πολὺ τὴν περισσέντα τοις ἵπποις

«Ολη του ή μοφή ἐνείχε τῆς δδύνης τὰ
ἴχνη. Τὰ μάτια, βαθειά σκαμμένα ἀπὸ τὸ
κλάμα, τὸ στόμα μόλις χρωματισμένον, βαρὺ
σὰν λυγμὸς ποῦ τὸν πνίγουν θῷόμβοι αἴ-
ματος, ὁ πώγων θλιβερός, ἔξωγκωμένα δλα,
ἀπὸ τὴν φρίκην καὶ ἀπὸ τὸ ἄλγος, κάτω ἀπὸ
τὰ ἄρρωστα μαλλιά του.

«Φάντασμα φουσκωμένον, τερατώδης γελοιογραφία. Σκυμμένος ἐπάνω εἰς ἔνα ποτῆρι μαντάτων ἢ οὐτόσκυ μὲ σόδαν, ἐπανελάμβανε τὰ ἀλλούτε αὐτοσχεδιάσματά του καὶ τάς παλαιωμένας πλέον παραδοξολογίας του εἰς τοὺς περι-

έργουντο ποῦ τὸν ἐτοιγύδοιζαν, εἰς τοὺς φίλους,
εἰς δόπιονδήποτε. Προπάντων δημώς διὰ τὸν
ἔαυτόν του κάτι ἀνεξῆτε. "Ἡθελε συγχρόνως
νὰ λικνίσῃ καὶ νὰ ἀφυπνίσῃ τὴν ψυχὴν του, νὰ
πεισθῇ ὅτι δὲν τὸν εἶχε ἐγκαταλείψει ἢ σκέ-
ψις, ἢ γνῶσις. "Ολα τὰ ἔγγνώοιμε. »

Ανίκανος νὰ ἐργασθῇ, ἥρημη ἔστω καὶ νὰ ἐπωφεληθῇ τοῦ σκανδάλου. Ο. κ. Φερνάνδος Ξώ τοῦ ἀνέθεσε ἔνα χρονογράφημα καθ' ἑβδομάδα, μὲ καλὴν ἀμοιβήν. Ἡρημη. Παρὰ τὴν κατάπτωσίν του, όταν τὸ ἔγραφε λαμπρά, τὸ χρονογράφημα αὐτό· ἀλλ' ἔκαμαν τὴν ἀπερισκεψίαν νὰ τοῦ προσθέσουν: «Ἐπειτα ἀπὸ τὸν θόρυβον τῆς καταδίκης σας, ὅλος ὁ κόσμος όταν σᾶς διαβάζῃ.» Ο Οὐάιλδ ὑψώσε τοὺς ὄμους καὶ ἀπήντησε: «Εὐχαριστῶ. Μου ἀρκεῖ ἡ δόξα ή πρὸ τῆς καταδίκης μου.»

“Η μανία τοῦ νὰ καταπλήττῃ ὑφίστατο ἀκόμη καὶ εἰς αὐτὴν τὴν δυστυχίαν του...” Ενα βράδυ ἐξήτησε σιγαρέτα. ‘Ο ὑπηρέτης τοῦ ἔφερε σιγαρέτα Μάρουλαντ. «Νὰ μοῦ δώσῃς ξανθά.» Τοῦ ἔφεραν σιγαρέτα Ναζίο τὰ δποῖα καὶ πάλιν ἐπιστρέφει. «Όχι, μὲ χρυσὸς ἐπιστόμιον.» Τοῦ φέρουν μὲ χρυσοῦν ἐπιστόμιον ἀπὸ τὸ Μέγα-Ξενοδοχεῖον. Δίδει ἔνα εἰκοσσόφραγκον ἔως δτου δ ὑπηρέτης τοῦ φέρῃ τὸ ὑπόλοιπον, ἥναψε ἔνα σιγαρέτο καὶ ἐμόρφασε περιφρονητικῶς: «Οὕφ». “Οταν δ ὑπηρέτης ἐπέστρεψε μὲ τὸ ὑπόλοιπον: «Κράτησέ τα» τοῦ εἶπε. «Ἐτσι θὰ ἔχω τὴν ἰδέα πᾶς εἶναι καλά».

Καὶ ὅμως ἦτο ἀναγκασμένος νὰ τρώγῃ μίαν φορὰν τὴν ἡμέραν! . . .

Διηγήθη, ἐκείνο τὸ βράδυ, τὰ ἐπόμενα, φανταστικὰ Ἰωας: ἔνα βραδυνὸ ποῦ ἡτον πολὺ μελαγχολικός, ἐσταμάτησε εἰς τὸ Pont au Change καὶ παρατηροῦσε τὸ πρασινωπὸν καὶ ἐλκυστικὸν ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ. Μικρὰ κλίσις, ἔως δ. του παρασυρθῆ ὅλον τὸ σῶμα, ἔνας κατακλυσμὸς γύρῳ του, καὶ ἔπειτα ἡ ἐντυχισμένη 'Ανάπαυσις! . . . Ἡτο ἔτοιμος νὰ πέσῃ . . . ἀλλ' ἔξαφνα εἶδε ἀριστερά του ἔναν ἀνθρωπὸν, μὲ φροδέματα ἐλεεινά, ποῦ ἀκούμβισμένος ἐκύτταζε καὶ αὐτὸς τὸ ρεῦμα . . . Δὲν ἦτο λοιπὸν ὁ μόνος ποῦ ἥθελε νὰ φύγῃ τὴν ζωήν! . . . 'Ολαι λοιπὸν αἱ κοινωνικαὶ τάξεις ἔχουν τὰ βάσανά των! . . . Ἡγγισε τὸ χέρι του καὶ τοῦ εἶπε μὲ τὸν ἀγγιλικὸν τόνον του: « Αἴ; φύλε μου εἰσθε ἀπελπισμένος; » . . . 'Ο ἀνθρωπός, σὰν νὰ ἔξυπνησε, ἀπεκρίθη: « 'Οχι, Κύριε! . . εἰμαι κουρεύς! » Καὶ ὁ Οὐδαίλδ ἔχασε τὸ θάρρος ν' αὐτοκτονήσῃ.

Οι τελευταῖοι του μῆνες ὑπῆρχαν ἀλγεινοί.

“Ενας συνάδελφος μου δόποιος τὸν ἔβλεπε τότε, κατάπληκτος τὰ διηγεῖται κλαίων. Άλλ’ ἂς φθάσωμεν εἰς τὸ τέλος. Μία μολυσματικὴ γρίπη ἐλευθέρωσε, ἐντὸς πέντε ἡμερῶν, τὸν μεγάλον συγγραφέα ἀπὸ τὴν ζωήν. Πρὶν ἀποθάνῃ, προσῆλθε εἰς τὴν καθολικὴν θρησκείαν, ἡ δοποία τὸν εἶχε πάντοτε ἐλκύσει μὲ τὸ κάλλος τῶν τελετῶν της.

Είχα έπιστρεψει άπο την Ιταλίαν την έπαυ-
ριον έξαφνα έδιαβασα εἰς μίαν έφημέριδα τὸν
θάνατόν του. Ἀπὸ τὸν ἀνταποκριτὴν ἐνὸς ἄγ-
γλικοῦ περιοδικοῦ ἔμαθα τὴν κατοικίαν του.
Κατοικοῦσε ἐκεῖ ὑπὸ ψευδώνυμον.

“Ενα ἔλεεινὸν ἔνοδοχεῖον, ἀπ’ ἐκεῖνα τὰ δ-
ποια βλέπομεν ζωγραφισμένα εἰς τὰ λαϊκὰ πε-
ριοδικὰ μὲ τὴν ἐπιγραφήν : «Ἡ οἰκία τοῦ ἐγ-
κλήματος. » “Ἐνας ἡράκλειος ὑπηρέτης μὲ ὠδή-
γησε διὰ μακροῦ δυσώδους διαδρόμου· ἐπειτα
ἀπὸ δλόκηρον παρέλιαιν ἀθλιότητος ἔφθασα
εἰς τὸ μικρὸν πλινθόστρωτον δωμάτιον, ὃπου
εύοισκετο δι γενέος.

Τὸ ὑπόλευκον πρόσωπόν του, ἀπισχναμένον, ἦτο σὰν βυθισμένον εἰς μίαν σκέψιν. Τὸ ἔνα χέρι κρατοῦσε ἀκόμη, σὰν εἰς στιγμὴν ἀγωνίας, τὸ ἀκάθαρτον σινδόνι. Κανεὶς πλησίον του. Ἀργότερα τοῦ ἔστειλαν μερικά ἀνθή. Ὁ θόρυβος τοῦ δρόμου ἔφθανε ἕως ἐκεὶ διὰ τῶν λεπτῶν τούχων. Μιὰ δύσμη δυσάρεστος ἔχυνετο γύρω. "Α, ή ἔγκατάλειψις αὐτή!" Επειτα ἀπὸ τόσην δόξαν, ἀπὸ τόσον πλοῦτον, ν' ἀποθάνῃ εἰς τὴν γωνίαν ἐνὸς βρωμεροῦ προαστείου! Ἐνθυμήθην τὴν παντοτεινήν ἀκολουθίαν του εἰς τὸ Λονδίνον, ή δποία ἀπαρτίζετο ἀπὸ τὰ ἐνδοξώτερα ὀνόματα τῆς ἀριστοκρατίας καὶ τῆς τέχνης. Ὡμοίαζε μὲν ἡγεμόνα. Πᾶν δ, τι παρέχει θαυμαστὸν διπολιτισμὸν τὸ εἶχε. Ἰσως ή παραφροσύνη ἐγλύκυανε δλίγον τὰς τελευταίας του ὥρας. "Οπως δι Μπρέμπιμελ, δι δοποῖος κατὰ τὰς στιγμὰς τῆς τρέλας του ἔδιδε φανταστικάς Ἑօρτας καὶ ἔλαμπε τριγυρισμένος ἀπὸ φαντάσματα, ἵσως ἡδυνήθη τότε καὶ αὐτὸς νὰ ἀναζήσῃ ἔνα του θρίαμβον ἀγαπητὸν τοῦ παρελθόντος, καὶ ν' ἀποθάνῃ τριγυρισμένος ἀπὸ φύλους, ἀπὸ πλούσια ὑφάσματα, ἀπὸ κοσμήματα καὶ ἀπὸ τὸν ψιθύρον τῆς λατρείας τοῦ πλήθους! . . . Μόνον τὸ παραλήρημα ἡμποροῦσε νὰ φέρῃ πλησίον του τὴν σύζυγόν του καὶ τὰ τέκνα του.

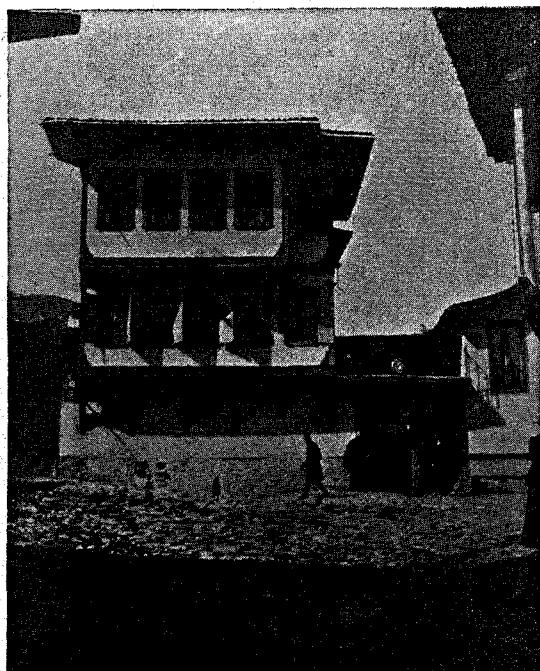
"Αν ό Ουάιλδ έπηρεν ένοχος, ποιος έξαγνι σμός! . . .

卷六

Ίδου πῶς περιγράφει δ La Jeunesse τὴν κηδείαν τοῦ ποιητοῦ:

«Δεκατρεῖς ἀνθρώποι, οἱ δποῖοι ἀποκαλύπτονται εἰς τὴν ἔμφασιν τοῦ φρεστρου, μία νεκροφόρος ἔξαρθρωμένη σχεδόν, ποῦ διετήρει ἀκόμη ἵχην ἀργυροῦ διακόσιμου, δύο ἀμάξια κλειστά, ἔνας στέφανος δάφνης, ὅλιγα ἀγριολούσια, μία ἐκκλησία χωρὶς νεκροσέντονο, ἡ δποία ὑποδέχεται τὸν νεκρὸν ἀπὸ ἕνα πλάγιον προσώπου, χωρὶς ω̄τε ἔνα ἥκιον καμπάνας, Ἔνας ἱερεὺς, δ δποῖος μόνος λέγει τὴν ἀκολουθίαν, δ μεγαλοπρεπῆς χαιρετισμὸς ἐνὸς ἀξιωματικοῦ τῆς φρουρᾶς εἰς τὴν πλατείαν Σαὶν-Ζερμαὶν-Ντὲ-Πρέ, τρεῖς ψέπορτεροι οἱ δποῖοι μετροῦν τοὺς παρευρισκομένους δπως εἰς τὴν ἀνθρωπομετρίαν, αὐτὸς εἶναι δ ἀποχαιρετισμὸς τῆς Γῆς πρὸς ἔνα τέκνον τῆς, τὸ δποῖον ἡθέλησε νὰ τὴν ἔξυμνησῃ καὶ νὰ εὐρύνῃ τὸ ὅνειρόν της αὐτὸς εἶναι τὸ σιωπηλὸν ἐπιτάφιον χαῖρε ζωῆς φαντασμάτων καὶ κάλλοις ὑπερτάτου αὐτὴ εἶναι ἡ συγχώρησις, αὐτὴ ἡ ἀνταμοιβή.

«Κοιμᾶται εἰς τὸ νεκροταφεῖον Μπαγκάι. Οἱ φίλοι του ἐπῆραν ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖον δπου ἔκατοικει μερικὰ πράγματα τοῦ ποιητοῦ. Τὰ

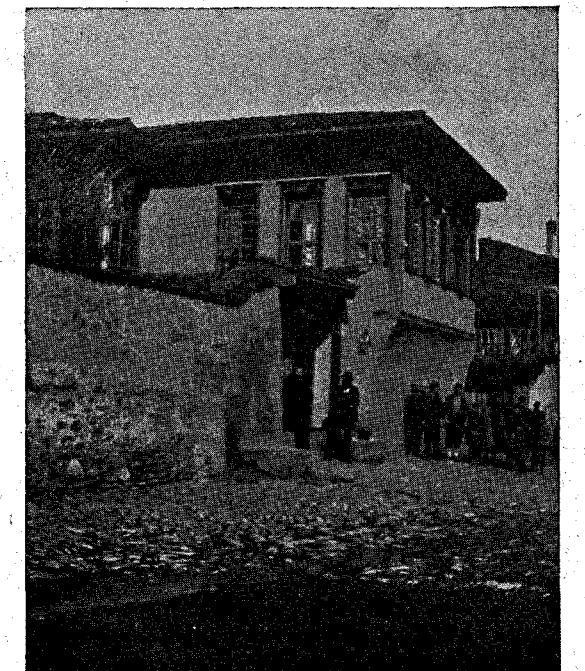
ΠΡΟΣΕΝΙΚΟΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣΟΣ ΕΝ ΣΤΕΝΗΜΑΧΟΥ
1904. — ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ Ν. Μ.

ψεύτικα δόντια του μένουν ἀκόμη εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀγράστων. Ο ξενοδόχος τὰ ἐκράτησε ἀπέναντι μικροῦ χρέους τοῦ ἐνοικιαστοῦ του. Ο Ἀρμπιρός Σέραρδ ἔγραψε: «Ἀπέμειναν μόνον δλίγα δόντια του δεμένα μὲ χρυσάφι καὶ δλίγα ἀριστούργηματα».

«Ἐκτοτε, αὐτὸς τὸ κάλλος τοῦ ἔργου του, ἥρχισε νὰ ἀποκαθιστᾶ τὴν προτέραν του δόξαν. Μετεφράσθη εἰς δλας σχεδὸν τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας. Η Γερμανία, ἡ Γαλλία, ἡ Αὐστρία εἶδαν, καὶ ἡ Ἀγγλία ἐνθυμήθη!, δτι δ κατάδικος τοῦ κατέρργου ἦτο μεγάλος ποιητής.

‘Ἄλλ’ αὶ λαμπρότεραι σελίδες τὸν εἶναι ἀπλῶς ὡρὰ ἀντανάκλασις τοῦ ἀνθρώπου. Ητο διμιλητῆς ὑπεράνθρωπος. Ἔνας στενογράφος, παρακολούθων τὴν δμιλίαν του, θὰ μᾶς παρέδιδεν ἔργον δμοιον τοῦ δποίου δὲν ἔχει ἡ ἀνθρωπότης. Οποιος δὲν τὸν ἤκουσε, δὲν φαντάζεται εἰς ποῖον ὑψος ἡμπορεῖ νὰ φθάσῃ δ λόγος. Υπερέβαλλε τοὺς πλέον φημισμένους ἀριστοτέχνας, δσον μία εἰώθων τοῦ Τισιανοῦ ὑπερβάλλει ἔνα πρόχειρον παιδικὸν σχεδίασμα.

[Μετάφρασις Κ. Μ.]

ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΤΕΝΗΜΑΧΟΥ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ Ν. Μ.

ΣΚΕΨΕΙΣ

Τὸ μυστήριον τοῦ ἔρωτος εἶναι βαθύτερον ἀπὸ τὸ μυστήριον τοῦ θανάτου.

Αἱ γυναικεῖς, δπως κάποιος λέγει, ἀγαποῦν μὲ τὴν ἀκοήν, ἀπαράλλακτα δπως οἱ ἀνδρες ἀγαποῦν μὲ τὰ μάτια, ἐὰν δπως δήποτε ἀγαποῦν.

Τίποτε δὲν δμοιάζει μὲ τὴν ἀθωότητα δσον ἡ ἀδιακρισία.

‘Η ὠμορφιὰ εἶναι τὸ μόνον πρᾶγμα τὸ δποίον δὲν ἡμπόρεσε νὰ βλάψῃ δ χρόνος. Αἱ φιλοσοφίαι καταρρέουν δπως ἡ ἀμμος, αἱ δοξασίαι διαδέχονται ἡ μία τὴν ἀλλην, ἀλλ’ δ, τι εἶναι ὁραῖον, εἶναι ἡ χαρὰ δλων τῶν ἐποχῶν, εἶναι ἀπόκτημα αἰώνιον.

Εἰς τὴν ἐποχὴν μας οἱ ἀνθρώποι φαίνεται δτι ἐκλαμβάνουν τὴν ζωὴν ὡς ἐπιστήμην. Δὲν εἶναι δμως ἐπιστήμη. Εἶναι ἀγιον μυστήριον. Τὸ ἰδεῶδες τῆς εἶναι ἡ ἀγάπη. Ο ἔξαργνισμὸς τῆς εἶνε ἡ αὐτοθυσία.

Τί κριμα, δτι εἰς τὴν ζωὴν τὰ μαδήματα μᾶς ἔρχονται δταν μᾶς εἶνε πλέον περιττά.

Κάθε ἀνθρώπος χάνει τὸν καιρὸν του ζητῶν τὸ μυστήριον τῆς ζωῆς. Λοιπόν, τὸ μυστήριον τῆς ζωῆς εὑρίσκεται ἐν τῇ τέχνῃ.

Προτιμότερον νὰ μυρίσης ἔνα ἄνδος παρὰ νὰ θέσῃς τὴν ρέζαν του κάτω ἀπὸ τὸ μικροσκόπιον.

Δὲν ὑπάρχουν καλοὶ ἡ κακοὶ οἰωνοί. Η Τύχη ποτὲ δὲν προειδοποιεῖ, διότι εἶνε πολὺ σοφὴ ἡ πολὺ σκληρός.

Δὲν είμαι πολὺ βέβαιος δτι γνωρίζω ἀκριβῶς τι σημαίνει πραγματικῶς ἀπαιτούμενος. Ο, τι δμως γνωρίζω εἶναι δτι δὲν ἡμπόρω νὰ ἔννοήσω τὴν ζωὴν χωρὶς πολλὴν ἀγάπην, οὔτε χωρὶς πολλὴν ἀγάπην ἡμπορῶ νὰ ζήσω. Η ζωὴ εἶναι ἀγάπη καὶ δχι γερμανικὴ φιλοσοφία, ἀδιαφόρον τι εἶναι ἡ μέλλουσα ζωὴ.

Τὰ τριανταπέντε εἶναι πολὺ ἐλκυστικὴ ἡλι-

κία. Η κοινωνία τοῦ Λονδίνου εἶναι γεγάτη ἀπὸ γυναικας, αἱ δποῖαι ἀπεφάσισαν νὰ μείνουν ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰς τὰ τριανταπέντε.

‘Ο, τι εἶναι ἀληθινὸν διὰ τὴν τέχνην, εἶναι ἀληθινὸν καὶ διὰ τὴν ζωὴν.

Νεότης! Τίποτε δὲν εἶναι σὰν αὐτήν. Εἶναι ἀνοησία νὰ γίνεται λόγος περὶ τῆς ἀμαθείας τῶν νέων. Οι μόνοι ἀνθρώποι τῶν δποίων ἀκούω τὴν γνώμην μὲ σεβασμόν, εἶναι οι πολὺ νέωτεροί μουν. Φαίνονται σὰν πρωτοπορεία. Η ζωὴ ἀπεκάλυψε εἰς αὐτοὺς τὸ τελευταῖον τῆς θαῦμα.

Διὰ τῆς τέχνης καὶ μόνον διὰ τῆς τέχνης, ἡμποροῦμεν νὰ φάσωμεν εἰς τὴν τελειότητα. Διὰ τῆς τέχνης, καὶ μόνον διὰ τῆς τέχνης, ἡμποροῦμεν νὰ ἀμυνθῶμεν κατὰ τῶν ταπεινῶν κινδύνων τῆς ζωῆς.

‘Η καλλονὴ εἶναι μία μορφὴ τῆς μεγαλοφύΐας καὶ εἶναι ἀνωτέρα τῆς μεγαλοφύΐας, ἀφοῦ δὲν ἔχει ἀνάγκην ἐρμηνείας. Εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ μεγαλείτερα πράγματα τοῦ κόσμου δπως τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, δπως ἡ ἀνοιξις, δπως ἡ ἀντανάκλασις μέσα εἰς σκοτεινὰ ὕδατα τοῦ ἀργυροῦ ἐκείνου κογχυλίου τὸ δποίον δνομάζομεν σελήνην. Δὲν ἡμπορεῖς εἰς τίποτε νὰ τὴν ἀνακρίνῃς διότι ἔχει τὸ θεῖον δῶρον τοῦ βασιλεύειν.

‘Αγαπῶ τὴν μουσικὴν τοῦ Βάγνερ περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλην. Εἶναι τόσον δορυβάδης ώστε ἡμπορεῖς νὰ δμως διαφορῶς χωρὶς νὰ ταράττεις τοὺς ἄλλους.

‘Η ἡχὼ εἶναι πολλάκις δραιτέρα ἀπὸ τὴν φωνήν, τὴν δποίαν ἐπαναλαμβάνει.

‘Ο κόσμος ἔγινε διὰ τοὺς ἄνδρας καὶ δχι διὰ τὰς γυναικας.

‘Εκεῖνοι εἶναι οἱ ἐκλεκτοί, δσοι εἰς τὰ ὡραῖα πράγματα βλέπουν μόνον τὸ ὡραιον.

ΟΣΚΑΡ ΟΥΑΪΛ

[Ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ]

Η ΜΑΓΕΜΕΝΗ ΛΙΜΝΗ

Στὴ χώρα κείνη βρισκόταν ἡ μαγεμένη Λίμνη τὴν ἔχετε ἀκούσει; Μιὰ Λίμνη μὲ νερὰ γλυκά, ἀλλὰ βαρεῖα σὰν μολύβι! Γύρω τῆς ἥσαν δένδρα ψηλά, ποῦ ἔλιναν μέσα τῆς κορυφές τῶν σὰν κοιμισμένα, σὰν μαγεμένα! Καὶ μήπως δὲν θὰ ἦταν; Λουλούδια καὶ ἄλλα φυτὰ ἦταν γεμάτος ὁ τόπος. Βουτημένα πολλὰ στὸ νερὸν καὶ μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι, φαίνονται διὰ τοῦ ουρφοῦσαν, ουρφοῦσαν... Ἡταν πολὺ ὠραία ἡ Λίμνη, ἀλλὰ ἦταν μαγεμένη! Κανεὶς δὲν πατοῦσε ἔκει εἰχε νεράδες! Ἡταν οιωπηλὰ τὰ νερὰ ἔκεινα, ἵσως ἡ νεράδα ἡ Σιωπὴ βρισκόταν ἔκει ἡ περαστικὴ ἥπιε νερό!

Πουλιὰ δὲν ἔμειναν ἔκει ποτὲ, καὶ ποτὲ δὲν ἔπιναν νερό. Μὰ τὰ δρυναὶ δόπταν ἔκαναν νὰ πλησιάσουν, ἔφευγαν γρήγορα ἀπ' ἔκει μὲ δυνατὲς φτερουγές! Ἡ Λίμνη ἦταν μαγεμένη, καὶ ἄν φανόταν νεκρή, ἔκλεινε μέσα τῆς πάραδοξες ζωές!

Ο Γιῶργος δ Φούλης, ἔνα καλὸ παλληκάρι, ἥλθε στὴ χώρα, καὶ αὐτὸς μόνος δὲν πίστευε τέτοια πράγματα.

— Καὶ στὴν πατρίδα μου τὰ λένε αὐτά, ἀλλὰ ἐγὼ φύλαξα καὶ τίποτε δὲν εἶδα! Θὰ πάω νὰ δῶ!

— Ενας γέρος καμπουριασμένος ἀπ' τὰ πολλὰ τὰ χρόνια τοῦ ἀπήντησε.

— Πίστευε καὶ μὴν πᾶς μὴ μετανοήσῃς!

— Η χώρα μου γεννᾷ παλληκάρια, ποῦ γιὰ διὰ τὸ λένε καὶ διὰ τὸ κάνονταν δὲν μετανοοῦν ποτέ!

— Ήταν νύχτα ποῦ ξεκίνησε γιὰ τὴ Μαγεμένη Λίμνη. Ο οὐρανὸς ἤτον σκεπασμένος μὲ σύννεφα, ἀλλὰ σὲ πολλὲς μερὶες φαίνοταν καθάριος, λαμπρός. Τὰ σύννεφα σὰν μαῦρα φαντάσματα ἔτρεχαν, ἔτρεχαν γρήγορα σὰν νάπταιζαν κυνηγητό.

— Οταν ἔφθασε, δὲν ἦλιος χτυποῦσε στῆς γυρμένες κορυφές τῶν δένδρων. Ἡ Λίμνη ἀστραφτεῖ. Τὰ νερὰ τῆς ἥσαν ἀκίνητα σὰν νερό, καὶ ἔνας ἀτμὸς ἔβγαινε, σὰν κάτω στὰ βάθη τῆς νὰ ἔβραῖαν μυστηριώδη καζάνια!

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ

Παρατήρησε δ Γιῶργος δ Φούλης, διὰ δ ἀνέμος ἔκει κοντὰ δὲν φυσοῦσε, εἴχε παίσει νὰ φυιᾶ, καὶ ἔσκιζε καθὼς περπατοῦσε ἔναν ἀέρα χλιαρό, ὑγρό! . . . Αρχισε καὶ τὴν ἀνατονή του νὰ μὴ μπορῇ νὰ πάρῃ καὶ αἰσθάνθηκε καὶ βάρος στὸ κεφάλι. Σὰν νάλεγαν σωστὰ οἱ γέροι! Άλλὰ τὰ καλὰ παλληκάρια τῆς χώρας τοῦ Φούλη δὲν μετανοοῦν ποτὲ γιὰ διὰ τὸ κάνονταν!

Πλησίασε δ Φούλης στὴ μαγεμένη Λίμνη. Μιὰ πέτρα κύλησε ἀπ' τὰ πόδια του καὶ ἔπεσε στὴ Λίμνη. Τὴν κατάπιε. Άλλα πόστο ἀργησαν τὰ νερὰ τῆς νὰ κλείσουν!

Ἐκύταξε τοιγύρω. Εἰδε διὰ ἀκίνητα, ἥσυχα τόσο, ποῦ τοῦ ἔφεραν τὸν φόβο στὴν καρδιά... .

— Οχι, δ Φούλης δὲν φοβᾶται.

Ἐκύταξε κάτω τὰ νερά. Τὰ μακριά του μουστάκια, ἥ μορφή του ποῦ εἶδε στὸ νερό, τοῦ ἔφεραν θάρρος. Ἐξαφνα ἐτρόμαξε. Κάτω στὸ νερό, ἀντὶ νὰ δῃ πάλι τὴν μορφή του μέσα, εἶδε στὴ θέση της μιὰ ξένη μορφή νὰ τὸν κυτάζῃ... Θέλησε νὰ τραβηγθῇ, ἀλλὰ δὲν μπόρεσε· ἥ μορφή ποῦ τὸν κυτάζε ἀπ' τὸ νερό, τὸν κρατοῦσε! Καὶ ἦταν μιὰ μορφή γλυκειά, γλυκειά, μὲ κάτι μάτια ἀθῶα, ἀλλὰ ποῦ ἔβραῖαν καὶ ἔνα φῶς διαβολικὸ μαζί! . . .

— Ενας γέλιο τότε ἀκούσεις νὰ βγαίνῃ ἀπ' τὸ νερό, ἀπ' τὰ καλάμια, ἀπ' τὰ δένδρα τὰ γυρμένα στὸ νερό, ἀπ' τὰ λουλούδια τὰ βουτημένα στὴ Λίμνη· διὰ μαζὶ γελοῦσαν καὶ τάραχθηκαν σὰν νὰ τὰ φύστηξε ξαφνικὸς ἀνεμος! Αὐτὸς δύμως οὕτε κινήθηκε, καὶ ἔμεινε ἔκει γυρμένος στὸ νερό, καὶ ἔκύταξε, ἔκύταξε! . . .

Τὴν ἀλλή μέρα δ Φούλης δὲν φάνηκε στὴ χώρα. Τί ἔγινε δ Φούλης; “Ολη ἡ χώρα αὐτὸς ρωτοῦσε! Ό Φούλης δὲν φάνηκε!

— Η Μαγεμένη Λίμνη, οἵ νεράδες θὰ τὸν πήραν, θὰ τὸν ἔπνιξαν! Καλὰ τούλεγαν οἱ γέροι!

— Ο Φούλης χάθηκε!

ΣΧΟΛΗ ΑΡΡΕΝΩΝ ΚΑΙ ΘΗΛΕΩΝ ΑΝΩ ΤΖΟΥΜΑΓΙΑΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ Ν. Μ.

Α. ΤΣΕΧΟΦ

Ο ΒΥΣΣΙΝΟΚΗΠΟΣ *

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ 4 ΠΡΑΞΕΙΣ

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

Σαλόνι χωρισμένον ἀπὸ τὴν αἴθουσαν μὲ στοάν. Εἶνε ἀταμένος πολνέλαιος. Ακούεται ἡ ἐβραϊκὴ δοχήστρα ποῦ παῖσει στὸν προθάλαμον καὶ ποῦ ἀνάφερεται εἰς τὴν Β'. πρᾶξιν. Βοάδν. Στὴ αἴθουσαν κορεύονταν grand rond. Φωτὴ τοῦ Πίστοικ: — «Promenade à une paire!». Βγαλονταν στὸ σαλόνι: τὸ πρῶτον ζεῦγος Πίστοικ καὶ Σαρλόττα Ιβάνοβρα, τὸ δεύτερον Τροφίμοφ καὶ Λιουντόβ Ανδρέγεβρα, τὸ τρίτον, Αννα καὶ ταχνομουκὸς ὑπάλληλος, τὸ τέταρτον Βάρια καὶ σταθμάρχης τοῦ σιδηροδρόμου π.τ.λ. Η Βάρια ουγκολαίει καὶ ἐνῷ χορεύει σφρογγίζει τὰ δάκωνά της. Στὸ τελευταῖον ζεῦγος εἶνε ἡ Δουνάδσσα. Περνοῦν ἀπὸ τὸ σαλόνι, δ Πίστοικ φωνάζει: — «Grand rond, balances!» καὶ «Les cavaliers à genoux et remerciez vos dames!» Ο Φίος μὲ φράκτο φέρει σὲ δίσκον νερό Σέλτς.

Μπαίνουν στὸ σαλόνι Πίστοικ καὶ Τροφίμοφ.

ΠΙΣΤΣΙΚ. — Είμαι αἰματώδης, δυὸς φρόδες

* Συνέχεια ἀπὸ σελίδος 307.

μόνο γιὰ τὰ χούματα μπορῶ... ΤΡΟΦΙΜΟΦ. — Καὶ νὰ ἰδητε ποῦ τὸ δίλον σας παρουσιάζει, πράγματι, κάτι τι τὸ ἀλογίσιο. ΠΙΣΤΣΙΚ. — Καὶ τί τάχατε... καλὸ ζωό εἶνε τὸ ἀλογό... τὸ ἀλογό μπορεῖς νὰ τὸ πουλήσῃς... Ακούεται στὸ διπλανὸ δωμάτιο ποῦ παίζουν μπ-

λιόρδο. Στή σάλι κάτω από τὴν καμάρα ἀναφαίνεται ἡ Βάρια.

TROΦΙΜΟΦ. — Περιπαῖςων — 'H Madame Λοπάχην! 'H Madame Λοπάχην! . . .

BΑΡΙΑ — Θυμωμένα. — 'Ο μαδημένος ἀφέντης!

TROΦΙΜΟΦ. — Μάλιστα, μαδημένος ἀφέντης καὶ περιφράνεύμαι γ' αὐτό!

BΑΡΙΑ. — Μὲ πικρὸν ρεμβασμόν. — Νά, ἐμίσθωσαν μουσικούς, πῶς δώμας θὰ τοὺς πληρώσουν; — Φεύγει.

TROΦΙΜΟΦ. — Στὸν Πίστοικ — "Αν δσην δραστηριότητα ἀναπτύξατε σ' δλη σας τὴν ζωὴ γιὰ νὰ βρῆτε χρήματα νὰ πληρώσετε τοὺς τόκους, τὴν ἔχοησιμοποιούσατε γιὰ κάτι τι ἄλλο, ισως θὰ εἰμπορούσατε στὸ τέλος νὰ φέρετε τὴν γῆν ἄνω κάτω.

PΙΣΤΣΙΚ. — 'Ο Νίτσε... δ φιλόσοφος... δ μέγιστος... δ διασημότατος... δ μεγάλου νοός ἀνθρωπος, λέγει εἰς τὰ ἔργα του, δτι μπορεῖ κανεὶς νὰ κάνῃ κίβδηλα χαρτονομίσματα.

TROΦΙΜΟΦ. — Καὶ σεῖς τὸν ἔχετε διαβάσει τὸν Νίτσε;

PΙΣΤΣΙΚ. — Μπά... 'Η κόρη μου ἡ Δάσσα μου τῶπε. Στὴν κατάστασι ποῦ βρίσκομαι ἐγὼ τῷρα καὶ ψεύτικα χαρτονομίσματα σοῦ κάνω... Μεθαύριο ἔχω νὰ πληρώσω 310 ρούβλια... τὰ 130 τὰ βρῆκα... — Ψάχνει στὴν τοέπη τον ταραγμένος — Πᾶνε τὰ λεπτά!... — Εχασα τὰ λεπτά!... — Δακούσμενά — Ποῦ είνε τὰ λεπτά; — Χαρούμενος — Νά τα, κάτω ἀπ' τὴ φόρδα... Κρύος ἵδρως μ' ἔκοψε...

Μπαίνουν Σαρλόττα Ιβάνοβνα καὶ Λιουμπόβ Ανδρέγεβνα.

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΑΡΕΓΕΒΝΑ. — Τραγουδεῖ λασιγκὸν τραγοῦδι — Γιατί ἀργησε τόσο δ Λεωνίδας; Τί κάμνει στὴ χώρα; — Στὴ Λουνάσσα — Ρωτήσετε τοὺς μουσικοὺς δὲν θέλουν τσᾶι...

TROΦΙΜΟΦ — 'Ο πλειστηριασμός, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δὲν ἔγινε.

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΑΡΕΓΕΒΝΑ. — Οὔτε ἡ μουσικὴ οὔτε δι χρόδος ποῦ κάνομε ἔχουν τὸν τόπο τους... ἀλλὰ δὲν πειράζει... — Κάθεται καὶ τραγουδεῖ σιγά.

SΑΡΛΟΤΤΑ. — Δίνει στὸν Πίστοικ μὰ τράπουλα χαρτιά. — 'Ιδοὺ μιὰ τράπουλα, σημειώσετε ἔνα δποιοδήποτε χαρτί.

PΙΣΤΣΙΚ. — Τὸ ἐσημείωσα.

SΑΡΛΟΤΤΑ — 'Ανακατέψετε τῷρα τὴν τράπουλα Καλά. Δόσετε μου τὴν ἐδῶ, ἀγαπητέ μου κύριε Πίστοικ. Ein, zwei, drei! Τῷρα ψάξετε καὶ θὰ τὸ βρῆτε στὴ διπλανή σας τοέπη...

PΙΣΤΣΙΚ. — Βγάζει ἀπὸ τὴ διπλανή τον τοέπη ἔνα χαρτί — 'Οκτάρι μπαστούνι, αὐτὸ ήτανε! — Μὲ θαυμασμὸν — Φαντασμῆτε!

SΑΡΛΟΤΤΑ. — Κρατεῖ στὴν παλάμη τῆς τὴν τράπουλα, στὸν Τροφίμοφ! — Λέγετε γρήγορα, τί χαρτὶ εἶν' ἀπὸ πάνω;

TROΦΙΜΟΦ. — Μπράβο. Ντάμα μπαστούνι.

SΑΡΛΟΤΤΑ. — Αὐτὸ εἶνε! — Στὸν Πίστοικ — Λοιπόν; Τί χαρτὶ εἶν' ἀπὸ πάνω;

PΙΣΤΣΙΚ. — 'Ασσος κούπα!

SΑΡΛΟΤΤΑ. — Μάλιστα! — Κτυπᾷ τῆς παλάμης, ἡ τράπουλα ἔξαφανζεται — Τί ὀραῖος καιρὸς ποῦ εἶνε σήμερα. — Τῆς ἀπαντᾶ μυστηριώδης γυναικεία φωνή, σὰν ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ πάτωμα: «Ω, ναι, δι καιρὸς εἶνε λαμπρός, κυρία» — Εἴσθε τὸ ὅραιον μου ίδανικόν... — Φωνή: «Καὶ σεῖς, Κυρία, μοῦ ἀρέσετε πολύ».

ΣΙΛΗΡΟΛΡ. ΣΤΑΘΜΑΡΧΗΣ. — Χειροκροτεῖ — Κυρία ἐγγαστρίμυθος, μπράβο!

PΙΣΤΣΙΚ. — Μὲ θαυμασμόν. — Φαντασμῆτε! Μεγενικωτάτη Σαρλόττα Ιβάνοβνα... εἶμαι ἐρωτευμένος μαζὶ σας...

SΑΡΛΟΤΤΑ. — 'Ερωτευμένος; — Σηκώνετοὺς ὄμοις τῆς — Καὶ μπορεῖτε σεῖς νὰ ἐρωτευθῆτε; Guter Mensch, aber schlechter Musikant.

TROΦΙΜΟΦ. — Κτυπᾷ στὸν ὄμοι τὸν Πίστοικ. — Τί ἀλογο ποῦ εἶσαι...

SΑΡΛΟΤΤΑ — Προσέξετε παρακαλῶ, θὰ σᾶς κάμω ἀκόμα ἔνα παιγνίδι. — παίρνει ἀπὸ τὴν καρέκλα ἔνα σάλι. — 'Ιδοὺ ἔνα ὄραιο σάλι, θέλω νὰ τὸ πουλήσω... — Τὸ τινάζει. — Ποιός τ' ἀγοράζει;

PΙΣΤΣΙΚ. — Μὲ θαυμασμὸν — Φαντασμῆτε!

SΑΡΛΟΤΤΑ. — Ein, zwei, dreie! — Σηκώνει γλήγορα τὸ κορεμασμένο σάλι καὶ πίσω ἀπ' αὐτὸ στέκεται ἡ "Αννια", ἡ "Αννια ὑποκλίνεται καὶ πηγαίνει στὴ μητέρα τῆς, τὴν ἀγκαλιάζει καὶ φεύγει πίσω στὴ σάλι, ἐνῷ δλοι θαυμάζονν.

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΑΡΕΓΕΒΝΑ. — Χειροκροτεῖ. — Μπράβο, μπράβο!

SΑΡΛΟΤΤΑ. — 'Ακόμα! Ein, zwei, drei!

Σηκώνει τὸ σάλι καὶ πίσω ἀπ' αὐτὸ στέκεται ἡ Βάρια καὶ χαιρετᾷ.

PΙΣΤΣΙΚ. — Μὲ θαυμασμὸν — Φαντασμῆτε!

SΑΡΛΟΤΤΑ. — 'Ετελείώσει! — Ρίχνει τὸ σάλι ἐπάνω στὸν Πίστοικ, ὑποκλίνεται καὶ φεύγει στὴ σάλι.

PΙΣΤΣΙΚ. — Τοέχει ἀπ' διάσημη τῆς — Κακούργα... Είδες τήνε; Είδες τήνε; — Φεύγει.

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΑΡΕΓΕΒΝΑ. — 'Ακόμη νάρθη. Τί κάνει στὴ χώρα τόσον καιρὸς ἐκεῖ, δὲν καταλαβαίνω! Τῷρα δλα δὲν ἐκεῖ εἶνε τελειωμένα πιά, ἡ τὸ κτῆμα ἐπουλήθη ἡ δι πλειστηριασμὸς δὲν ἔγινε, γιατὶ νὰ μᾶς κρατῇ στὴν ἀβεβαιότητα τόσες ὥρες!

BΑΡΙΑ. — Προσπαθεῖ νὰ τὴν παρηγορήσῃ. — Θὰ τὸ ἀγόρασε δι μεῖος, εἶμαι βέβαιος.

TROΦΙΜΟΦ. — Εἰδωνικά. — Μάλιστα.

BΑΡΙΑ. — 'Η γιαγιά τοῦ ἔστειλε πληρεξόσιο νὰ τὸ ἀγοράσῃ στόνομά της καὶ νὰ πάρῃ τὸ χρέος ἀπάνω τῆς. Τὸ κάνει γιὰ τὴν "Αννια. Κ' ἐγὼ εἶμαι πεπεισμένη, πῶς δι θεῖος μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ θὰ τὸ πάρῃ.

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΑΡΕΓΕΒΝΑ. — 'Η γιαγιά ἔστειλε δεκαπέντε χιλιάδες γιὰ ν' ἀγορασθῇ τὸ κτῆμα στόνομά της, σὲ μᾶς δὲν ἔχει ἐμπιστοσύνη, αὐτὸ τὸ ποσὸν δῶμας δὲν θὰ ἔφθανε οὔτε οἱ τόκοι νὰ πληρωθοῦν. — Σκεπάζει τὸ πρόσωπο μὲ τὰ χέρια τῆς. — Σήμερα κρίνεται ἡ τύχη μου, ἡ τύχη.

TROΦΙΜΟΦ. — Πειράζει τὴν Βάρια — Μαδame Λοπάχην!

BΑΡΙΑ. — Θυμωμένα. — Αἰώνιε φοιτητή! Δυὸ φορὲς πιὰ σ' ἔχουν παύσει ἀπὸ τὸ πανεπιστήμιο.

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΑΡΕΓΕΒΝΑ. — Γιατί θυμώνεις, Βάρια; Σὲ πειράζει μὲ τὸν Λοπάχην, τί τάχα; τόνε θέλεις — πάρε τον, εἶνε καλὸς ἀνθρωπὸς δι Λοπάχην, δὲν τόνε θέλεις — μὴ τὸν πάρης κανένας, παϊδάκι μου, δὲν σὲ βιάζει...

BΑΡΙΑ. — Σ' αὐτὴ τὴν ὑπόθεσι έγώ, μαμά μου, δίνω μεγάλη σπουδαιότητα, νὰ σᾶς τὸ πῶμα καθαρά. Εἶνε καλὸς ἀνθρωπὸς, ἔμενα μου ἀρέσει.

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΑΡΕΓΕΒΝΑ. — 'Ε, πάρε τὸν λοιπόν, τί πειριμένεις; Δὲν ἔννοω!

BΑΡΙΑ. — Μὰ πάει νὰ τοῦ κάμω ἔγώ μόνη μου πρότασι, μαμάκα; Πᾶνε τῷρα δυὸ χρόνια ποῦ δὲν παύουν νὰ μοῦ τόνε λένε, κι' αὐ-

τὸς ἡ θὰ σιωπᾶ ἡ θὰ χωρατεύῃ. 'Εγὼ καταλαβαίνω, αὐτὸς πλουτίζει, ἔχει τῆς δουλειές του, ἔμενα θὰ συλλογισθῇ; "Αν εἶχα χρήματα, ἔστω καὶ λίγα, ἔστω κ' ἔκαπο δούλια, θὰ τὰ πετοῦσα δλα καὶ θάφευγα μακριά, θὰ πήγαινα σὲ μοναστήρι.

TROΦΙΜΟΦ. — "Εξοχα!

BΑΡΙΑ. — Στὸν Τροφίμοφ. — 'Ο φοιτητής δὲν πρέπει νὰ εἶνε ἀνόητος! — Μὲ υφος μαλακό, δακρυσμένα — Τί ἀσχημός ποῦ γινήκατε, Πετράκη, πῶς ἐγεράσατε! — Στὴν Λιουμπόβ 'Ανθρέγεβνα δὲν κλαίει πιά. — Τὸ κακὸ εἶνε, μαμάκα μου, ποῦ δὲ μπορῶ νὰ κάμω χωρίς δουλειά. 'Εγὼ πρέπει νάρθω πάντα δουλειὰ στὸ χέρι.

Μπαίνει δι Γιάσσας

ΓΙΑΣΣΑΣ. — Μόλις κρατεῖ τὰ γέλια — 'Ο Επιχόδιοφ ἔσπασε τὴ στέκα τοῦ μπιλιάρδου... — Φεύγει.

BΑΡΙΑ. — Τὶ δουλειὰ ἔχει ἐδῶ δι Επιχόδιοφ; Ποιός τοῦ ἐπέτρεψε νὰ παῖξη μπιλιάρδο; Δὲν τοὺς καταλαβαίνω αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους... — Φεύγει.

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΑΡΕΓΕΒΝΑ. — Μὴ τὴν πειράζετε, Πετράκη, βλέπετε πῶς καὶ χωρίς αὐτὸς εἶνε πικραμένη.

TROΦΙΜΟΦ. — Πολὺ μᾶς κάνει τὴν προκομμένη, χώνεται κεῖ ποῦ δὲν τὴν σπέρονουν. "Ολο τὸ καλοκαϊδὶ οὔτε ἔμένα, οὔτε τὴν "Αννια. Ἄφινες ήσυχη, ἐφοβότανε μὴν τύχη καὶ ἐρωτευθοῦμε. Τὶ τήνε μέλει αὐτήν; "Επειτα ἐγὼ δὲν ἔδωσα καμμιὰ ἀφορμή, εἶμαι τόσο μακρὰ ἀπὸ χυδαίστητας. Εἶμεθα ἀνώτεροι τοῦ ἔρωτος!

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΑΡΕΓΕΒΝΑ. — 'Εγὼ δῶμας εἶμαι φαίνεται κατωτέρα τοῦ ἔρωτος. — Πολὺ ταραγμένη — Γιατί νὰ μὴν ἔλθῃ δι Λεωνίδας; 'Ηδελα μονάχα νὰ ξέρω: ἐπουλήθηκε τὸ κτῆμα ἡ δχι; Τόσο ἀπίθανον τὴν φαντάζομαι τὴν δυστυχίαν, ὃστε δὲν ἔξενδρω μάλιστα τί νὰ σκεφθῶ, χάνω τὸν νοῦ μου... Μπορῶ τῷρα νὰ ξεφωνήσω... μπορῶ νὰ κάμω ἀνοησίες. Σώσετε μεῖον, Πετράκη... Μιλήστε τίποτε, μιλήστε...

TROΦΙΜΟΦ. — "Αν ἐπουλήθη σήμερα τὸ κτῆμα ἡ δὲν ἐπουλήθη, δὲν εἶνε τὸ ίδιο; "Η ὑπόθεσι αὐτὴ εἶνε ποδὸ πολλοῦ τελειωμένη, πίσω νὰ γυρίσῃς δὲ μπορεῖς, δι δρόμος ἐκλείσθηκε. Ήσυχάσετε. Δὲν πρέπει ν' ἀπατάτε τὸν έαυτό σας, πρέπει ἔστω καὶ γιὰ μιὰ φορὰ στὴ

ζωή σας νὰ κυττάξετε τὴν ἀλήθεια στὰ μάτια.

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΑΡΕΓΕΒΝΑ. — Ποιὰν ἀλήθεια; Σεῖς βλέπετε ποῦ εἶνε ἡ ἀλήθεια καὶ ποῦ εἶνε τὸ ψέμα, ἐγὼ δῆμος σὰν νὰ ἔχω χάσει τὴν ὅρασί μου, τίποτε δὲν βλέπω. Εσεῖς λύνετε μὲ θάρρος ὅλα τὰ σοβαρὰ ζητήματα. Άλλα εἰπῆτε μου, ἵσως τοῦτο γιατὶ εἰσθε ἀκόμη νέος καὶ δὲν ἐπροφθάσατε νὰ πάθετε ἀπὸ ἀμφιβολίαν εἰς τὰς βλέψεις σας; Κυττάξετε μὲ θάρρος ἐμπρός, ἵσως γιατὶ δὲν βλέπετε καὶ δὲν περιμένετε τίποτε φοβερόν, ἐπειδὴ ἡ ζωή εἶνε κρυμμένη ἀπὸ τὰ νεανικά σας μάτια. Εἰσθε τολμηρότερος, τιμιώτερος, βαθύτερος ἀπὸ μᾶς, ἀλλὰ μελετήσετε, φανῆτε λίγο μεγαλόψυχος, λυπηθῆτε με. Εγὼ ἐγεννήθηκα ἐδῶ, ἐδῶ ἔζησαν ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα μου, ὁ πάπας μου, ἀγαπῶ αὐτὸν τὸ σπίτι, χωρὶς βυσσινόκηπον δὲν τὴν ἐννοῶ τὴν ζωή μου, καὶ ἀφοῦ εἶνε πιὰ τόσο ἀνάγκη νὰ πουληθῇ, τότε πουλήσετε καὶ μένα μαζὶ μὲ τὸν κῆπο... — Αγκαλιάζει τὸν Τροφίμοφ καὶ τὸν φιλεῖ στὸ μέτωπο — «Επειδὴ ὁ γυιός μου ἐπνίγηκα ἐδῶ — Κλαίει — Λυπηθῆτε με, καλέ μου, ἀγαπέ μου ἀνθρωπε.

ΤΡΟΦΙΜΟΦ. — Σεῖς ξέρετε, ἐγὼ σᾶς συμπονῶ μὲ ὅλη μου τὴν καρδιά.

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΑΡΕΓΕΒΝΑ. — Ἀλλὰ πρέπει διαφορετικά, διαφορετικὰ νὰ τὸ εἰπῆτε... — Βγάζει τὸ μαντήλι της, τῆς πέφτει κάτω ἐνα τηλεγράφημα. — Αἰσθάνομαι σήμερα μεγάλο βάρος στὴν καρδιά μου, δὲν μπορείτε νὰ φαντασθῆτε. Μὲ πειράζει ὁ θόρυβος, τρέμει ἡ ψυχή μου σὲ κάθε κρότο, τρέμω ὅλη καὶ νὰ ἀποσυρθῶ στὸ δωμάτιό μου δὲν μπορῶ, τρομάζω νὰ μείνω μόνη. Μὴ μὲ καταδικάζετε, Πετράκη μου... — Σᾶς ἀγαπῶ σὰν συγγενῆ μου. Εγὼ εὐχαρίστως θὰ σᾶς ἔδινα τὴν "Αννια μου, σᾶς δρκίζομαι, ἀλλὰ παιδί μου, πρέπει νὰ σπουδάσῃς, πρέπει νὰ τελειώσῃς τὰς σπουδάς σου. Καμμιά ἐργασία δὲν κάνετε, μονάχα ἡ κακὴ μοῖρα πετᾶ ἀπὸ τὸ ἔνα μέρος στὸ ἄλλο, τί περιεργό πρᾶγμα αὐτό... Δὲν εἰν' ἔτσι; αὖ; Καὶ πρέπει νὰ κάμης κάτι τι μὲ τὰ γένεια σου, νὰ φυτρώσουν ὅπωδήπτε... — Γελά. — Αστείος εἰσαι ἔτσι!

ΤΡΟΦΙΜΟΦ. — Σηκώνει τὸ τηλεγράφημα — «Εγὼ δὲ θέλω νὰ γείνω ὥραιος.

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΑΡΕΓΕΒΝΑ. — Εἶνε τηλεγράφημα ἀπὸ τὸ Παρίσι. Κάθε μέρα λαμβάνω. Καὶ χθές, καὶ σήμερα. Αὐτὸς ὁ ἀγοριάνθρωπος ἀρρώστησε πάλι, πάλι ἀσχημα εἶνε... Ζητεῖ νὰ τὸν συγχωρήσω, μὲ παρακαλεῖ νὰ ἔλθῃ,

καὶ ἀν καλοφωτήσῃς, ἐγὼ ἐπρεπει νὰ πάγω στὸ Παρίσι νὰ τὸν περιποιηθῶ. Βλέπω αὐστηρὸ τὸ πρόσωπό σας, Πετράκη, ἀλλὰ τί νὰ κάμω, παιδί μου, τί νὰ κάμω, εἶνε ἀρρώστος, μόνος, ἀτυχος, καὶ ποιὸς θὰ γυρίσῃ ἐκεὶ νὰ τὸν δῆ, ποιὸς θὰ τὸν συγχρατῆσῃ ἀπὸ τὰ λάθη, ποιὸς θὰ τοῦ δώσῃ στὴν ὁρα τὰ φάρμακά του; Καὶ γιατὶ τάχα νὰ τὸ κρύψω, γιατὶ νὰ μήν τὸ πῶ, ἐγὼ τὸν ἀγαπῶ, αὐτὸ εἶνε φανερό. Τὸν ἀγαπῶ, τὸν ἀγαπῶ... . Εἶνε πέτρα στὸ λαιμό μου, καὶ βυθίζομαι κάτω μαζὶ της, ἐγὼ δῆμος ἀγαπῶ αὐτὴν τὴν πέτρα καὶ χωρὶς αὐτὴν νὰ ζήσω δὲ μπορῶ. — Σφίγγει τὸν Τροφίμοφ τὸ χέρι. — Μὴ μοῦ κακομελετάτε, Πετράκη μου, μὴ μοῦ 'πήτε τίποτε, μὴ μοῦ πήτε... .

ΤΡΟΦΙΜΟΒ. — Δακρυσμέρα — Μὲ συγχωρεῖτε γιὰ τὴν εἰλικρίνειά μου, γι' ἀγάπη τοῦ θεοῦ: μὰ αὐτὸς σᾶς κατάκλεψῃ!

ΛΙΟΥΜΠΟΦ ΑΝΑΡΕΓΕΒΝΑ. — «Οχι, δχι, δχι, δὲν πρέπει νὰ μιλήτε ἔτσι... .

ΤΡΟΦΙΜΟΦ. — Μὰ αὐτὸς εἶνε κακοήθης, μονάχα σεῖς δὲν τὸ ξέρετε αὐτό! Εἶνε φαύλος, τιποτένιος... .

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΑΡΕΓΕΒΝΑ. — Θυμωμένη ἀλλὰ κρατάεται. — Σεῖς εἶσθε 26 ή 27 ἐτῶν καὶ μένετε ἀκόμη στὴ δευτέρα τοῦ Γυμνασίου!

ΤΡΟΦΙΜΟΦ. — Εστω.

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΑΡΕΓΕΒΝΑ. — Πρέπει νὰ εἶσθε ἀνδρας, στὴν ἡλικία σας πρέπει κανεὶς νὰ καταλαβαίνῃ ἐκείνους ποῦ ἀγαποῦν. Καὶ πρέπει καὶ ὁ Ἰδιος νὰ ἀγαπήσῃ... πρέπει νὰ ἔρωτενθῇ — Θυμωμέρα — Μάλιστα, μάλιστα! Καὶ σεῖς δὲν εἴθαι καθαρός, εἰσθε ἀπλούστατα παστορικούλης, γελοῖος παράξενος, ἀσχημάνθρωπος... .

ΤΡΟΦΙΜΟΦ. — Τρομαγμέρος — Τί εἰν' αὐτὰ ποῦ λέγει! !

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΑΡΕΓΕΒΝΑ. — «Είμαι ἀνώτερος τοῦ ἔρωτος! » Λὲν εἶσθε ἀνώτερος τοῦ ἔρωτος, ἀλλά, δῆμος λέγει καὶ ὁ ὑπηρέτης μας Φίρος, εἶσθε ἀχαίρευτος. Στὴν ἡλικία σας καὶ νὰ μήν ἔχετε ἔρωμένῃ! ...

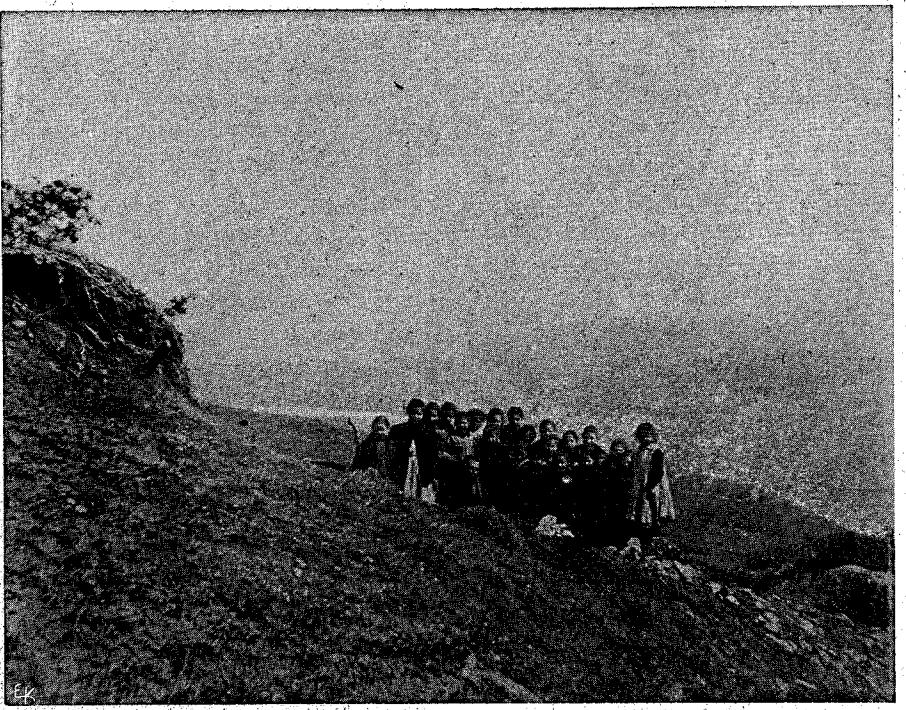
ΤΡΟΦΙΜΟΦ. — Τρομαγμέρος. — Εἶνε φοβερόν! Τί εἰν' αὐτὰ ποῦ λέγει; ! — Τρέχει στὴ σάλα καὶ κρατεῖ τὸ κεφάλι μὲ τὰ χέρια του.

— Φοίχη! Δὲν βαστῶ, θὰ φύγω... . — Φεύγει ἀλλ' ἀμέσως ἐπιστρέφει — «Ολα μεταξὺ μας ἐτελείωσαν! — Φεύγει στὸν προθάλαμον.

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΑΡΕΓΕΒΝΑ. — Τοῦ φωνάζει — Πετράκη, σταθήτε! Περιεργός ἀνθρωπος, ἐγὼ τοῦ χωράτεψα! Πετράκη!

ΠΑΡΕΚΚΛΗΣΙΟΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΑΝΩ ΤΖΟΥΜΑΤΙΑΣ — ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ Ν. Μ.

ΜΑΘΗΤΡΙΑΙ ΤΟΥ ΠΑΡΦΕΝΑΓΩΓΕΙΟΥ ΣΤΕΝΗΜΑΧΟΥ ΕΙΣ ΕΚΑΡΟΜΗΝ — ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ Ν. Μ.

Ακούεται στὸν προθέλαμον ποῦ κάποιος κατεβαίνει τὴ σκάλα βιαστικὰ καὶ ἔξαφνα πέφτει κάτω μὲ κρότον. Αννια καὶ Βάρια ἐφωνίζουν, ἀλλὰ ἄμεσως ἀκούονται γέλια.

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΔΡΕΓΕΒΝΑ. — Τί συνέβη ἔκει; Τοέχει μέσα ἡ Αννια

ΑΝΝΙΑ. — Γελᾶ — Ο Πετράκης ἔπεσε ἀπὸ τὴ σκάλα! — Φεύγει βιαστικά.

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΔΡΕΓΕΒΝΑ. — Τί περίεργος αὐτὸς ὁ Πετράκης.

Ο Σταθμάρχης σταματᾷ στὴ μέση τῆς σάλας καὶ διαβάζει τὴν «Αμαρτολήν» τοῦ Α. Τολστόν, μόλις διαβάση μερικοὺς στίχους, ἀκούεται ἀπὸ τὸν προθέλαμον βάλς καὶ ἡ ἀνάγνωσις διακόπτεται. «Ολοι χορεύουν, περιοῦν ἀπὸ τὸν προθέλαμον δροφίμοφ, ἡ Αννια καὶ Βάρια καὶ ἡ Λιουμπόβ Ἀνδρέγεβνα.

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΔΡΕΓΕΒΝΑ. — «Ελα, Πετράκη... ἔλα, ἀγνὴ ψυχὴ... σοῦ ζητῶ συγχώρησι... Πάμε νὰ χορέψωμε... — Χορεύει μὲ τὸν Πετράκη.

Η Αννια καὶ ἡ Βάρια χορεύουν. Μπαίνει ὁ Φίρς καὶ τοποθετεῖ τὸ φαβδί του κοντά στὴν πλαγινή θύρα. Ο Γιάσσας μπαίνει κι' αὐτὸς ἀπὸ τὸ σαλόνι καὶ κυτάζει τὸν χορό.

ΓΙΑΣΣΑΣ. — Τί ἔχεις, παπποῦ;

ΦΙΡΣ. — Δὲν μπορῶ. Ἀλλη φορά, στοὺς χοροὺς ποῦ δίναμε ἔχόρευαν στατηγοί, ναύαρχοι, καὶ τώρα στέλνομε καὶ προσκαλοῦμε τὸν ὑπάλληλο τοῦ ταχυδρομείου καὶ τὸ Σταθμάρχη, καὶ αὐτοὶ χωρὶς προδυμία ἔχονται. Αἰσθάνομαι πιὰ ἀδυναμία. Ο ἀφέντης, δρακαρίτης δ παπποῦς, δλους τοὺς ἔγιατρες μὲ βουλοκέρι, ἀπ' δλες τῆς ἀρώστειες. Εγὼ παίρνω βουλοκέρι κάθε μέρα εἴκοσι τώρα χρόνια, ίσως καὶ περισσότερα αὐτὸς τῷ χάρι!

ΓΙΑΣΣΑΣ. — Σὲ βαρεθήκαμε πιά, παπποῦ. — **Χασμάται** — Καλὰ θὰ ἥτανε νὰ ψοφήσῃς πιὸ γλήγορα.

ΦΙΡΣ. — Εσύ... ὅχαιρεντε — Μουρμονίζει.

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΔΡΕΓΕΒΝΑ. — Merci. Θὰ καθίσω... — **Κάθεται** — Εκονράσθηκα.

Μπαίνει ἡ Αννια

ΑΝΝΙΑ — Ταραγμένη — Στὸ μαγερεὶο κάποιος ἄνθρωπος εἶπε, πῶς δροσινόκηπος ἔπουλήθηκε πιὰ σήμερα.

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΔΡΕΓΕΒΝΑ. — Ποιὸς τὸν πῆρε;

ΑΝΝΙΑ. — Δὲν εἶπε ποιός. Εφυγε. — Χορεύουν μὲ τὸν Τροφίμοφ, καὶ φεύγουν στὴ σάλα.

ΓΙΑΣΣΑΣ. — Ενας κάποιος γέρος ἔφλυαρούσε ἔκει. Ξένος.

ΦΙΡΣ. — Κι' δ Λεωνίδας Ἀνδρέῖτς δὲν ἐφάνηκε ἀκόμη. Πῆρε τὸ ἐλαφρό του πατό, καὶ νὰ δῆς ποῦ

θὰ κρυολογήσῃ. Ποῦν' τὰ νειάτα ποῦν' τὰ κάλλη.

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΔΡΕΓΕΒΝΑ. — Πάω, πεθαίνω. Πηγαίνετε, Γιάσσα, νὰ μάθετε σὲ ποιὸν ἔπουλήθηκε.

ΓΙΑΣΣΑΣ. — Μὰ δὲ γέρος εἶνε τώρα πολλὴ ὥρα ποῦφυγε. — Γελᾶ.

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΔΡΕΓΕΒΝΑ. — Τί ἔχετε καὶ γελάτε; Ἡ χαρὰ σᾶς ἐπῆρε;

ΓΙΑΣΣΑΣ. — Παραπολὺ γελοῖος εἶνε αὐτὸς δ Ἐπιχόδιοφ, μπόσικος ἄνθρωπος. Εἰκοσιδυὸ κακομοιοιάς.

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΔΡΕΓΕΒΝΑ. — Δὲν μοῦ λέσ, Φίρς, ἀν πουλήσουν τὸ κτῆμα, ποῦ θὰ πᾶς ἐσύ;

ΦΙΡΣ. — Οπου μὲ προστάξετε, ἔκει θὰ πάγω.

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΔΡΕΓΕΒΝΑ. — Γιατὶ εἰν' έτσι τὸ πρόσωπό σου; Είσαι ἀρρώστος; Καλὰ θὰ ἔκανες, ξέρεις, νὰ πᾶς νὰ κοιμηθῆς...

ΦΙΡΣ. — Μάλιστα... — Μὲ εἰδωνεία — Νὰ πάω νὰ κοιμηθῶ, καὶ χωρὶς ἐμένα ποιὸς θὰ σερβίῃ, ποιὸς θὰ διατάξῃ; «Ενας εἶμαι σ' δλο τὸ σπίτι.

ΓΙΑΣΣΑΣ. — Λιουμπόδης Ἀνδρέγεβνα, νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς παρακαλέσω κάτι τι. Ἄν ξαναπάτε πάλι στὸ Παρίσι, νὰ μοῦ κάνετε τὴ χάρι νὰ μὲ πάρετε μαζί σας. Γιὰ νὰ μείνω ἐδῶ μοῦ εἶνε ἀδύνατο. — Βλέπει γύρω του, μὲ χαμηλὴ φωνή. — Τί θέλετε νὰ τὰ λέμε, τὸ βλέπετε μόνη σας, τόπος ἀπολίτιστος, λαὸς ἀνήθικος, ἔπειτα στενοχώρια, κουζίνα ἔλεσινή, εἶνε κι' αὐτὸς ὁ Φίρς ποῦ περπατεῖ καὶ παραμιλεῖ ἀκατανόητα λόγια. Πάρετε με μαζί σας, κάμετε μου τῇ χάρι!

Μπαίνει δ Πίστοικ.

ΠΙΣΤΣΙΚ. — Επιτρέψετε νὰ σᾶς παρακαλέσω, ώραιοτάτη μου κυρία... ἔνα βαλσάμι...

— Η Λιουμπόδης Ἀνδρέγεβνα πηγάνει κοντά του — Μαγευτικότητη μου, τὰ 180 δυμώς ρούβλια τὰ θέλω ἀπὸ σᾶς... Θὰ μοῦ τὰ δώσετε... — Χορεύει — 180 ρουβλάκια... — Περγοῦν στὴ σάλα.

ΓΙΑΣΣΑΣ. — Τραγούνδει συγαρά. — «Τὴν ταραχὴ δὲν νοιώθεις τῆς ψυχῆς μου»...

Στὴ σάλα ἄνθρωπος μὲ σταχτὶ ψηλὸ καπέλλο, καὶ καδριλέ πανταλόνι κινεῖ τὰ χέρια καὶ πηδᾶ. Φωναί: «Μπράβο, Σαρλόττα! Ιβάνοβνα.

ΛΟΥΝΙΑΣΣΑ. — Σταματᾶ γιὰ νὰ πουνδραφούθῃ. — Η μικρὰ κυρία μὲ ἐπρόσταξε νὰ χορέψω — καβαλιέροι πολλοὶ καὶ λίγαις ντάμαται, — κ' ἐμένα ἀπὸ τὸ χρόδο ζαλισθήκε τὸ κεφάλι μου, κτυπᾶ ἡ καρδιά μου, Φίρς Νικολάγεβιτς, καὶ μοῦ πε τώρα δ ὑπάλληλος του

ταχυδρομείου τέτοια πράματα, ποῦ πιάσθηκε ἡ ἀναπνοή μου.

ΦΙΡΣ. — Καὶ τί σοῦ εἶπε;

ΛΟΥΝΙΑΣΣΑ. — Εἰσινε, λέσι, σὰν λουλουδάκι.

ΓΙΑΣΣΑΣ. — Χασμάται — Χωριατιά! ... — Φεύγει.

ΛΟΥΝΙΑΣΣΑ. — Σὰν λουλουδάκι... Εγώ εἶμαι τόσο λεπτὸ κορίτσι, καὶ μ' ἀρέσουν φοβερὰ τὰ τρυφερὰ λόγια.

ΦΙΡΣ. — Θὰ μπερδευθῆς.

Μπαίνει δ Ἐπιχόδιοφ.

ΕΠΙΧΟΔΙΟΦ. — Εσεῖς, Εύδοκία Θεόδωροβνα, δὲν σᾶς ἀρέσει νὰ μὲ βλέπετε... σὰν νὰ είμαι κανένα ζωύφιον — Αναστενάζει — Αῖ, ζωή!

ΛΟΥΝΙΑΣΣΑ. — Τί ἀγαπάτε;

ΕΠΙΧΟΔΙΟΦ. — Μὰ βέβαια, ίσως ἔχετε καὶ δίκαιο. — Αναστενάζει — Μὰ βέβαια, ἀν κυττάζῃ κανεὶς ὑπὸ τὴν ἔποψιν, τότε, μπορῶ νὰ πῶ, μὲ συγχωρεῖτε διὰ τὴν ελλικότειαν, μὲ ἐφέρατε εἰς κατάστασιν διαθέσεως. Εγὼ τὴν εἶδα τὴν τύχη μου, κάθε μέρα μέρα ἀδύνατο νὰ μὴ μοῦ συμβῇ καὶ μιὰ κακομοιοιά: ἔγω πιὰ πὸ πολλοῦ τὰ ἐσυνήθισα αὐτὰ καὶ μὲ χαμόγελο βλέπω τὴ μοῖρα μου. Μοῦ ἐδώσατε λόγο, δὲν κ' ἔγω...

ΛΟΥΝΙΑΣΣΑ. — Σᾶς παρακαλῶ, μιλοῦμε ὑστερα, τώρα ἀφήσετε με ησυχη. Τώρα ἔγω δύνειροπολῶ... — Παίζει μὲ τὸ φυτίδι της.

ΕΠΙΧΟΔΙΟΦ. — Κάθε μέρα καὶ κακομοιοιά, μπορῶ νὰ εἰπῶ ἔγω χαμογελῶ, γελῶ μάλιστα.

Μπαίνει ἀπὸ τὴ σάλα ἡ Βάρια.

ΒΑΡΙΑ. — Ακόμη δὲν ἔφυγες, Συμεών; Τί παράλογος ἄνθρωπος ποῦ εἶσαι ἀλήθεια.

— Στὴ Λουνιάσσα — Πήγαιν' ἀπὸ δῶ, Δουνιάσσα. — Στὸν Επιχόδιοφ — Πότε μπιλιάρδο παιζεῖς καὶ σπάζεις τὴ στέκα, καὶ πότε στὸ σαλόνι πηγανούρχεσαι σὰν μουσαφίρης.

ΕΠΙΧΟΔΙΟΦ. — Μὲ συγχωρεῖτε διὰ τὴν ἔκφρασιν, ἀλλὰ σεῖς δὲν ἔχετε δικαίωμα νὰ μοῦ κάνετε παρατίρησι.

ΒΑΡΙΑ. — Εγὼ δὲν σου κάνω παρατήρησι σου μιλῶ. Δὲν κάνεις ἄλλο παρὰ νὰ πηγανούρχεσαι ἐδῶ κ' ἔκει χωρὶς νὰ κάνης καμμιὰ δουλειά. Εχομε ραμματικὸ καὶ γιατὶ τὸν ἔχομε;

ΕΠΙΧΟΔΙΟΦ. — Προσθεβλημένος — Αν ἔργαζωμε, δὲν περιστριασμὸς ἔτελείσωσε 'κεῖ κοντά στὴς τέσσερες... Εχάσαμε τὸ τραΐνο καὶ ἀναγκασθήκαμε νὰ περιμένωμε ἔως τῆς ἐννιάμιση — Αναστενεί βαρειά. — Οὐφ! Τὸ κεφάλι μου εἶνε λίγο ζαλισμένο...

Μπαίνει δ Γάγεφ, στὸ δεξὶ του χέρι κρατεῖ ψώνια, μὲ τὸ ἀριστερὸ σφογγίζει τὸ δάκρυνά του.

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΔΡΕΓΕΒΝΑ. — Αῖ, Λεωνίδα; — Ανυπόδημονα, δακρυούμενα — Κάνε γρήγορα, γι' ἀγάπη τοῦ Θεοῦ...

νω τίποτε! Ξεκουμπήσου ἀπ' ἐδῶ! Αμέσως!

ΕΠΙΧΟΔΙΟΦ. — Δεινάσας — Παρακαλῶ νὰ ἐκφράζεσθε μὲ εὐγενέστερον τρόπο.

ΒΑΡΙΑ — Έξω φρενῶν. — Στὴ στιγμὴ νὰ φύγης ἀπ' ἐδῶ! Εξω! Εἰκοσιδύο κακομοιοιές! Οὔτε νὰ πατήσῃς τὸ πόδι σου ἐδῶ! Οὔτε νὰ σὲ δοῦν τὰ μάτια μου! — Ο Επιχόδιοφ ἔβγηκε. Πίσω ἀπὸ τὴν θύρα ἡ φωνὴ του: «Θὰ κάμω παράπονα ἐγατίον σας». — Τί, πίσω ἔχεσαι; — Αρπάζει τὸ φαβδί, ποῦ εἶχε βάλει κοντά στὴν θύρα δ Φίρς. — Ελα... — Ελα... νὰ σου δεῖξω ἔγω... Α, έχεσαι; Ερχεσαι; Νά, λοιπόν... — Κατεβάζει τὸ φαβδί, ἔκεινη τὴν θύρα μπαίνει δ Λοπάχην.

ΛΟΠΑΧΗΝ. — Σᾶς εἶμαι υπόχρεως.

ΒΑΡΙΑ — Θυμωμένα καὶ εἰδωνικά. — Μὲ συγχω εῖτε!...

ΛΟΠΑΧΗΝ. — Α, δὲν πειρᾶζει. Σᾶς εὐχαριστῶ γιὰ τὸ φαβδίο τραταμέντο.

ΒΑΡΙΑ. — Α, μπᾶ, δὲν ἀξίζει τὸν κόπο. — Φεύγει, ἔπειτα γνωρίζει καὶ βλέπει καὶ δρωτά μαλακά. — Μήπως σᾶς θέτειντησα;

ΛΟΠΑΧΗΝ. — Οχι, δὲν είνε τίποτε. Θὰ γίνη δμως ἔνα καρύδι τεράστιο.

ΦΩΝΑΙ ΣΤΗ ΣΑΛΑ. — Ο Λοπάχην ήρθε! Ο Ερμολαΐ 'Αλεξέϊτς!

ΠΙΣΤΣΙΚ — Σὰν τὰ χιόνια τὰ μαγιάτικα! — Φιλιέται μὲ τὸν Λοπάχην — Κονιάκ μυρίζεις, φύλατέ μου. Κ' ἐμεῖς ἐδῶ τὸ γλεντζίζομε.

Μπαίνει δ Λιουμπόβ Ἀνδρέγεβνα.

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΔΡΕΓΕΒΝΑ. — Εσεῖς είσαισθε, Ερμολαΐ 'Αλεξέϊτς. Γιατὶ δρογήσατε τόσο; Ποῦ εἶνε δ Λεωνίδας;

ΛΟΠΑΧΗΝ. — Ο Λεωνίδας Ἀνδρέῖτς ήρθε μαζί μου, έρχεται...

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΔΡΕΓΕΒΝΑ. — Αῖ, λοιπόν; Εγίνε δ πλειστηριασμός; Λέγετε λοιπόν!

ΛΟΠΑΧΗΝ. — Ντροπαλά, φοβεῖται νὰ φανερώσῃ τὴ χαρὰ του. — Ο πλειστηριασμὸς ἔτελείσωσε 'κεῖ κοντά στὴς τέσσερες... Εχάσαμε τὸ τραΐνο καὶ ἀναγκασθήκαμε νὰ περιμένωμε ἔως τῆ

κοντεῖ μονάχα τὸ χέρι του. Στὸν Φίρες. — Νά, πάρε... "Εχει μέσα χαμψιά, ρέγγες τοῦ Κερτσιοῦ... Δὲν ἔφαγα σήμερα τίποτε... "Υπέφερα πολὺ σήμερα! — Η θύρα στὴ σάλα τοῦ μπαλαρίδον εἶναι ἀνοικτή, ἀκούεται ὁ κτύπος τῶν σφαιρῶν καὶ ἡ φωνὴ τοῦ Γιάσσα «Ἐφτὰ καὶ δεκαεπτά». Ο Γάγεφ ἀλλάζει ἐκφραστή, δὲν κλαίει πιά. — Εκουνάρασθηκα φοβερά. Μοῦ δίνεις, Φίρες, ν' ἀλλάξω. — Φεύγει μέσα ἀπὸ τὴ σάλα, ὁ Φίρες τὸν ἀκολουθεῖ.

ΠΙΣΤΣΙΚ — Τί ἔγινε λοιπὸν μὲ τὸν πλειστηριασμό; Λέγε λοιπόν!

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΑΡΕΓΕΒΝΑ — Επουλήθηκε ὁ βυσσινόκηπος;

ΛΟΠΑΧΗΝ. — Επουλήθηκε.

ΛΙΟΥΜΠΟΒ ΑΝΑΡΕΓΕΒΝΑ. — Καὶ ποιὸς τὸν ἐπῆρε;

ΛΟΠΑΧΗΝ. — Έγὼ τὸν ἐπῆρα. — Διακοπή. Η Λιουμπόβ Ἀνδρέγενθα εἶνε καταπενοχωριμένη. Θὰ ἔπεφτε, δὲν ἔστεκετο κοντά στὴν πολυθόρνα καὶ στὸ τραπέζι. Η Βάρδα βγάζει ἀπὸ τὴ μέση τῆς τὰ κλειδιά, τὰ πετᾶ κάτω μέσ' στη μέση τοῦ σαλονιοῦ καὶ φεύγει.

ΛΟΠΑΧΗΝ. — Έγὼ τὸν ἐπῆρα! Σταδῆτε, κύριοι, κάμετε μον τὴ χάρι, ἐσκοτίσθηκε τὸ κεφάλι μου, δὲ μπορῶ νὰ μιλήσω . . . — Γελᾶ. — Ήρθαμε στὸν πλειστηριασμό, ὁ Δεριγάνοφ ἥτανε πιὰ ἔκει. Ο Λεωνίδας Ἀνδρέϊτς δὲν εἶχε παρὰ δεκαπέντε χιλιάδες, καὶ ὁ Δεριγάνοφ ἐπλειοδότησε ἀπάνω ἀπὸ τὸ χρέος τριάντα. Βλέπω πῶς ἡ δουλειά εἶνε τέτοια, πιάνοιμαι μαζί του, πλειοδότω σαράντα. Αὐτὸς σαραντάπέντε. Πενηνταπέντε ἔγω. Ποῦ θὰ πῇ αὐτὸς ἀνέβαινε πέντε, ἔγω δέκα . . . Λοιπὸν ἐτελείωσε. Ἀπάνω ἀπὸ τὸ χρέος ἔγω ἐπλειοδότησα ἐνενήντα κ' ἔμεινε ἀπάνω μον. Ο βυσσινόκηπος τῷρα εἶνε δικός μου! Δικός μου! — Γελᾶ — Θεέ, μον καὶ Κύριε, ὁ βυσσινόκηπος δικός μου. Πήτε με πῶς εἶμαι μεδυσμένος, πῶς ἔχασα τὸν νοῦ μου, πῶς δλα αὐτὰ τὰ φαντάζομαι . . . — Κτυπᾶ μὲ τὰ πόδια του. — Μή με περιγελάτε! Ἀν ὁ πατέρας καὶ ὁ παπποῦς μον ἔβγαιναν ἀπὸ τὸ μηῆμα κ' ἔβλεπαν δὲ τι συμβαίνει, πῶς ὁ Ἐφιμόλαος τῶν, ὁ δαρμένος, διμισογραμματισμένος, Ἐφιμόλαος, ποῦ ἔτρεχε τὸν χειμῶνα ἔνπολυτος, πῶς αὐτὸς ὁ ἴδιος Ἐφιμόλαος ἀγόρασε κτῆμα, ποῦ ὀραιούτερο ἀπ' αὐτὸν κόσμο δὲν ὑπάρχει. Ἀγόρασα τὸ κτῆμα ποῦ δι παπποῦς καὶ ὁ πατέρας μου ἦταν μέσα σκλάβοι, ποῦ δὲν τοὺς ἀφίναν οὔτε στὸ μαγειρεῖδο μέσα νὰ μποῦνε. Κοιμοῦμαι, αὐτὸ μονάχα τὸ φαντάζομαι, αὐτὸ μονάχα φαί-

νεται... εἶνε καρπός τῆς φαντασίας σας, σκεπασμένο μὲ τὸ σκότος τοῦ ἀγνώστου . . . — Σηκώνει τὰ κλειδιά, χαμογελᾶ καϊδεντικά — Ἐπέταξε τὰ κλειδιά, θέλει νὰ δεῖη, πῶς δὲν εἶνε πιὰ νοικοκυρὰ ἐδῶ μέσα... — Κουδούνιζει τὰ κλειδιά — Αἱ, τὸ ἴδιο κάνει. — Ακούεται ποῦ κουρδίζονται τὰ δργανα τῆς δρχήστρας — Αἱ, μουζικάντες, παιζετε, θέλω νὰ σᾶς ἀκούσω! Ελλάτε δλοι νὰ ἰδῆτε τὸν Ερμολαΐ. Λοπάχην ποῦ θὰ βάλῃ τσεκούρι στὸν βυσσινόκηπο, ποῦ θὰ πέφτουν στη γῆ τὰ δένδρα! Θὰ κτίσωμε ἔμεις ἐδῶ ἔξοχες καὶ τὰ ἔγγονα καὶ παραγγόνια μας θὰ ἰδοῦν ἐδῶ νέαν ζωήν... Παιζε, μουσική!

Παιζει ἡ μουσική. Η Λιουμπόβ Ανδρέγεβνα ἔπεσε στὴν καρέκλα καὶ κλαίει πικρά.

ΛΟΠΑΧΗΝ. — Γιατί, γιατί νὰ μὴ μ' ἀκούσετε; Φτωχὴ μου, καλή μου, πίσω δὲν γυρίζει τώρα — Με δάκρυα — "Ω, νὰ περάσουν αὐτὰ τὸ γληγορώτερο, ν' ἀλλάξῃ μιὰ ὡρ' ἀρχήτερα ἡ ἀκατάστατη, ἡ δυστυχισμένη ζωή μας.

ΠΙΣΤΣΙΚ. — Κλαίει. — Πᾶμε στὸν κῆπο, ἀς μείνη μόνη . . . Πᾶμε... — Τὴν δόηγει στὴ σάλα.

ΛΟΠΑΧΗΝ. — Μὰ τί κάνουν; Μουσική, παῖς δυνατά! Νὰ γίνη δπως θέλω ἔγω! — Με εἰδωνεία — "Ερχεται ὁ νέος κτηματίας, δικύοις τοῦ βυσσινόκηπου! — Σπράχνει χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ τὸ τραπέζι, παρὰ λίγο νὰ τὸ ἀναπογυρίσῃ — Γιὰ δλα μπορῶ νὰ πληρώσω.

Φεύγει μὲ τὸν Πίστσικ. Στὴ σάλα καὶ στὸ σαλόνι δὲν μένει ἀλλος κανεὶς παρὰ ἡ Λιουμπόβ Ανδρέγεβνα ποῦ κάθεται συμμαζεμένη καὶ κλαίει πικρά. Η μουσική παῖζε σιγαλά. Μπάνουν βιαστικά ἡ Αννα καὶ ὁ Τροφίμοφ. Η Αννα πλησάζει τὴν μητέρα της καὶ στέκεται μπροστά της γονατιστή. Ο Τροφίμοφ στέκεται στὴν εἰσόδο τῆς σάλας.

ΑΝΝΙΑ. — Μαμά! . . . Μαμά, κλαίεις; Ἀγαπημένη μου, καλή μου, ἀγαθή μου μαμά, ἔγω σ' ἀγαπῶ . . . ἔγω σ' εὐλογῶ. Ο βυσσινόκηπος ἐπουλήθηκε δὲν ὑπάρχει πιά, εἰν ἀλήθεια, ἀλήθεια, ἀλλὰ μὴν κλαίς μαμά μου, σου ἔμεινε ἐμπρὸς ἡ ζωή, σου ἔμεινε ἡ καλή, ἡ καθάρια σου ψυχή! . . . Πᾶμε μαζί, πᾶμε, ἀγαπημένη μου, πᾶμε ἀπ' ἐδῶ! . . . Θὰ φυτέψωμε νέον κῆπον, λαμπρότερον απ' αὐτόν, θὰ τὸ ίδης, πᾶμε, καὶ ἡ χαρὰ ἡ ήσυχη, ἡ βαθειά χαρὰ θὰ κατέβη στὴν ψυχή σου σὰν ἡλίος ποῦ βασιλεύει τὸ βράδυ, καὶ θὰ χαμογελάσῃ τὸ χεῖλοι σου μαμά μου! Πᾶμε, ἀγαπημένη μου! Πᾶμε! . . .

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ Γ' ΠΡΑΞΕΩΣ

[Ἐκ τοῦ ρωσσικοῦ] ΑΓΑΘ.Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΤΟ ΔΕΚΔΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΖΩΗ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΟΛΕΜΗ ΕΞΩΤΙΚΑ — ΑΠΟΣΤ. ΜΕΛΑΧΡΙΝΟΥ: Ο ΔΡΟΜΟΣ ΦΕΡΝΕΙ — ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Ι. ΒΑΡΝΑΛΗ ΚΗΡΗΘΡΕΣ — ΓΙΑΝΝΗ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗ: ΕΥΡΙΠΙΔΗ ΜΗΔΕΙΑ — ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΑΣΔΑΓΛΗ: ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΤΡΩΙΑΔΕΣ.

Πόσοι στίχοι αὐτὸν τὸν χρόνον! Τὸ 1905 ἀπὸ τὰς πρώτας του ήμέρας, ἀν τοῦ προσδέσωμεν καὶ τὰς παραμονάς του, προμηνύεται ἔνα ἔτος ποιητικόν. Τὰ ἐλέβιτριανά στοιχεῖα, τὰ πολύχωρα ἔξωφυλλα, τὰ διαφανῆ καλύμματα καὶ ἡ χρωματιστὴ μελάνη, φριαμβεύονταν. Ζήτω ἡ Ποίησις!

Ο κ. Ιωάννης Πολέμης, δι περιπαθῆς τραγουδιστῆς τῆς ἀγάπτης, μᾶς ἔξαφνίζει μὲ μίαν μαλλιαρήν, ἐκστατικήν καὶ ἀγρίαν Μέδουσαν, εἰς τὸ ἔξωφυλλόν του, ἵκανην νὰ φέρῃ ὑπερισμούς εἰς δλας τὰς περιπαθεῖς ἀναγνωστρίας του, καὶ μὲ μίαν ἀφιέρωσιν πρὸς τὸν ἄγαπητόν μου κ. Δ. Πετρούκκινον, συνεργάτην διακεριμένον τοῦ «Νουμᾶ» καὶ συγγραφέα ἀπολογιῶν ψυχαρικῶν, πρὸς τὸν δοποῖον ἔχομεν τελευταῖς ἀθρόας ἀφιερώσεις τοῦ κ. Ψυχάρη, τοῦ Ερμονα, τοῦ Παλαμᾶ καὶ δλων τῶν ἀνθρώπων τοὺς δποίους ὑποθέτω ὅτι δὲν ἀνέχεται πολὺ ἡ αἰσθητικὴ τοῦ κ. Πολέμη! — καὶ μέσα εἰς δλα τὰ ἀγρια καὶ συννεφιασμένα μέρη δπου τοὺς δόηγει δι ποιητῆς μεταξὺ αἰμάτων καὶ σκιῶν. Ενῷ πάλιν τὸ δλο κοινόν, τὸ σκληροτράχηλον καὶ πεπωρωμένον, φριοῦμαι ὅτι δὲν θὰ συγκινηθῇ ἀπὸ τὰ δάκρυα μὲ τὰ δποία εἴνα Βασιλόπουλο ἀντικατέστησε τὸ ἀθάνατο νερὸ τῆς βρύσης διὰ νάναστήση τὴν Πεντάμορφην, πρᾶγμα δηγνώστον εἰς τὰ χρονικὰ τῶν παραμυθιῶν καὶ ίσως θὰ ἔχῃ τὴν ἀπλότητα νὰ ἐφωτᾶ διατί νὰ στειρεύσῃ ἡ βρύση εἰς τὴν κρισιμωτέραν στιγμήν. Ισως δὲ ίδιοι σκληροτράχηλοι καὶ πεπωρωμένοι δὲν θὰ λυπηθοῦν καθόλου τὸ μαστορόπουλο ποῦ ἔγκειμισθηκε ἀπὸ τὴς σκαλωσίες καὶ δὲν θὰ ἔννοοῦν διατί νὰ ἐνοχλῇ μὲ τὸν φριοῦμαι μήπως τοῦ ἔλαττωση τὴν ἐπιρροήν του εἰς τὸ κόμμα του, χωρὶς νὰ τοῦ προσθέσῃ πολλὰ κεφάλαια ἀπὸ τὴν ίσχυν δημοτικότητα τῶν ἀλλων.

Σᾶς βεβαιώνω ὅτι δὲν ἀστειεύομαι καθόλου,

οὔτε εἴμαι προκατειλημμένος ἀπὸ τὸ ἔξωφυλλον καὶ τὴν ἀφιέρωσιν, ἐπ ἐναντίας μάλιστα εἴμαι συγκεκινημένος ἀπὸ τὸν ποιητικὸν ἐπίλογον τοῦ βιβλίου αὐτοῦ, ἔνα ἐπίλογον ἀποτεινόμενον πρὸς τὰ «ώδιορφα χεῖλη, γλυκογέλαστα» καὶ πρὸς τὰ «μάτια τὰ καλόγγωμα», ἀπὸ τὰ δποία δι ποιητῆς ζητεῖ τὸ ἀντίδοτον διὰ τὸ δηλητήριον τὸ δποίον θὰ στάξουν εἰς τὰ φύλλα τοῦ βιβλίου του τὰ χεῖλη:

ποῦ τὰ χλώμιασε τοῦ φθόρου τὸ ἄγριο σκουλίκι.

Καὶ θλίβομαι κατάκαρδα ὅτι εἰς αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν δι ποιητῆς κάμνει ἀπιστίας πρὸς τὰ «καλόγγωμα μάτια», τὰ δποία ἐπότισαν ἔως τώρα τοὺς στίχους του μὲ τὰ δάκρυα των, προσπαθῶν νάνταλλαξη τὸ ποτῆρι, δπου ἔπινεν ἔως τώρα, μὲ τὸ κρανίον τοῦ Κρούμουν.

Διότι διρισμένως τὸ περιπαθὲς κοινόν τοῦ κ. Πολέμη θὰ εὐρεθῇ στενοχωρημένον μέσα εἰς τοὺς πετροπελεκητάδες, τοὺς οηγάδες καὶ τὴς οήγισσες, τοὺς διτλομάγιστρους, τοὺς καστροπολεμίτες, τὴς βάγιες, τὴς πυκνομάλλες ταβερνοπούλες — ποία Αρσακειας θανεχνή τὴν κόρην τοῦ ταβερνάρη εἰς ἔνα ποίημα τοῦ κ. Πολέμη! — καὶ μέσα εἰς δλα τὰ ἀγρια καὶ συννεφιασμένα μέρη δπου τοὺς δόηγει δι ποιητῆς μεταξὺ αἰμάτων καὶ σκιῶν. Ενῷ πάλιν τὸ δλο κοινόν, τὸ σκληροτράχηλον καὶ πεπωρωμένον, φριοῦμαι ὅτι δὲν θὰ συγκινηθῇ ἀπὸ τὰ δάκρυα μὲ τὰ δποία εἴνα Βασιλόπουλο ἀντικατέστησε τὸ ἀθάνατο νερὸ τῆς βρύσης διὰ νάναστήση τὴν Πεντάμορφην, πρᾶγμα δηγνώστον εἰς τὰ χρονικὰ τῶν παραμυθιῶν καὶ ίσως θὰ ἔχῃ τὴν ἀπλότητα νὰ ἐφωτᾶ διατί νὰ στειρεύσῃ ἡ βρύση εἰς τὴν κρισιμωτέραν στιγμήν. Ισως δὲ ίδιοι σκληροτράχηλοι καὶ πεπωρωμένοι δὲν θὰ λυπηθοῦν καθόλου τὸ μαστορόπουλο ποῦ ἔγκειμισθηκε ἀπὸ τὴς σκαλωσίες καὶ δὲν θὰ ἔννοοῦν διατί νὰ ἐνοχλῇ μὲ τὸν φριοῦμαι μήπως τοῦ ἔλαττωση τὴν ἐπιρροήν του εἰς τὸ κόμμα του, χωρὶς νὰ τοῦ προσθέσῃ πολλὰ κεφάλαια ἀπὸ τὴν ίσχυν δημοτικότητα τῶν ἀλλων.

Ἐσὺ φιλεῖς τὴν οήγισσα
Καὶ ἔγω φιλῶ τὸ χῶμα,

πρῶτος νεκρὸς ποῦ φιλεῖ χωρὶς χείλη καὶ μάλιστα τὸ χῶμα ποῦ τὸν ἔφαγε.

Ἄν τὰ εἶχε τούλαχιστον μὲ τὸν ἀρχιτέκτονα, κανεὶς δὲν θὰ ἔλεγε τίποτε. Οἱ ἴδιοι σκληροτράχηλοι θὰ δυσκολευθοῦν ἀκόμη νὰ ἐννοήσουν πῶς ἡ λύπη, μὲ τάχην δάκτυλά της εἰμπορεῖ νὰ πλέκῃ κορῶνες ἀπὸ . . . δάκρυα («Θεοφανώ») καὶ πρὸς τί ἔχεισθετο ἡ λατάρα τῆς Μοίρας διὰ νὰ πνιγοῦν δύο ἔρωτευμένοι, ποῦ ειφοκινδυνεύουν νὰ φιληθοῦν ὁ ἔνας ἀπὸ τὴν μίαν ἄκρην τοῦ ποταμοῦ καὶ ὁλος ἀπὸ τὴν ἄλλην, («Τὸ φιλὶ τῆς Μοίρας») καὶ θάπορήσουν μὲ τὴν ἀφέλειαν τοῦ Χρυσομάλλη, ὁ δποῖος ἐνῷ εὑρίσκει τὸν ξένον εἰς τὸ κρεβάτι τῆς Χρυσομάλλως, βεβαιόνοντα τὴν ἀπιστον διὰ τὸ ἔρως τὴν ἔζωγράφισε πιστὰ «μὲς στῆς καρδιᾶς του τὰ βάθη», ἔχει τὴν ἀνατομικὴν ὑπομονὴν νάποσπάσῃ τὴν καρδίαν τοῦ παρεισάκτου, διὰ νὰ πείσῃ τὴν Χρυσομάλλω διὰ ἡ ζωγραφιά της δὲν εὑρίσκεται ἐκεῖ μέσα.

Νά, Χρυσομάλλω, ποῦ πίστευες

Δές τὴν καρδιά του καὶ κρῖνε

Ψάξε δοο θέλεις στὰ βάθη τῆς —

· Η ζωγραφιά σου δὲν εἶνε.

πρᾶγμα τὸ δποῖον δὲν θὰ ἔκαμεν οὐτε ἡ ὑπομονῆτικὴ εἰρωνεία τοῦ κυρίου Βερζερέ τοῦ Ἀνατὸλ Φράνς, ἀπὸ φόβον μήπως ἡ ἀπιστος ἔβλεπεν εἰς τὸ αἰματωμένον σπλάχνον, διὰ δὲν ἔβλεπαν τὰ μάτια τοῦ ἀπατηθέντος συζύγου. Αὐτὰς καὶ ὅλας ἀπορίας θὰ εἶχαν οἱ πεπωρωμένοι καὶ οἱ σκληροτράχηλοι.

Καὶ εἶνε λυπηρὸν διὰ ἐνῷ δ. κ. Πολέμης γράφει ωραίους καὶ ἀρμονικοὺς στίχους καὶ πάζει τὸ δργανὸν τῆς φύμας μὲ εὐχέρειαν καὶ χάριν, καὶ διμιεῖ τόσον καλὰ τὴν γλώσσαν τῆς ποιήσεως καὶ τοῦ αἰσθήματος, κινδυνεύει νὰ χάσῃ διὰ τὸ ἀπέκτησεν ἔως τώρα μὲ τὸ τραγοῦδι τοῦ, καταδιώκων μίαν ἀχάριστον νόταν. Ο. κ. Πολέμης ίσως δὲν τὸ ἐννοεῖ διὰδικτος καὶ είμαι πεπεισμένος διὰ τὸν ἀθώος πάσης ἀγνοτείας ποιητικῆς. Εἶνε δμως πρᾶγμα ποῦ συμβαίνει κάποτε. Εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν αἰωροῦνται μερικὰ στοιχεῖα ποιητικά, εἰκόνες, ἥχοι, δράματα, λέξεις, ίνδαλμάτα, κυμαίνονται κάποια μοτίβα νέα καὶ ἐλκυστικά. Δὲν ἀρκεῖ νάπλωση κανεὶς τὰ χέρια του διὰ νὰ τὰ πιάσῃ. Καὶ ἀν τὰ πιάσῃ πάλιν δὲν ἀρκεῖ, ἐὰν δὲν μετουσιωθοῦν εἰς τὴν ψυχήν του, νὰ δημιουργῆσῃ μὲ αὐτὰ μίαν ἀληθινὴν συγκίνησιν. Κατὰ παρόμοιον συμβαίνει ὑποδέτω μὲ τὸν κ. Πολέμην. Τὰ στοιχεῖα τῆς ὠραιότητος εἶνε ἄ-

φθονα χυμένα εἰς τὸ ἔργον του, τὰ βλέπει κανεὶς, τὰ αἰσθάνεται καὶ τὰ ψηλαφεῖ. Εἶνε αἱ χεῖρες τοῦ Ἰσαῦ, ναί, ἀλλ ἡ φωνὴ εἶνε τοῦ Ἰσαώρ.

Καὶ δ Ἰσαὼρ δὲν εἶχε καμίαν ἀνάγκην νὰ ὑποδυθῇ τὸν Ἰσαῦ. Ο. κ. Πολέμης δὲν ἔτο καμία ἀνάγκη νάρνηθῇ τὸν κ. Πολέμην. Οἱ παλαιοὶ του γνώριμοι διὰ μὴ ἀπελπισθοῦν ἐν τούτοις. Μέσα εἰς τὰ «Ἐξωτικά», ποῦ τοῦ ὑπηρόρευσαν μίαν νύκτα τὰ Ξωτικά ποῦ ἥλθαν νὰ χρεύσουν εἰς τὴν αὐλήν του, δ. κ. Πολέμης δὲν λησμονεῖ καὶ τὸ ἰδικόν του τραγοῦδι. Τὸ ἐπανευρίσκω κ ἐγὼ μὲ κάποιαν εὐχαρίστησιν καὶ τραγουδῶ μαζὶ μὲ τὸν ποιητὴν τὸ Κυπαρίσσι, τὴν Σερενάτα, τῆς Σκιάς, τὸ Διπλοτράγονδο, τὸ Παραμύθι. Γίνομαι δεκαοικὸς ἐτῶν, περνῶ κάτω ἀπὸ ἔνα κλειστὸ παραθύρο, ἀναστενάω καὶ λησμονῶ τοὺς πετρεπελεκητάδες, τοὺς διπλομάγιστρους καὶ τὸ κρανίον τοῦ Κρούμου.

* * *

«Ο Δρόμος ποῦ φέρνει

Ο φίλος μου κ. Ν. Λάσκαρης εἶνε ἀδιόρθωτος. Υπὸ τὸ ψευδώνυμον: Ἀπόστολος Μελαχρινός, ὑπὸ τὸ δποῖον κρύπτεται ὅπως μ' ἐβεβαίωσαν δι εὐφυῆς κωμῳδιογράφος, ἔνθυμηθή πάλιν τὰς παλαιάς του παρωδίας τῆς «Μιράντας» καὶ τῶν «Κοκκάλων τοῦ Δόμινου» καὶ ἀπεφάσισε νὰ μᾶς δώσῃ ἔνα τόμον δλόκηρον τώρα. Δὲν ριψοκινδυνεύω καμίαν κρίσιν. Οἱ ἀναγνωσταί τῶν «Παναθηναίων» διὰ παπλαύσουν μόνοι των δλίγα ἀποσπάσματα

Τάγερι τὸ δέρνει

σάμπως

δ κάμπος

μιὰ ράπτη.

— Εἶμαι ἡ Ἀγάπη.

— Η Ἀγάπη, ἡ Ἀγάπη.

· Ωμέρα, ἡ κόρη τοῦ Ἀράπη

Καὶ ἄλλο:

· Ως τηρογνάλια
καὶ χαρχάλια
μὲ καθάρια
λνχυτάρια.

Καὶ ἄλλο:

· Μές τὸ μεσημέρι
γύνω σε πανέρι
πάχει ζάρφια
μοσχοκάρφια

κι' ἀπὸ κεχλιμπάρια
φυλαχτάρια
καὶ ψηφίδια
ἀπὸ κοχλίδια
σὲ κανίσι
ποῦ ἵσκοι
πέρφτον μόνε
τῶν φιδιών.
Τὰ χασχάσια
διὰ πεμπιὰ τάσια
πίνουν ὑπνο
δεῖπτο.

Καὶ οὕτω καθεξῆς Εἶνε ἀκόμη τριάντα σελίδες. Λιποῦμαι δι τὸ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ τὰς ἀντιγράψω. Καὶ δμως μέσα εἰς δλην αὐτὴν τὴν παραφδίαν κάποια ἀκτίς ποιήσεως γλυστρῷ, χωρὶς νὰ τὸ μαντεύῃ δ. κ. Λάσκαρης.

Χρόνια καὶ χρόνια
Τὰ μάτια μου σὲ κλαῖνε
· Ήλιε σρυμένε ..

Νὰ καὶ ἔνας δρόμος ποῦ δὲν φέρνει εἰς . . . τὸ φρενοκομεῖον.

* * *

· Απὸ τὸν χορὸν τῶν νέων ποιητῶν, ποῦ ἀξίζει νὰ προσέξῃ κανεὶς, δ. κ. Κ. Κάρναλης μᾶς φέρει τῆς «Κηρήθρες» του. Τὸ ἄσμα του εἶνε ἀκόμη ἀβέβαιον, ἀνισον, κυμαινόμενον μεταξὺ μιμήσεων ἀπροσδιορίστων, ἔνθυμηζον κάπου ωχρῶς τοὺς «Ιάμβους καὶ Ἀνατάστους» τοῦ Παλαμᾶ, κάπου κάτι ἄλλο. Ή προσωπικότης τοῦ νέου ποιητοῦ κρύπτεται ἀκόμη ὑπὸ μίαν προσωπίδα μιμήσεως, ἀπὸ τὰ ἀκρα τῆς δποίας διαφαίνεται πότε-πότε μιὰ φυσιογνωμία αἰσθηματική τῆς δποίας περιμένει κανεὶς εὐχαρίστως τὴν ἀποκάλυψιν. Ο νέος ποιητής, εἰς τὸν δποῖον δ. Θεόδης ἔχεισε μίαν ψυχῆν εναίσιμητον πρὸς τὰς ωραιότητας τοῦ κόσμου, δπου δὲν ζητεῖ μὲ κόπον τὰ ὑπερπέρα — μία πτωχαλαζονεία πολλῶν ἀπὸ τοὺς νέους — καὶ δπου δὲν θηρεύει μίαν μουσικὴν ὑποβολήν, τὴν δποίαν δὲν κατορθώνει, μᾶς δίδει στίχους ἀναπνέοντας μίαν ωραίαν ζωήν :

· Κ' ἔτα ἐκκλησάμι ἀντίπερα — τοῦ Ἀποίλη
· Ο ξανθὸς δργασμὸς τὸ σφιχτοδένει —
Θαμπά τὸ Θεό τηρεῖ μὲ τὸ κανδύλι.
Μὰ δῶθε στὸ δαφνόσωρο μὲ βία
Νά ! δ ἱσκιας τοῦ ποδιοῦ Βακχίδος σρύνει.

Τραγούδια ἐρωτικὰ μὲ τὸ φρεγγάρι
Γράφει ἀπάρω στὰ μάρμαρα τῶν τάφων.

Σὰν κλεφτοφάναρο ἀπ' τὰ βάθια
θαμπά ἡ σελήνη ἔσφρον ἀνάφτει
καὶ μοναχὰ ἀστρα εἶνε τὰ μάτια
μᾶς μαύρης γάτας πά στὸ φράκτη.

Τάποσπάσματα αὐτά, τὰ κολοβωμένα, εἶνε δρισμένως στίχοι ποιητοῦ. Μεταξὺ δμως τῶν στίχων αὐτῶν ὑπάρχουν ἀλλοι δπως οἱ ξένης :

· Κ' ἐνῷ τοῦ σπάνε οἱ κόρδες τῶν κροτάφων

Νὰ θάβεται στὴν ἀρετή σου
Νεκρὸς τῆς σάρκας μου δ βυθός.

Λησμονῶ τοὺς δευτέρους καὶ δσους τοὺς δμοίαζουν καὶ χαιρετῶ μὲ συμπάθειαν τὸν ποιητὴν τῶν πρώτων. Εἶνε τόσον νέος καὶ ἡ νεότης εἶνε μία ὑπόσχεσις.

* * *

· Εχαιρέτισα τελευταίως ἀπὸ τὴν στήλην αὐτήν, ὃς ἔνα σύμπτωμα ζωῆς καὶ ἀφυπνίσεως, διὰ τὴν νέαν μας φιλολογίαν καὶ γλώσσαν, τὴν γενναίαν στροφὴν τῶν ἡμερῶν μας πρὸς τοὺς «Ελληνας κλασικούς. Μετὰ τὰς ψυχρὰς καὶ μομιώδεις ἀποδόσεις τῶν ἀρχαίων τραγικῶν, τὰς δποίας μᾶς ἔδωκε τὸ παρελθόν, αἱ ποιητικαὶ μεταφράσεις τῶν νέων ποιητῶν εἰς τὴν γλώσσαν τῆς ζωῆς καὶ τῆς ποιήσεως, ὑπῆρξεν ἔνα ἀπὸ τὰ ωραιότερα φιλονίγικης ζωῆς. · Εχω τώρα ἐμπρός μου κατὰ σύμπτωσιν δύο τραγωδίας τοῦ Εύριπιδου, ἐμφανισθείσας σχεδὸν ταυτοχρόνως καὶ ἀνηκούσας εἰς τὰς δύο σχολάς, τὰς «Τρωΐδας» καὶ τὴν «Μήδειαν». Τὴν πρώτην μετέφρασεν δ. κ. Αλέξανδρος Κάσδαγλης, δ μεταφραστής τοῦ «Απολεσθέντος Παραδείσου», ἀνθρωπής, συγγραφεὺς διαφόρων μελετῶν, ἐλληνομαθής καὶ φιλόπονος. Τὴν δευτέραν μετέφρασεν ενας ποιητής, δ. κ. Γιάννης Περγιαλίτης, γνωστὸς ἀπὸ τὰ «Τραγούδια τῆς Ακρογιαλιάς» μὲ τὰ δποῖα μᾶς στέλλει, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, ωραίας θαλασσινάς πνοάς ἀπὸ ἔνα δροσολουσμένον ἀκρογιαλί τοῦ Σαρωνικοῦ. Η πρώτη μετάφρασις, μελετημένη ίσως, εύσυνειδητος, προϊὸν ἐργασίας ἐπιμόνον καὶ κοπιαστικῆς, εἶνε μία παραλλαγὴ τοῦ ἀρχαίου κειμένου, τὴν δποίαν ἐννοῶ δσον καὶ τὸ πρωτότυπον, καὶ αἰσθάνομαι δλιγώτερον ἀπὸ τὸ πρωτότυπον, χωρὶς νὰ εἰμιορῶ νὰ καταλάβω τὴν ἀνά-

κην τοῦ νὰ θραυσθῇ ἡ ἀρχαία μίτρα, χωρὶς τὸ ἔργον νὰ χυθῇ εἰς μίαν ἄλλην. Η δευτέρα δὲν ἥξενώρ τι εἶνε. Εἶνε δῆμος μία μετάφρασις καὶ εἶνε μία τραγῳδία, ποῦ μὲ συγκινεῖ καὶ τὴν αἰσθάνομαι. Η καλλιτέρα κρίσις εἶνε ἡ ἀντιπαράθεσις διλύγων στίχων ἀπὸ τὴν μίαν καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην. Καθένας εἰμπορεῖ νὰ διαστείλῃ μόνος του, ὅχι μόνον τὸ ἔργον ἐνὸς μεταφραστοῦ ἀπὸ τοῦ ἄλλου, ἀλλὰ τὴν μίαν σχολήν ἀπὸ τὴν ἄλλην, τὴν μίαν παραδόσιν ἀπὸ τὴν ἄλλην, τὴν μίαν ἰδέαν ἀπὸ τὴν ἄλλην.

Παίρνω τυχαίως διλύγους στίχους ἀπὸ τὰς «Τρωϊάδας»:

“Οτι ἐξ οὗ τὴν χώραν ταύτην τῶν Φρυγῶν
Ορθοῖς κανόσιν δ τε Φοῖβος καὶ ἔγω
Διὰ λιθίνων πόργων ἐπειχίσαμεν,
Οὐδέποτε ἀπέστη τῶν ἐμῶν φρενῶν
Η πρὸς τὸ ἄστον τοῦ Δαρδάνου εὔνοια,
Οπερ τοῖς ὅπλοις τῶν Ἀργείων πορθηθέν,
Καπνούμενον, ἡρειμωμένον ὁλέτο.

Κάμνω τὸ ἴδιον ἀπὸ τὴν «Μήδειαν».

Παιδάκια μον, ὡς παιδάκια μον! λοιπὸν εὐρέθη
Γιὰ σᾶς πατρίδα καὶ τὸ σπίτι ποῦ τὰ δυό σας,
Μονάχη ἐμένα ἀφίνοντας, δυστυχοιμένη,
Παπτοτενὰ θὰ μείνετε χωρὶς μητέρα.

Κ' ἔγω θὰ φύγω ἀποδιωχμένη σ' ἄλλους τόπους
Πρὸιν σᾶς χάρω καὶ σᾶς ἴδω εὐτυχισμένα

Νὰ μοῦ μεγαλώσετε καὶ ποὺν νὰ σᾶς στολίσω
Γαμπρούς μὲ τῆς νυφούλες σας καὶ ποὺν σᾶς

Τὸ νυφίκο κρεβάτι σας καὶ τῆς λαμπάδες
Τοῦ γάμου σας περήφανα κρατήσω

‘Αλήθεια ἡ ἔρμη εἶχα σὲ σᾶς πολλὲς ἔλπιδες
Νὰ μὲ γεροκομέστε καὶ σὰν πενθάνω
Τὰ χέρια σας νὰ μὲ στολίσουνε, δπως δλοι
τὸ ἐπιδυμοῦνε.

Δόστε τῆς μητερούλας σας, δόστε, παιδιά μον,
Τὸ χεράκι τὸ δεξῖ νὰ φιλήσῃ. Ω χέρι
Τοισαγαπημένο μον, ὡς τοισαγαπημένες
Ψυχούλες μον καὶ πλασματάκια μον πανώρια
Εἴθε νὰ ζήτε εὐτυχισμένα — Μα ἐκεῖ κάτω —
Γιατὶ δλα ἀπάνω ἔδω δ πατέρας σας τὰ πῆρε.
Ως ἐσες γλυκές μον ἀγκάλες, τρυφερά μον χάδια
Κι' ἀναπνοὲς γλυκύτατες τῶν παιδιῶν μον,
Ἐμπάτε, ἐμπάτε μέσα...

Νομίζω ὅτι δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ προσθέσω
ἔγω τίποτε. Ἀπὸ τὴν πρώτην μετάφρασιν —
καὶ αὐτὸς εἶνε εἰς τὸ ἐνεργητικόν της — ἐπῆρα

ἀκοιβῶς, κατὰ τύχην, στίχους, δπου ἡ ψυχορύτης τῆς γλώσσης νὰ μὴν εἶνε καὶ τόσον καταφανής, ἀφίνω δὲ ἀπλῶς τὸν ἀναγνώστην νὰ φαντασθῇ τὸν σπαρακτικὸν θρήνον τῆς Μηδείας, μὲ τὴν γλῶσσαν ποῦ διμιλεῖ δ Ποσειδῶν εἰς τοὺς στίχους τῶν «Τρωϊάδων».

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΖΩΗ

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ: Ο ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΦΩΚΑΣ, δρᾶμα εἰς πράξεις πέντε, ύποδ Λ. Ν. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗ.

Ο κ. Βερναρδάκης θεωρεῖται δ κορυφαῖος τῶν ἑλλήνων δραματικῶν. Μὲ τὰς ἐπικρατούσας παρ' ἥμιν ἀντιλήψεις περὶ τέχνης, φιλολογίας, ποιήσεως, δράματος, γλώσσης κλπ. διμολιγῷ κ' ἔγω προθυμότατα δτι ἄλλος ἀπὸ τὸν ποιητὴν τῆς «Φαύστας» δὲν εἶνε. Αὐτὸς ἔγραψεν ἔως τώρα τὰ τελειότερα καὶ δινατώτερα ὑποδείγματα τοῦ εἰδούς. Ο κ. Κλέων Ραγκαβῆς, δ μόνος ἵσως δέξιος λόγου ἀντίπαλος του, εἶνε διλγώτερον εὐγλωττος καὶ, ἀν ὑέλετε, διλγώτερον θεατρικός. Οι νεώτεροι μιμηταί, ὑστεροῦντες πρὸς τοῖς ἄλλοις κατὰ τὴν γλωσσικὴν καὶ ίστορικὴν σοφίαν, ἔδειχθησαν πολὺ κατώτεροι καὶ ἀπὸ τὸν ποιητὴν τῆς «Θεοδώρας». Αναντιρρήτως λοιπὸν δ κ. Βερναρδάκης κρατεῖ ἐφ' δλων τὰ σκῆπτρα. Μόνον οἱ ἔχοντες διαφορετικὰς ἀντιλήψεις ἀπὸ ἐκείνας ποῦ εἰμποροῦν νὰ δονομασθῶν καὶ προλήψεις, εἶνε εἰς θέσιν νὰ ἐννοοῦν δτι τὰ σκηπτρα αὐτὰ δὲν ἀγυπροσωπεύονταν πραγματικὴν κ' αἰωνίαν ἰσχὺν εἰς τῆς τέχνης τὰ βασίλεια. Αδιάφορον! Τὸν κ. Βερναρδάκην δὲν θὰ κρίνωμεν σήμερον μὲ τὰς νέας ἴδεις καὶ μὲ τὰς νέας ἀντιλήψεις. Θὰ ἥτο τόλμη, ἵσως θὰ ἥτο καὶ ἀδικία διὰ τὸν γηραιόν «ἔρημίτην» τῆς Μιτυλήνης. Θὰ τὸν κρίνωμεν μόνον σχετικῶς μὲ τὸν κύκλον του, μὲ τὸν κόσμον του, μὲ τὴν ἐποχήν του, μὲ τὸν ἑαυτόν του ἐπιτέλους.

Εἰς τὴν παράστασιν τοῦ «Νικηφόρου Φωκᾶ», μεταξὺ τῶν νέων εἰς τοὺς δποίους δ δασκαλισμὸς ἔχει μεταδώσῃ ἴδειας γεροντικάς, εἶδα καὶ πολλὰ γερόντια ἔξι ἐκείνων, τὰ δποῖα, τώρα τὸν χειμῶνα μάλιστα, σπανιώτατα φαίνονται εἰς τὸ θέατρον. Ήκουσαν δτι παίζεται ἔργον τοῦ Βερναρδάκη, ἀφῆσαν τὴν θερμάστραν των, τὴν ήσυχιάν των, τὸν ὑπον των, κ' ἔτρεξαν νὰ ἴδοιν καὶ νὰ θαυμάσουν, μὲ κίνδυνον θανατηφόρου προγόρηματος. Εβηχαν, ἐδάκρυζαν, ἐ-

χαμογελοῦσαν ἀπὸ εὐχαρίστησιν, ἔνευαν πρὸς ἀλλήλους ἐνθουσιασμένοι κ' ἔχειροφροτοῦσαν τὰς ὠραίας καὶ σπανίας λέξεις, δσας ἔπεοντε τὸ αὐτὸν των, ὠπλισμένον κουραστικῶς κ' ἐπιμόνως μὲ τὸ κέρας τῆς παλάμης. Άλλα προπάντων ἔβηχαν. Λοιπὸν σᾶς βέβαιω, δτι τὸ θέαμα ἡτο συγκινητικώτατον! Θὰ ἥμουν δ σκληρότερος τῶν ἀνθρώπων ἀν ἔλεγα εἰς τοὺς ἀγαθούς αὐτοὺς γέροντας, καθὼς καὶ εἰς τοὺς γεροντονέους: «Κύριοι μου, ἔχουν γραφῆ θεατρικὰ ἔργα ἀπὸ Ἑλλήνας, γεννηθέντας μετὰ τὸ σωτήριον ἔτος 1800, ποῦ ἐμπρός των δ Νικηφόρος Φωκᾶς δὲν πιάνει χαροτοιά.» Πολλοὶ ἡμιποροῦσαν νὰ πάθουν ἀποπληξίαν. Ἐνῷ ἀν τοὺς εἰπτο: «Σεβαστοί μου γέροντες καὶ γεροντονέοι, δ Νικηφόρος Φωκᾶς εἶνε μὲν ἔργον θαυμάσιον, ὑπέροχον, ἀξιον δλων τῶν ἐνθουσιασμῶν σας, ἀλλὰ μοῦ φαίνεται κατώτερον ἀπὸ τὸν ποιητὴν τῆς «Φαύστας» δὲν εἶνε. Αὐτὸς ἔγραψεν ἔως τώρα τὰ τελειότερα καὶ δινατώτερα ὑποδείγματα τοῦ εἰδούς. Ο κ. Κλέων Ραγκαβῆς, δ μόνος ἵσως δέξιος λόγου ἀντίπαλος του, εἶνε διλγώτερον εὐγλωττος καὶ, ἀν ὑέλετε, διλγώτερον θεατρικός. Οι νεώτεροι μιμηταί, ὑστεροῦντες πρὸς τοῖς ἄλλοις κατὰ τὴν γλωσσικὴν σοφίαν, ἔδειχθησαν πολὺ κατώτεροι καὶ ἀπὸ τὸν ποιητὴν τῆς «Θεοδώρας». Αναντιρρήτως λοιπὸν δ κ. Βερναρδάκης κρατεῖ ἐφ' δλων τὰ σκῆπτρα. Μόνον οἱ ἔχοντες διαφορετικὰς ἀντιλήψεις ἀπὸ ἐκείνας ποῦ εἰμποροῦν νὰ δονομασθῶν καὶ προλήψεις, εἶνε εἰς θέσιν νὰ ἐννοοῦν δτι τὰ σκηπτρα αὐτὰ δὲν ἀγυπροσωπεύονταν πραγματικὴν κ' αἰωνίαν ἰσχὺν εἰς τῆς τέχνης τὰ βασίλεια. Αδιάφορον! Τὸν κ. Βερναρδάκην δὲν θὰ κρίνωμεν σήμερον μὲ τὰς νέας ἴδεις καὶ μὲ τὰς νέας ἀντιλήψεις. Θὰ ἥτο τόλμη, ἵσως θὰ ἥτο καὶ ἀδικία διὰ τὸν γηραιόν «ἔρημίτην» τῆς Μιτυλήνης. Θὰ τὸν κρίνωμεν μόνον σχετικῶς μὲ τὸν κύκλον του, μὲ τὸν κόσμον του, μὲ τὴν ἐποχήν του, μὲ τὸν ἑαυτόν του ἐπιτέλους.

Βλέπετε λοιπόν, δτι τὸ διμιήσω διαλόγων καὶ τῶν μονολόγων, τὸ δποίον διετήρησε κ' ἐδυνάμωσε μόνον τὰ ἐλαττώματα τοῦ παλαιοῦ Βερναρδάκη, ὑπάρχει κάποια ἀμυδρὰ καὶ ἀριστος ὑπόνοια παραληρήματος. Τὸ ἀντελήφθησαν ἀρά γε τὰ γερόντια τῆς παραστάσεως; Όσον διὰ τοὺς χαρακτῆρας, δὲν ἔχω νὰ παρατηρήσω τίποτε ἔκτακτον. Ο κ. Βερναρδάκης ζωντανεύει, τοὺς ἀνθρώπους του κατ' ἴδιον καὶ ἀναλλοίωτον τρόπον. Δὲν εἰμπορῶ να εἰπω καθαντὸ δτι κάμνει νευρόσπαστα. Οχι εἰς τὸ βάθος τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ ὑπάρχει κ' ἔνας ποιητής, εἶχω τὴν δύναμιν νὰ δίηγη ἔγνοια τουλάχιστον ζωῆς εἰς τὰ πρόσωπα του. Αὐτὸ διὰ τὸ ἀνομολογοῦσε καὶ δ δυσκολώτερος. Οπωδήποτε η ζωὴ αὐτὴ μένει πάντοτε συνθηματική, η διὰ τὰ εἰπτο καλλίτερα, σκεπάζεται καὶ καταπνίγεται ἀπὸ τὰ συνθηματικά. Απὸ δλα τὰ πρόσωπα τοῦ πολυπρόσωπου αὐτοῦ δράματος, ξειρίζεται ποῖον φαίνεται ζωντανεύτερον; ένα δευτερεῦον: δ Λέων Φωκᾶς, δ κουροπαλάτης. Εμπρός του, καὶ αὐτὴ η Αγάθη εἶνε κούκλα. Εἰς τὴν οἰκονομίαν παρετήρησα τὸ ἔξης περιόργον. Συνήθως, εἰς τὰ σκηνικὰ ἔργα, δ θεατῆς πληροφορεῖται εἴτε διὰ διηγήσεως εἴτε διὰ δράσεως. Ο κ. Βερναρδάκης εἰς τὸ ἥμισυ τοῦ «Νικηφόρου Φωκᾶ» μετεχειρίσθη συγχρόνως καὶ τὰ δύο. Εἰς τὴν τετάρτην πρᾶξιν, η

ιστορικῆς διδασκαλίας, εἰς ὑφος μᾶλλον ιστοριογράφου παρὰ ποιητοῦ. Μονόλογοι, ἀποστροφαί, πολιτικοὶ λόγοι, ὑπενθυμίζοντες κύρια ἀρθρα τοῦ κ. Κανελλίδου, ἀλλὰ γραμμένα ἀπὸ τὸν Βερναρδάκην, ἀφθονοῦν. Όσον ὠραία καὶ ἀν εἶνε αὐτά, δὲν ἥμποροιν βέβαια νάντικαταστήσουν δ, τι λείπει, καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἔργον, δς ἔργον θεατρικόν, θὰ εἶνε πάντοτε κατώτερον ἀπὸ ἄλλα τοῦ αὐτοῦ συγχραφέως.

Άλλα καὶ εἰς κάτι σπουδαιότερον μοῦ φαίνεται δτι δ Νικηφόρος Φωκᾶς ὑπότερος. Κάποια νεανικὴ πνοή, η δποία ἐμψυχόνει προγένεστερα ἔργα, ἔδω λείπει καθολοκηρίαν. Επικρατεῖ δ ψυχορύτης, δ γεροντικὸς μαρασμός. Φαίνεται δτι τὸ ἔργον τῆς τελείας ἀκμῆς τοῦ Βερναρδάκη εἶνε η «Φαύστα». Απὸ καποιαν πνοή προστάσιας μετατρέπεται καὶ κάτω ηρχισεν η παρακμή. Καὶ τὰ συμπτώματα τοῦ μοιραίου καὶ ἀναποτρέκτου παλαιοῦ Βερναρδάκη, ὑπάρχει κάποια ἀμυδρὰ καὶ ἀριστος ὑπόνοια παραληρήματος. Τὸ ἀντελήφθησαν ἀρά γε τὰ γερόντια τῆς παραστάσεως; Όσον διὰ τοὺς χαρακτῆρας, δὲν ἔχω νὰ παρατηρήσω τίποτε ἔκτακτον. Ο κ. Βερναρδάκης ζωντανεύει, τούς ἀνθρώπους του κατ' ἴδιον καὶ ἀναλλοίωτον τρόπον. Δὲν εἰμπορῶ να εἰπω καθαντὸ δτι κάμνει νευρόσπαστα. Οχι εἰς τὸ βάθος τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ ὑπάρχει κ' ἔνας ποιητής, εἶχω τὴν δύναμιν νὰ δίηγη ἔγνοια τουλάχιστον ζωῆς εἰς τὰ πρόσωπα του. Αὐτὸ διὰ τὸ ἀνομολογοῦσε καὶ δ δυσκολώτερος. Οπωδήποτε η ζωὴ αὐτὴ μένει πάντοτε συνθηματική, η διὰ τὰ εἰπτο καλλίτερα, σκεπάζεται καὶ καταπνίγεται ἀπὸ τὰ συνθηματικά. Απὸ δλα τὰ πρόσωπα τοῦ πολυπρόσωπου αὐτοῦ δράματος, ξειρίζεται ποῖον φαίνεται ζωντανεύτερον; ένα δευτερεῦον: δ Λέων Φωκᾶς, δ κουροπαλάτης. Εμπρός του, καὶ αὐτὴ η Αγάθη εἶνε κούκλα. Εἰς τὴν οἰκονομίαν παρετήρησα τὸ ἔξης περιόργον. Συνήθως, εἰς τὰ σκηνικὰ ἔργα, δ θεατῆς πληροφορεῖται εἴτε διὰ διηγήσεως εἴτε διὰ δράσεως. Ο κ. Βερναρδάκης εἰς τὸ ἥμισυ τοῦ «Νικηφόρου Φωκᾶ» μετεχειρίσθη συγχρόνως καὶ τὰ δύο. Εἰς τὴν τετάρτην πρᾶξιν, η

σκηνὴ εἶνε σκοτεινὴ. Ἀνθρωποί πηγαινόερχονται ως φαντάσματα, ὅμιλοιν σιγά, καὶ ὅταν ὅμιλοιν δυνατὰ ἡ φωνή των καταπνίγεται ἀπὸ τὸν ἄνεμον καὶ τὰς βρόντας. Κάτι γίνεται τὸ διοῖον ἀμυδρῶς βλέπομεν καὶ ἀμυδρῶς ἐννοοῦμεν . . . Ἄλλ εἰς τὴν πέμπτην πρᾶξιν, τὰ μανθάνομεν ὅλα. Τὰ πρόσωπα μεταβάλλονται εἰς ὄγγέλους, οἱ διοῖοι ἀφηγοῦνται τί ἀκριβῶς σύνέβη εἰς τὴν προηγουμένην σκοτεινὴν σκηνὴν. Καὶ ἡσυχάζομεν. Πρέπει νὰ ὅμοιογήσω ὅτι ἡ μέθοδος αὐτὴ ἀποτελεῖ μεγάλην πρωτοτυπίαν, τὴν μεγαλειτέραν τοῦ ἔργου, καὶ ὅτι, ὅσον καὶ ἀντιστρατεύεται εἰς τὰ παραδεδεγμένα, ἡ ἔξ αὐτῆς ἐντύπωσις εἶνε περιέργος καὶ τολμῶ νὰ εἴπω εὐάρεστος.

Ο σκηνικὸς διάκοσμος τέλειος, θαυμάσιος, μαγικός. Καὶ οἱ ἡθοποιοί, δλοι ἀνεξαιρέτως, εἰς τὸν ρόλον των καὶ εἰς τὸ στοιχεῖον των. Βεβαίως, ὁ «Νικηφόρος Φωκᾶς» δὲν ήμποροῦσε νὰ παιχθῇ ὥραιότερα, ἀρμονικώτερα. Ο κ. Οἰκονόμου, ὁ πραγματικὸς διευθυντὴς τοῦ Β. Θεάτρου, εἶνε διὰ τοῦτο ἄξιος θερμοτάτων συγχαρητηρίων.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Ἡ «Πολιτικὴ Ἐπιθεώρησις» τὴν δοπίαν ἐπαναλαμβάνομεν ἀπὸ τοῦ τεύχους αὐτοῦ ἐπ̄ εὐκαιρίᾳ τῆς θάρξεως τῶν ἔργων πολιτείαν τῆς Βουλῆς, ἐπλήσσομεν ὅτι θά εἰλικρίνη τὴν προσοχὴν καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἀναγνωστῶν μας.

Ο συνεργάτης μας, δόποιος ἀνέλαβε τὴν σύνταξιν αὐτῆς, βαθὺς γνώστης τῶν πολιτικῶν μας πραγμάτων, θὰ παρακολουθήσῃ μὲν ἀποσωπόληστον οὐδετερότητα τὴν πολιτικὴν πάλην καὶ θὰ σχολιάσῃ τὰς ἐκδηλώσεις τῆς μὲν κρίσιν ἀξίαν τῆς σημασίας τὴν δόποιαν διδομεν εἰς τὴν στήλην αὐτῆς.

Σ. Τ. Δ.

Βούλευταί πρωτόβγαλτοι καὶ βουλευταὶ παλαιών, δροσοστάλακτοι ἀκόμη ἀπὸ τὸ λαϊκὸν βάπτισμα τῆς 20 Φεβρουαρίου συνέρχονται τὴν ἐρχομένην Δευτέραν εἰς τὸ γηραιὸν κτίριον τῆς ὁδοῦ Σταδίου.—⁵ Ἡ κυβερνητικὴ πτέρυξ παρουσιάζεται πικνωμένη μὲ πλειονψηφίαν ἀληθῶς κραταιάν· ὁ κοινοβουλευτικὸς ὅμως δρῖζων εἶνε τόσον αἴθριος ὅσον σκιερὸς ὁ κυβερνητικός.⁶ Ήμπορεῖ χωρὶς δισταγμὸν νὰ λεχθῇ ὅτι οὐδέποτε ἐλληνικὴ Κυβέρνησις ενῷθη ἀντιμέτωπος τόσων ὑποχρεώσεων καὶ εὖθυνῶν, διτὶ οὐδέποτε πίεσις πραγμάτων ἐπὶ κυβερνητικοῦ καθεστῶτος ἔξε- μένων τῆς νέας Βουλῆς, καθοδηγούμενον ὑπὸ τῶν φώτων καλῶς ὡργανωμένης ὑπηρεσίας. Τοιαύτας ὑποσχέσεις δὲν μᾶς δίδει τὸ κοινοβουλευτικὸν καθεστῶς ἀναμένομεν, δὲ μετὰ δυσφορίας τὴν ἐπανάληψιν τοῦ ἀγῶνος τῶν βουλευτῶν μὲ τὰς σημειώσεις τῶν διόρισμῶν καὶ τῆς Κυβερνήσεως, ἀγωνιζομένης διὰ τῶν παροχῶν νὰ συγκρατήσῃ τὴν ἔξουσίαν. Πουθενὰ τοῦ δημιούργου στερεώματος δὲν βλέπομεν νὰ δοδίζῃ ἡ αὐγὴ τῆς ἀνακαίνισεως, τὴν ὅποιαν καθιστᾶ ὀλονὲν ἐπιβλητικὴν τὸ ὀδιέξοδον τοῦ παρόντος.

δηλώθη καταδιπτικώτερα και ουδέποτε πρό-
βλημα ἔμνικής αὐθυπαρξίας ἐτέθη ὀμότερον.
Ζήτημα ἔσωτερικὸν και ζήτημα ἔξωτερικὸν εἶνε
Καὶ ἐνῶ τοιαύτη εἶνε ἡ ἔσωτερικὴ κατάστα-
σις προστίθεται ὁ ἔξωτερικὸς κίνδυνος, ἡ ἀνάγκη
στρατιωτικῆς ὅργανώσεως. Θυσίας διὰ στρατὸν

ένω δὲν ἐπαρκοῦμεν εἰς τὴν λιτήν δίαιταν, εἰς αὐτὸν τὸν ἐπιούσιον! Καὶ τὰς ψυσίας αὐτὰς ἐψήφισεν ἡ Βουλὴ προτοῦ ἔξενερθῇ ὁ τρόπος κατά τὸν δποῖον θὰ ἦτο δυνατή ἡ πραγματοποίησις αὐτῶν! Ὅπο τοιαύτας συνθήκας τῶν δημοσίων ήμῶν πραγμάτων δὲν χωρεῖ αἰσιόδοξος σκέψις." Ας ἐλπίσωμεν μόνον ὅτι ἡ ζωτικότης, ἡ δποία εἶνε γνώρισμα τῆς φυλῆς θὰ συγκρατήσῃ τὸ Κράτος ἐν τῇ δοκιμασίᾳ καὶ ἡ σύγχρονος γενεά θὰ ἐπιζήσῃ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν κείο κυβερνητικὴ κραταὶ θὰ ἀνακαίνιση τὸν δημόσιον βίον τοῦ Κράτους προτοῦ φλόγες ἔξωτερικῆς πυρκαϊᾶς δίψουν τὸ φῶς των ἀποκαλυπτικὸν ἐπὶ θλιβερᾶς εἰκόνος. 'Εκεῖνο τὸ δποῖον ἐνσταλάζει τὴν γαλήνην εἰς τὴν ψυχήν μας εἰνε τὸ θέαμα τῆς ἐργαζομένης Κυψέλης. 'Ο λαὸς ἐργάζεται μακρὰν τῶν ἐργατικῶν κρίσεων, ἀνύποπτος τῶν ἀνατρεπτικῶν ἰδεῶν, θετικός, φιλόπονος καὶ λιτός. Καὶ εὑρίσκομεν ὅτι εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτὴν τὴν θετικὴν καὶ νοήμονα κείνται τὰ ἀσφαλῆ θεμέλια ἐπὶ τῶν δποίων ἴσχυρὸς διὰ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς θελήσεως ἀρχιτέκτων θὰ ἴδρυσῃ τὸ ἔλληνικὸν οἰκοδόμημα τοῦ μέλλοντος.

* * *

‘Η Ἰατωνικὴ νίκη παρὰ τὸ Μοῦκδεν διαφόρως σχολιάζεται ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων τῶν διαφόρων Κρατῶν. Ἐν Βερολίνῳ ἡ νίκη ἐγκωμιάσθη ὡς τὸ μεγαλείτερον πολεμικὸν κατόρθωμα τοῦ αἰῶνος. Αἱ ἐφημερίδες τοῦ Λονδίνου, ἔλεγχουσαι τὰ δύκαδη λάθη τοῦ ρωσικοῦ ἐπιτελείου, ἀναμένουσι τὴν μεσολαβήσει τῆς Γαλλίας συνομολόγησιν τῆς Εἰρήνης πρὸς τὴν δποίαν δέον νὰ ἔχῃ ἐστραμμένα σταθερῶς τὰ βλέμματα ἡ Ρωσσία. Ο γαλλικὸς τύπος ἀναγνωρίζει τὴν λαμπρότητα τῆς Ἰατωνικῆς νίκης καὶ ἐκφράζεται μετ’ ἐπιφυλαξεως διὰ τὸ μέλλον τὸ δποῖον μέγα Κράτος ὡς ἡ Ρωσσία, πάντως θὰ ἔχῃ ἵκανας ἥμικάς δυνάμεις ὅπως τὸ ἀντιμετωπίσῃ. Καὶ αὐτὰ μὲν εἶνε αἱ ἀπηχήσεις καὶ ἀνεύθυνοι γνῶμαι τῶν ἐκτὸς τῶν πραγμάτων, σύμφωνοι μᾶλλον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας ἐκάστου. Η ἐπίσημος Ρωσσία φαίνεται ἐπιμένουσα ἀνενδότως εἰς τὴν ἔξακολούθησιν τοῦ πολέμου καὶ ἀντικαθίστανται στρατάρχαι, ἀνασυνιστῶνται ἐπιτελεῖα, ἔξαποστέλλονται στρατιαὶ διὰ νέαν ἀνθρωποθυσίαν εἰς τὰς ποτισθείσας ἀνθρωπίνου αἵματος πεδιάδας τῆς Μαντσουρίας. Πάντα τὰ λοιπὰ εὐρωπαϊκά ζητήματα φοίνονται παραμερισθέντα πρὸ τοῦ φοβεροῦ τούτου δράματος τῆς Πέραν Ἀνατολῆς. Καὶ οἱ κίνδυνοι ἔξεγέρσεως ἐν Μακεδονίᾳ δύ-

ναται νὰ θεωρηθῇ ὅτι οἱ ιστικῶς ἔματαιώθησαν διὰ τὸ παρόν, παρ' ὅλην τὴν ἀπογοήτευσιν τὴν ὁποίαν γεννῶσιν αἱ ὑποσχεθεῖσαι, ἀλλὰ μηδέποτε ἐφαρμοσθεῖσαι μεταφρυτικέσσιες. Οἱ ἐμπρησταὶ ὅμως οἱ ὁποῖοι ἐσκόπουν νὰ προκαλέσουν τὸ πῦρ εἰς τὰς μακεδονικὰς φάραγγας περιμένουν ἄγρυπνοι τὴν κατάληλον ὥραν καὶ χοητιμοποιοῦντες πᾶσαν στιγμὴν σωρεύουν νέον ὑλικὸν ἵνα γίνῃ ἐπιβλητικώτερον τὸ πυροτέχνημα.

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ

Φωκίων Νέγρης

Καὶ εἰς αὐτὸν ἀκόμη τὸ γράμματον του, τετράγωνον.—
τὰ γράμματα χωριστά, ἔνα - ἔνα, — ποὺ πλησιάζει
τὸ παιδικὸν σχέδιον, βλέπεται κατὰ τὴν ίδιων μου γρα-
φολογικήν μεθόδον τὸν ἄνθρωπον τῆς ἐπιστήμης, ἡ
ὅποια παρεντήθηται εἰς κακές συγγεναῖς βηθή, διὰ νά ἀπο-
δῶσῃ τὴν λέξιν πλήρη εὐκρινή καὶ καταληπτήν.

Γνωρίζω, ή μᾶλλον θέλω νά γνωρίζω, περισσότερον τὸν ἐπιστήμονα παρὰ τὸν πολιτικόν. Ἡ πολιτικὴ δὲν μὲ ἐλέγειν διύλοις. Ἔνας φίλος μου στενὸς γελᾷ διαρκώς μαζί μου, ἐρωτῶν με ποῖος εἶναι ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος. Αὐτὸν δὲν μὲ ἐμποδίζει νά γνωρίζω διτὶ δικαίως. Νέγρος ὑπῆρχε δύο φοράς ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, διτὶ ἐκηρύχθη ὑπὲρ τῶν οἰκονομιῶν καὶ διτὶ ὑπέβαλε εἰς τὴν Βουλὴν προϋπολογισμοὺς ὁ δοπούς ήτο ἀπὸ τοὺς πάλεον οἰκονομερτικούς, διὰν καὶ δικαίως. Νέγρος δὲν ἀνήκε εἰς κοινοβουλευτικὴν κυβέρνησην. Καὶ ίσουν τώρα διτὶ τὸ πρόγραμμά του εἶναι καὶ πρόγραμμα τῆς νέας Κυβερνήσεως.

‘Αλλ’ είπα διτά δεν ἀγαπῶ τὴν πολιτικὴν .
‘Ο ἄλλος Νέγρης, ὁ μεταλλευτιόλυγος εἰδικώτερον, γε-
νικωτέρον ὁ επιστήμων, καὶ αὐτὸς τὸν ὅπιμούς πολὺ^ν
καλλίτερο — μόνιμο παρέχει, εἰς ἐμέ, περισσότερα σημεῖα
παρατήρησεως. Τὸν ἀκούετε ἔξαφνα μὲ τοσην εὐχα-
ρίστησιν νὰ σᾶς ἀναπτύνσῃ μίαν προσφιλῆ του θεω-
ρίαν, τὴν θεωρίαν τῆς ἀνυψώσεως τοῦ συνθέμενος τῆς
Μεσογείου, χωρὶς νὰ τοῦ περιφῆ ἡ ἐλάχιστη ἰδέα τῆς
περιοχῆς του, σὰν ἀληθινός ἐπιστήμων καὶ μελετη-
τής. Εἶναι χαρακτηριστικὸν τῶν σοφῶν, ἡ ἀφέλεια.
‘Ο ἐπιστημονικὸς κόσμος γνωρίζει πολὺ καλά τὸν συγ-
γραφέα τῶν «Διαταράξεων τοῦ φιλοιοῦ τῆς γῆς ἐν
Ἐλλάδι». Καὶ είναι, ἐκτὸς τῆς ἐπιστημονικῆς της ὀ-
ξιάς, τόσον ἐπαγγελτικής ἡ θεωρία τῶν πέντε καρύων
στοιλιδώσεων τῶν ἴσχυουσῶν ἐν Ἑλλάδι. Δέν γηποδῶ
νὰ λημονήσω τὴν ὥραιάν θεωρίαν, κατὰ τὴν ὅποιαν
οἱ παγετῶνες τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς διὰ τῶν
οργυμάτων τῶν δύο Ἀτλαντίδων ἀπεσύρθησαν, καὶ διὰ
τῆς ἐγκατακορημάτων τῆς νοτίου Ἀτλαντίδος — πρὸ
10 χιλιάδων ἐτῶν ἡ ἐπιφάνεια τῶν ὑδάτων τῆς Με-
σογείου ἔγινε ἵσουντος περίπου μὲ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς
νῦν Βορείου Θαλασσῆς ἦτοι κατὰ 190 μέτρα ὑψηλο-
τέρᾳ ἀπ’ ὅτι είναι σήμερον ἡ Μεσόγειος. Δέν λη-
μονιού τῶν ἀνακοινώσεως του ἐπὶ τῶν ἰδίων ἡγημα-
τῶν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Παρισίων, αἱ ὅποιαι
μάς δείχνουν τὸν γνώστην τῆς γεωλογίας καὶ τῆς
προόδου τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης.

Καὶ βλέπω ἐδῶ, ὃχ πλέον τὸν ἀπλοῦν ἐπιστήμονα,
ὅποιος μελετᾷ τὴν φύσιν στιγμὴν ποδὸς στιγμὴν καὶ
ἔξαγει συμπεράσματα θετικά, κλεισμένος μέσα εἰς τὸν
κύκλον τῶν στενῶν ἐπιστημονικῶν παρατηρήσεων,
ἄλλα βλέπω τὸν δημιουργὸν δόντοιος δὲν γνωρίζει
ἐμπόδιον εἰς τὰς μελέτας του, καὶ προχωρεῖ μὲν θάρ-

‘Η Δις Ἀλεξάνδρα Παπαδοπούλου, ἡ συγγραφεὺς τοῦ βιζαντινοῦ διηγήματος «Στὸ Μοναστῆρι» δημοσιευθέντος εἰς τὰ «Παναθήναια» ἐκδίδει προσεχῶς νέον βιζαντινὸν διήγημα «Ἀννα Κομνηνή». Τὸ βιβλίον θὰ ἦναι εἰκονογραφημένον ὑπὸ τῆς Δόδος Θαλειας Φλωρᾶ, γνωστῆς εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας.

Ἐξ ἀφορμῆς τῆς πυρκαϊδὸς τοῦ Τουρίνου, κατὰ τὴν ὥποιαν κατεστράφη ἡ πλουσιωτάτη Βίβλιοθήκη τῆς πόλεως, ἀπεφασίσθη νὰ προσκληθῇ εἰς τὴν Λέγην, κατὰ τὴν ἑφετεινὴν ἔκθεσιν, διενῆς συνέδριον, τὸ ὅποιον θὰ σκεφθῇ περὶ τοῦ καταλληλοτέρου τρόπου τῆς προφυλάξεως τῶν χειρογράφων, μεταλλίων καὶ σπανίων βιβλίων ἀπὸ τοιούτων καταστροφῶν. Τὸ συνέδριον θὰ συνέληθη εἰς τὴν Λέγην τὸν Αὐγούστον 1905.

Ἐγράφη διτὶ τὸ βραβεῖον Νόβελ θὰ δοθῇ ἐφέτος εἰς τὸν βασιλέα τῆς Ἰταλίας διὰ τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ τῆς δραγανώσεως τοῦ Γεωργικοῦ Διευθυνοῦ Ἰνστιτούτου.

Τὴν 30 Αὐγούστου ἔ. ν. 1905 θὰ γίνη διλικὴ ἔκλειψις τοῦ ἥλιου δρατῆ καὶ εἰς τὴν Μεσόγειον.

Οἱ ἔορτασμὸι τῆς τοιακοσιοστῆς ἐπετηρίδος τοῦ Δὸν Κιγώτου εἰς τὴν Ἰστανίαν ὡρίσθη διὰ τὴν 7, 8 καὶ 9 Μαΐου προσεχοῦς. Τὸ πρόγραμμα δὲν ὡρίσθη ἀκόμη εἰς ὀλας τον τὰς λεπτομερειας. Εἶνε γνωστὸν ὅμως ὅτι θὰ συμμετάσχουν ὅλα τὰ ἰδρύματα τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ἀπὸ τῆς Βασιλικῆς Ἀκαδημίας μέχρι τῶν δημοτικῶν σχολείων. Θὰ κοπῇ ἀναμνηστικὸν νόμισμα τὸ δόποιον. Θὰ κυκλοφορήσῃ μόνον κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἔορτῶν. Θὰ γίνῃ ἔκθεσις δλων τῶν ἐκδόσεων ἐθνικῶν καὶ ἔνων τοῦ Δὸν Κιγώτου. Εκτός τούτων πολλὰ ἄλλα σχέδια ὑπάρχουν ἀκόμη πρὸς ὅσον τὸ δυνατόν λαμπρότερον ἔορτασμὸν τοῦ μεγάλου γεγονότος.

Εἰς τὸ Παρίσιο ἐκδίδονται 58 καθημεριναὶ ἔφημερίδες.

Οἱ ἀποθανῶν γερμανὸς ζωγράφος Μέντζελ ἢτο ἐνενήντα πέντε ἔτῶν. Ωνομάσθη ὁ ζωγράφος τοῦ Μεγάλου Φρειδερίκου καὶ τῆς ἐποχῆς του.

Ἐκδίδεται ἡ ἀλληλογραφία τοῦ Ράσκιν, εἰς τὴν ὥποιαν ἀπεικονίζεται ἡ ζωὴ τοῦ ἄγγλου αἰσθητικοῦ.

Εἰς τὴν Ὁλλανδίαν γίνεται πολὺς λόγος διὰ τὸ τελευταῖον δρᾶμα τοῦ Χάιερμαν Allerziele, τὸ δόποιον ἐδόθη εἰς τὸ Ἀμστερδαμ. Ἐνας ἵερευς δέχεται ὑπὸ τὴν στέγην του μιαν γυναῖκα ἀμαρτωλὴν καὶ γίνεται διὰ τοῦτο ἀντικείμενον μίσους.

Ἡ πόλις Odense τῆς Δανίας ἔορτάζει τὴν 2 Απριλίου προσεχοῦς τὴν ἐκατονταετηρίδα τῆς γεννήσεως τοῦ Ἀνδερσεν.

Ἐπωλήθησαν κατὰ τὸ 1904 εἰς τὴν Ἀγγλίαν 200.000 τόμοι τῶν ἔργων τοῦ Δίκενς.

Ἐύρεθησαν αἱ ἀρχαιότεραι ἔρωτικαι ἐπιστολαὶ τοῦ κόσμου ἐνὸς Βαβυλωνίου δὲ δόποιος 2.200 ἔτη π. X. ἔγραψε εἰς τὴν ἀγατητήν τον ἐτάνω εἰς πλίνθους. Ὁ Γιμīl Μαρδούκ λέγει εἰς τὴν Κασμπούγια (ἀρνάκι).

«Οἱ λίοις τοῦ Μαρδούκ ἀς σοῦ δώσῃ τὴν αἰώνιαν ζωήν. Θέλω νὰ μάθω πῶς ἔναι ἡ ὑγεία σου. Ω, στεῦλε μου κάποιον νὰ μοῦ εἰπῇ γιὰ σένα. Εἴμαι εἰς τὴν Βαβυλῶνα καὶ δὲν σὲ βλέπω καθόλου, καὶ διὰ τοῦτο εἴμαι πολὺ ἀνήσυχος. Στεῦλε μου κάποιον νὰ

μοῦ εἰπῇ πότε θὰ ἔλθῃς, νὰ χαρῷ. Ἐλα κατὰ τὸν Μαρσεβώ. Πολλὰ νὰ είναι τὰ χρόνια σου καὶ νὰ μ’ ἀγαπᾶς».

NEA BIBLIA

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΑΡΕΡΓΑ ὑπὸ Γεωργίου Καραμῆτα. — Ἐν Ἀθήναις 1904 τυπογ. Π. Δ. Σακελλαρίου.

ΣΥΛΛΟΓΑΙ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ μετὰ εἰκόνων ὑπὸ Γεωργίου Δροσίνη. — Σύλλογος πόδων διάδοσιν ὀφελίμων βιβλίων. — Ἐν Ἀθήναις 1905 σχ 16ον σελ. 90 δρ 0.40.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ τεύχη ιθογ., 27ον, 28ον ἀπὸ τῆς λέξεως Πάλαιος μέχρι Στομάχου ἔλκος ἀπλούν μετὰ τοιῶν δλοσθίδων εἰκόνων. Ἀθῆναι 1905, ἐκδόται Μπέκ καὶ Μπάρος. Ἐκαπτον τεῦχος λεπτά 80, εἰς τὰς ἐπαρχίας λ. 90, εἰς τὸ ἔξωτερον δρ 1.

ΤΑ ΕΞ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΑ χρονολογία Προσέλευσις. Χαλκοῦς ἔφηβος. — Υπὸ Βαλερίου Στάτη. — Ἀθῆναι 1905 τυποὶ Π. Δ. Σακελλαρίου.

THE NORTHERN TRIBES OF CENTRAL AUSTRALIA. — ὑπὸ Baldwin Spencer καὶ P. I. Gillen Λονδίνον 1904, Macmillan et Cie σ. 784, εἰκόνες 315, σελλήνια 21.

Η ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΥ

Ἐκ τῆς ἐφημερίδος «Ἀθήναι».

Ο κ. Γ. Ιακωβίδης
Διευθυντὴς τῆς Πινακοθήκης Ἀθηνῶν.